

Ontwerp-programmabegroting 2021-2024

versie: DB 27 oktober 2020

1	Inleiding/leeswijzer	3
2	Welke belangrijke ontwikkelingen verwachten wij voor 2021?	4
2.1	Belangrijkste programma-indicatoren	13
3	De programma's	15
3.1	Programma Watersysteem	16
3.2	Programma Waterketen.....	23
3.3	Programma Besturen en organiseren	33
4	Paragrafen	42
4.1	Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar.....	43
4.2	Uitgangspunten en normen	44
4.3	Incidentele baten en lasten.....	45
4.4	Kostentoerekening	46
4.5	Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen	47
4.6	Waterschapsbelastingen	50
4.7	Weerstandsvermogen	59
4.8	Financiering	62
4.9	Verbonden partijen	63
4.10	Bedrijfsvoering	71
4.11	EMU-saldo	73
5	Exploitatiebegroting	76
	Bijlage I: Lijst van verbonden partijen	83
	Bijlage II: Afkortingen en bronvermeldingen	100

In de programmabegroting 2021-2024 is vastgelegd welke doelen waterschap Vechtstromen in 2021 nastreeft en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn. Op basis hiervan zijn de tarieven voor de waterschapsbelastingen in 2021 bepaald.

De voorliggende programmabegroting 2021-2024 is gebaseerd op de blauwgroene koers die met de meerjarenverkenning 2021-2030 door het algemeen bestuur op 23 september 2020 is vastgesteld. Hierin zijn de opgaven uit het bestuursakkoord 2019-2023 “Een blauwgroene toekomst, waaraan iedereen kan meedoen” uitgewerkt. Tevens is in de programmabegroting 2021-2024 de financiële jaarschijf 2021 van de meerjarenverkenning 2021-2030 als uitgangspunt genomen voor de lastendruk van huishoudens en bedrijven, zoals bij de vaststelling van de meerjarenverkenning is bepaald.

De programmabegroting 2021-2024 kent de volgende indeling:

Hoofdstuk 2 gaat over de belangrijke ontwikkelingen die wij verwachten voor 2021. Hier wordt nader ingegaan op de concrete uitwerking van de opgaven uit het bestuursakkoord 2019-2023 en de meerjarenverkenning 2021-2030. Tevens wordt inzicht gegeven in de belangrijkste financiële indicatoren en worden deze in het perspectief van duurzaam financieel beleid geplaatst.

Hoofdstuk 3 gaat per programma in op de speerpunten voor 2021 en de risico's en kansen. De programmadoelen en inspanningen zijn in doelenbomen vastgelegd. Tevens is voor een aantal belangrijke programma-indicatoren inzicht gegeven in de realisatie van voorgaande jaren en een prognose voor de toekomst. Naast een overzicht van de investeringsprojecten in 2021 is per programma de meerjarenraming 2021-2030 van de netto lasten en investeringen weergegeven.

Hoofdstuk 4 gaat conform het Waterschapsbesluit over de afzonderlijke paragrafen bedrijfsvoering. Hierin komen aan de orde de uitgangspunten voor de begroting, de incidentele baten en lasten, de kostentoerekening, de reserves en de waterschapsbelastingen. Daarnaast wordt in deze paragrafen nadere toelichting gegeven op het weerstandsvermogen, de financiering, de verbonden partijen en de stand van het EMU-saldo.

Hoofdstuk 5 gaat over de exploitatiebegroting 2021. Conform het Waterschapsbesluit is de begroting 2021 gepresenteerd naar de kostendragers watersysteembeheer en zuiveringsbeheer. Tevens wordt inzicht gegeven in de kosten en opbrengsten van het waterschap.

2 Welke belangrijke ontwikkelingen verwachten wij voor 2021?

Inleiding

Vechtstromen werkt aan een aantrekkelijke leefomgeving door te werken aan schoon water dat in de juiste hoeveelheden beschikbaar is. Het bestuur wil hier deze bestuursperiode aan werken met extra aandacht voor vergroening. Dit heeft zich vertaald in een blauwgroene ambitie waarin wordt samengewerkt met stakeholders op de thema's klimaat, waterkwaliteit en duurzaamheid. We zoeken daarbij op een natuurlijke manier verbinding met de kansen in de omgeving en de agenda van partners. We doen dit binnen de kaders van duurzaam financieel beleid, zoals verwoord in de Meerjarenverkenning (MJV) 2021-2030.

In de MJV zijn de belangrijkste omgevingsontwikkelingen samengevat. Geconstateerd wordt dat deze nog steeds actueel zijn. Met deze programmabegroting proberen wij concreet te handelen op deze ontwikkelingen. De grote onzekere factor blijft echter de gevolgen van de corona pandemie. We maken ons niet alleen zorgen over de economische gevolgen, maar ook over de gevolgen voor de volksgezondheid en wat dit betekent voor de continuïteit van ons werk. Vechtstromen verricht immers een vitale taak in de samenleving. In de MJV is de keus gemaakt om deze bestuursperiode extra te investeren. Naast het realiseren van ambities, draagt Vechtstromen met extra investeringen ook bij aan het op gang houden van de (regionale) economie. De corona pandemie vraagt erom dat we samen met onze partners continu de vinger aan de pols houden voor eventuele gevolgen voor het waterschapswerk.

Klimaat

2020 was wederom een droog jaar. Vooral in het voorjaar (groeiseizoen) was het neerslag tekort nog groter dan in het droogste jaar van deze eeuw (2018). De landbouw en natuur die afhankelijk zijn van neerslag merken voor het derde jaar achtereen de negatieve gevolgen van het neerslag tekort. Het begint precair te worden. Naast operationele maatregelen (optrekken stuwen, plaatsen extra stuwen, later maaien, extra wateraanvoer) en de projecten met partners over watersparen in het kader van Natuur op Peil en Landbouw op Peil, zetten we in 2021 in op het uitvoeren van structurele maatregelen om water minder snel af te voeren en meer vast te houden. Dit doen we samen met partners en grondeigenaren aan de hand van de nog vast te stellen beleidslijn 'Klimaatrobuust werken'.

In 2021 wordt het programma Lumbricus afgerond. In dit programma is met name met agrariërs en kennisinstellingen gewerkt aan concrete maatregelen om water vast te houden. De resultaten van het programma worden gedeeld en de kennis wordt verder ingezet bij de uitvoeringsmaatregelen in het kader van de beleidslijn 'Klimaatrobuust werken'. In de netwerkorganisatie Mineral Valley Twente werken we al enkele jaren intensief binnen proeftuinen aan bodemvruchtbaarheid en projecten om water vast te houden en eutrofiëring van het watersysteem te verminderen. We gebruiken ons netwerk om opgedane kennis uit andere programma's zoals Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW, Landbouw en Natuur op Peil (LOP/NOP) Zoetwatervoorziening Oost Nederland (ZON) en Lumbricus ook bij partners onder de aandacht te brengen.

Het vraagstuk rondom stikstof is nog actueel. De gebiedsgerichte aanpak van de problematiek van de stikstofdepositie (via de lucht) wordt in 2021 verder uitgewerkt. Dit biedt mee koppel kansen voor de herinrichtingsmaatregelen KRW wanneer eventueel bedrijfsverplaatsingen of –beëindigingen leiden tot het vrijspelen van grond die ingezet kan worden om de herinrichting te realiseren. Mogelijk biedt extensivering / omschakeling van bedrijven ook mogelijkheden voor meervoudig ruimtegebruik (vernatting en/of inundatie), gekoppeld aan een meer natuurlijke inrichting van waterlopen. We volgen de ontwikkelingen op de voet, met oog voor de gevolgen voor onze projecten en de kansen voor onze wateropgaven.

In het kader van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) zijn de stresstestkaarten afgerond. De ruimtelijk knelpunten zijn in beeld als het gaat om de effecten van wateroverlast, droogte, hittestress en overstromingen. De stresstestkaarten zijn gemaakt in de samenwerkingsverbanden Noordelijke Vechtstromen en Twents waternet. Na de zomer 2021 zijn de zogenoemde risicodialogen gestart. We werken in 2021 aan het definitief maken van de uitvoeringsagenda's. Vechtstromen vervult een belangrijke rol als deskundige en partner, die mede maatregelen kan nemen om de risico's te beperken. We liften hierin mee op de actielijnen van gemeenten en andere partners.

Waterkwaliteit

In de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn doelen voor de ecologische en chemische kwaliteit van het oppervlaktewater vastgelegd. In 2027 moeten deze doelen zijn gerealiseerd. Bij Vechtstromen speelt daarbij nadrukkelijk dat uit de regionale stoffenanalyse is gebleken dat het watersysteem van Vechtstromen een grote belasting kent met nutriënten, onder andere uit onze rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's). Uit de landelijke hotspotanalyse blijkt ook dat er relatief veel microverontreinigingen, waaronder medicijnresten worden aangetroffen. Dit heeft te maken met de kenmerken van ons werkgebied. Zeker op de hoge zandgronden hebben we veel relatief kleine waterlopen, waardoor er slechts in geringe mate verdunning optreedt.

De Kaderrichtlijn Water (KRW) verplicht de lidstaten eens in de zes jaar stroomgebiedbeheerplannen (SGBP-en) vast te stellen. In het SGBP worden de ontwikkelingen in de waterkwaliteit, evenals de resterende opgaven en bijbehorende maatregelen geschetst. De eerste lichting SGBP-en is vastgesteld eind 2009, de tweede eind 2015. Volgend jaar wordt het derde en laatste SGBP vastgesteld. Met het SGBP van 2009 zijn waterlichamen begrensd, doelen aangegeven en zijn de toestand en de belastingen bepaald. Daarbij is aangegeven welke maatregelen nodig zijn om de goede toestand te realiseren. Dit is geactualiseerd in de SGBP-en van 2015. Met de SGBP-en van 2021, die de inzet weergeven voor de periode 2022-2027, zal er nogmaals een actualisatie plaatsvinden. Het realiseren van de ecologische doelen voor de KRW maatregelen is vol in uitvoering en de verwachting is dat de significante km in 2027 zijn gerealiseerd. In de MJV is de keus gemaakt om maatregelen op zuiveringen - om te kunnen voldoen aan de KRW eisen - niet 2027, maar in 2032 gereed te hebben. Over deze keus zal in 2021 overeenstemming met de provincie en Europa bereikt moeten worden. De geactualiseerde maatregelen, inclusief maatregelen aan zuiveringen na 2027 worden opgenomen in het SGBP en in het Waterbeheerprogramma 2021-2027.

De Europese Commissie is een traject gestart waarbij de Richtlijn stedelijk afvalwater uit 1991 wordt geëvalueerd. De belangrijkste verplichting, die voortvloeit uit de richtlijn is dat overal stedelijk afvalwater moet worden ingezameld en gezuiverd. Herziening is noodzakelijk en wordt in 2021 verwacht. Nederland voldoet volledig aan de huidige richtlijn. Dit geldt echter voor een minderheid van de Europese lidstaten. Daarom heeft de Unie van Waterschappen een position paper opgesteld waarin gesteld wordt dat een herziende richtlijn afgestemd moet zijn op de KRW doelen en moet bijdragen aan de ambities van de Europese Green Deal op het gebied van energie- en klimaatbeleid en circulaire economie.

Vanuit Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) worden agrariërs gestimuleerd maatregelen te nemen die de waterkwaliteit moeten verbeteren. In toenemende mate wordt gekeken of deze maatregelen meer geconcentreerd kunnen worden in de gebieden waar de waterkwaliteitsproblemen het grootst zijn. In kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden zijn vooral problemen met de grondwaterkwaliteit, maar adviseert het waterschap tevens hoe de droogteschade als gevolg van de winning kan worden verminderd. Verwacht wordt dat voor het 7e nitraatactieprogramma, dat ingaat in 2022 en daarom in 2020/2021 wordt opgesteld verdere invulling wordt gegeven aan gebiedsgerichte aanpak middels DAW.

Duurzaamheid

In 2020 is de vergroeningstrategie vastgesteld. Volgend jaar nemen we de mogelijkheden voor vergroening bewust mee in projecten en de ontwikkeling van beleid en beheeractiviteiten. Inzet daarbij is om werk met werk te maken en mee te liften met initiatieven van partners. Er wordt bij voorkeur voor maatregelen gekozen, die zoveel mogelijk biodiversiteitswinst opleveren tegen relatief lage kosten. Er wordt resultaat verwacht bij maaibeheer, inzaaien kruidenmengsels, herinrichting waterlopen, maar ook door het stellen van ecologische eisen bij het verpachten van gronden en de ontwikkeling van blauwe diensten. Met een monitoringsprogramma voor nieuw te nemen biodiversiteitsmaatregelen wordt voortgang inzichtelijk gemaakt.

Binnen de RES-regio's Drenthe, Twente, West Overijssel en Achterhoek werken we samen met gemeenten, provincies en netwerkbedrijf aan het opstellen van de regionale energiestrategie (RES 1.0). In 2021 doen de RES regio's een definitief bod aan het Rijk voor duurzame opwek van elektriciteit en wordt aangegeven hoe de verwarming van

de gebouwde omgeving wordt vormgegeven als alternatief voor aardgas. Aquathermie (warmte uit oppervlaktewater en afvalwater) kan hierbij een belangrijke rol spelen. Vechtstromen is een volwaardige partner in de RES opgaven en dit programma biedt ook kansen voor het versnellen van onze eigen energie ambities. In 2021 blijven we ook voor de eigen bedrijfsvoering zoeken naar kansen voor duurzame opwek van energie. We beperken ons daarbij niet tot RES partners. Samen met de Duitse partners verkennen we de mogelijkheden om vanuit onze watertaken bij te dragen aan de klimaatdoelstellingen. In 2021 maken we de CO₂ footprint van Vechtstromen inzichtelijk en wordt een routekaart ontwikkeld om te komen tot CO₂ neutraliteit in 2050.

De inkoopstrategie wordt herijkt. Belangrijk aandachtspunt bij deze herijking is het (nog) beter borgen van duurzame inkoop en het werken aan circulariteit. De landelijke aanpak duurzaam grond- weg en waterbouw (GWW) die momenteel bij Vechtstromen wordt geïmplementeerd is hier een voorbeeld van. In het bestuursakkoord is afgesproken dat we in 2021 onze ambities op het thema circulariteit economie vastleggen. Dit doen we in de vorm van een position paper.

Besturen en organiseren

Vechtstromen kijkt langjarig vooruit om nieuwe ontwikkelingen tijdig door te vertalen naar de goede keuzes voor ons waterschap. Willen we ons werk goed blijven doen of zelfs beter, dan vraagt dat om pro-activiteit, verbinding en (digitale) innovatie. Het strategisch vermogen van de organisatie willen we daarom verder ontwikkelen. We investeren in permanente ontwikkeling van het bestuur, management en medewerkers voor nieuwe kennis, vaardigheden, competenties en flexibiliteit. En om goed de vertaalslag te maken van onze uitdagingen naar het werk in de praktijk, werken we aan meer verbinding tussen bestuurlijk doelen, het vakmanschap van onze medewerkers en de belangen van onze stakeholders.

Met programmasturing zorgen we voor een continue lijn van realisatie en met assetmanagement voor een continue lijn van beheer en onderhoud op het juiste moment. Dit vraagt om goed opdrachtgeverschap, keuzes maken, prioriteiten stellen en gestructureerd werken. De realisatiekracht van onze organisatie krijgt daarmee een impuls. Daarbij is het essentieel om de juiste hoeveelheid medewerkers met de juiste competenties op de juiste plek te plaatsen. Dit geven we vorm via de lijn van een strategische personeelsplanning.

Klassieke methoden en technieken volstaan niet meer om onze opgaven te realiseren. We moeten op zoek naar nieuwe kennis en technieken, andere werkwijzen en innovatieve oplossingen. Om innovatie aan te jagen heeft het bestuur met het bestuursakkoord van 2019 een innovatiefonds gecreëerd. Het innovatiefonds wordt ingezet voor (co-)financiering van initiatieven met onze omgeving, die bijdragen aan het realiseren van de opgaven van het waterschap op het gebied van klimaat, waterkwaliteit en duurzaamheid. Dit jaar is de Kennis en Innovatie agenda vastgesteld. De eerste voorstellen zijn ingediend en worden beoordeeld door de daarvoor opgerichte innovatieraad. In 2021 worden de eerste innovatieprojecten uitgevoerd.

In 2020 is de communicatievisie vastgesteld. In 2021 wordt hieraan uitvoering gegeven. Een van de thema's is het professionaliseren van de interne communicatie. Er wordt een methode ontwikkeld om bestuurlijke dilemma's en besluiten te delen in de organisatie. Daarnaast wordt in 2021 een participatievisie ontwikkeld waarin is opgenomen wat uitgangspunten voor participatie zijn. Dit vindt tevens zijn neerslag in een participatieverordening.

Op grond van de Waterschapswet is de kostentoedelingsverordening maximaal vijf jaar geldig. Op 12 oktober 2016 is de vigerende de kostentoedelingsverordening voor de periode 2017- 2021 voor de watersysteemheffing vastgesteld. De herijking van de kostentoedeling wordt verwerkt in de programmabegroting 2022. Daarom wordt volgend jaar een bestuurlijke keuze voorgelegd ten aanzien van het ingezetenenandeel en de mogelijkheid van tariefdifferentiaties voor gebouwd en ongebouwd. Dit wordt gedaan via een kostentoedelingsonderzoek waarin de mogelijke verdeling van de kosten van watersysteembeheer over de belastingcategorieën: ingezetenen, gebouwd,

ongebouwd en natuur inzichtelijk wordt gemaakt. Deze verdeling is gebaseerd op het aantal ingezetenen en de economische waarden en oppervlakten van de overige categorieën.

De ingangsdatum van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2022. Volgend jaar worden in het kader van de Omgevingswet diverse producten, zoals een Watervisie, de Waterschapsverordening en het Waterbeheerplan opgeleverd. De Watervisie is inmiddels in ontwerp vastgesteld door het DB en in het najaar van 2020 worden gesprekken met stakeholders gevoerd over deze visie. De resultaten van deze consultatie worden meegenomen in het Waterbeheerprogramma. De Waterwet (en straks de Omgevingswet) schrijven voor dat waterschappen iedere zes jaar een Waterbeheerprogramma vaststellen om te komen tot een samenhangend, systematisch en doelmatig beleid en beheer ter:

- voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste.
- bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen;
- vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Het Waterbeheerplan dat het enige verplichte planfiguur is van de waterschappen wordt eind 2021 ter besluitvorming aangeboden. De beleidskaders die opgenomen worden met het Waterbeheerprogramma worden weer verankerd in de Waterschapsverordening. Hiermee krijgen de beleidsregels rechtskracht. Om de regels voor partners en ingelanden goed te ontsluiten worden ze opgenomen in het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Voor de opgave rondom digitale transformatie maken we in 2021 een stap naar een servicegericht en meer data gedreven waterschap en werken aan verdere versterking van onze digitale vaardigheden. In 2021 richten we ons op de implementatie van de nieuwe i-strategie en de uitvoering van het automatiseringsplan.

Duurzaam financieel beleid en financiële indicatoren

Accenten in 2021

Wij willen zoals hierboven is aangegeven extra investeren in het opvangen van de gevolgen van het veranderende klimaat, toenemende eisen aan waterkwaliteit en de noodzaak tot vermindering van de CO₂- uitstoot (duurzaamheid) in combinatie met de grote beheeropgaven op de afvalwaterzuiveringen en in het watersysteem.

We stellen ons als doel om ondanks de grote uitdagingen, zowel de tarieven als de schuld slechts beperkt te lasten stijgen. We werken met een scherp financieel kader en werken toe naar een structureel sluitende begroting. Onderdeel daarvan is dat in 2021 invulling moet worden gegeven om voor de jaren na 2021 een structurele taakstelling in te vullen.

Vanuit de BVR 2020 zien we dat er druk is op verschillende budgetten met betrekking tot groen en maaibeheer, kosten in het beheer van waterzuiveringen en droogtemaatregelen. Wij hebben daar in deze begroting geen intensiveringen voor opgenomen. Bij de volgende MJV 2022-2031 zullen wij de inzichten beoordelen op een mogelijk structureel karakter.

Ten opzichte van de MJV 2021- 2030 die op 23 september 2020 is vastgesteld zijn er een aantal voor en nadelige effecten. De rente en de inflatieparameters zijn al enige tijd erg laag en zijn bij het opstellen van de begroting gunstiger dan bij de MJV 2021-2030 is aangenomen (oplopend naar € 0,95 miljoen voordelig in 2024). Aan de andere kant heeft GBLT aangegeven dat een vermindering van de vervuilingseenheden bij de bedrijven wordt verwacht. Een deel ervan heeft een relatie met de economische gevolgen door corona en is voor 2021 nog ingeschat als incidenteel. Maar ook bestaat een groot structureel deel uit bedrijfsvoeringsrisico's en is een gevolg van minder toevoer van vervuilingseenheden van meetbedrijven naar onze waterzuiveringen. De daling wordt enerzijds verklaard door één meetbedrijf dat eind 2020 een voorzuivering plaatst, terwijl de daling anderzijds wordt verklaard door diverse procesoptimalisaties binnen de andere meetbedrijven, hetgeen leidt tot een daling van de

vuillast. Dit betekent een structureel nadelig effect van € 1,3 miljoen. Het saldo van de voor- en nadelen is € 0,35 miljoen nadelig. Bij de MJV 2022-2031 maken wij een integrale afweging met de inzichten die er dan zijn.

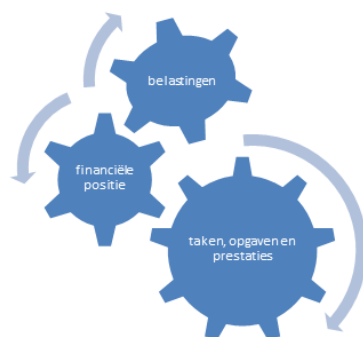
In 2021 wordt ook een voorstel gedaan op welke manier de taakstelling van € 4,8 miljoen structureel wordt ingevuld. In de begroting 2021 is volgens afspraak € 1 miljoen incidenteel ingevuld door eenmalig de indexatie op de overige kosten niet door te voeren. Wij volgen de realisatie van deze maatregel in de P&C cyclus.

Wij verhogen de investeringen in de periode 2021-2024 conform de kaders van de vastgestelde MJV 2021-2030. Wij sturen erop om voor de langere termijn t/m 2030 de relatieve schuldpositie omlaag te brengen tot 300% (ten opzichte van de totale belastingopbrengsten). Om op de langere termijn tot stabilisatie te komen wordt een activa en dividendbeleid uitgewerkt. In de MJV 2021-2030 gaven we al aan dat dit mogelijk kan leiden tot een (tijdelijke verhoging) van de lastendruk. Ook wordt beleid ontwikkeld om te bepalen op welke manier onderscheid kan worden gemaakt tussen investeringen met en zonder een sluitende business case, in relatie tot de aanvaardbaarheid van de schuldpositie, zodat wij toch goed kunnen inspelen op ontwikkelingen en kansen die zich voordoen en die een investering vragen.

Over 2019 is een dividend toegezegd van de Nederlandse Waterschapsbank van € 7 miljoen, die in 2021 wordt ontvangen. Deze opbrengst is al verwerkt in 2020 en is als verplichting aan ons waterschap al opgenomen bij de NWB. In 2021 houden we in de begroting rekening met een dividend over 2020 van € 3,6 miljoen. Conform besluitvorming MJV wordt dit ingezet voor innovatie (€ 1 miljoen) en lastendruk verlichting (€ 2,6 miljoen). Als er meer dan € 3,6 miljoen dividend in 2021 wordt ontvangen, wordt voor de aanwending daarvan een voorstel gedaan bij de MJV 2022-2031 of de volgende begroting.

Indicatoren Duurzaam Financieel beleid

Het financieel beleid is geen geïsoleerd beleid, maar dient in samenhang gezien te worden met de taken en opgaven van het waterschap. De financiën van een waterschap staan niet op zichzelf, maar zijn een afgeleide van de taken. De doelstellingen van het waterschap, wat het wil bereiken en wat het daarvoor doet, heeft invloed op hoe het er financieel voor staat en wat het betekent op de belastingontwikkeling in het gebied. In onderstaande raderwerk wordt dit verbeeld:

Hieronder geven wij de indicatoren weer die voortkomen uit het kader van duurzaam financieel beleid. Ook benoemen we de belangrijkste financiële inzichten. In de volgende hoofdstukken worden de indicatoren voor de programma's benoemd en toegelicht.

De kaders voor duurzaam financieel beleid leiden ertoe dat we scherp aan de wind varen. De indicatoren voor een duurzaam financieel beleid volgen we. Deze zijn gebaseerd op het uitgangspunt dat wij de (wettelijke) taken en opgaven verrichten:

1. binnen een structureel sluitende exploitatiebegroting;
2. met een bestendig investeringsvolume;
3. met een aanvaardbare schuldpositie;
4. tegen een maatschappelijk aanvaardbare lastendruk voor huishoudens en bedrijven;
5. en voldoende reserves in relatie tot het risicoprofiel;
6. waarbij dit wordt beschouwd over een periode van tien jaar.

Een sluitende exploitatieberekening, die vanaf 2022 en 2023 gerealiseerd moet worden door de taakstelling van € 4,8 miljoen. We volgen we met de indicator "taakstelling 2021 - 2024". Ook wordt voor het financiële nadelige effect van € 0,35 miljoen door opbrengstvermindering belastingen ten gevolge van de vermindering van de vuillast bij bedrijven en voordelen in rente en inflatie bij de volgende MJV in 2021 een voorstel gedaan.

Het investeringsvolume is aansluitend op de MJV 2021-2030 opgehoogd met € 32 miljoen en bedraagt voor 2020 tot en met 2024 in totaal € 240 miljoen. Op nieuwe investeringen wordt een inflatiecorrectie toegepast en er wordt uitgegaan van jaarlijks € 5 miljoen aan cofinanciering. De indicator daarvoor is "netto investeringsvolume 2020-2024".

De aanvaardbare schuldpositie wordt getoetst aan de renterisiconorm (zie paragraaf 4.8 Financiering) en wordt ook beoordeeld aan de hand van het aandeel van de kapitaallasten in de exploitatielasten. De hogere investeringen veroorzaken een hogere schuld en hogere kapitaallasten (jaarlijkse rente en afschrijvingen). Het streven is om het aandeel kapitaallasten in de exploitatielasten niet hoger te laten zijn dan 30%. Het doel voor de relatieve schuldpositie is 300%. Wij beschouwen dat over een periode van 10 jaar.

De indicatoren die we volgen zijn de "absolute en relatieve netto schuld" en "absolute en relatieve omvang kapitaallasten"

De *gemiddelde lastendrukstijging* voor 2020 t/m 2024 is 3,4% terwijl deze naar verwachting vanaf 2025 - op basis van de huidige inzichten en uitgangspunten - 3,0% zal bedragen. Wij gaan uit van een continuering van de systematiek van het egaliseren van tarieven door de bestemmingsreserve tariefsegalisatie. Een eventueel positief jaarrekening resultaat wordt toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. De indicator die we volgen is de "gemiddelde jaarlijkse lastendrukontwikkeling huishoudens en bedrijven".

Het weerstandsvermogen bestaat uit een inventarisatie van de risico's ten opzichte van beschikbare reserves om die risico's op te vangen. De norm voor het weerstandsvermogen is een factor van tussen de 1,0 en 1,4. De indicator die we volgen is het "weerstandsvermogen".

Indicator: Taakstelling 2021-2024

Taakstelling (bedragen in miljoenen €)	B 2021	2022	2023	2024
Geen indexering kostensoort 'Goederen en diensten van derden' (eenmalig)	1,0	0,0	0,0	0,0
Nog nader in te vullen structurele taakstelling	0,0	2,9	4,8	4,8
Totale jaarlijkse taakstelling	1,0	2,9	4,8	4,8

Naast de taakstelling die ook in het bestuursakkoord is opgenomen van € 4,8 miljoen is er een opgave om het negatieve saldo van € 0,35 miljoen (door de verminderde belastingopbrengst ten gevolge van de vermindering van de vuillast bij bedrijven, en de voordelen autonome parameters) op te vangen.

Indicator: Netto investeringsvolume 2020-2024

Investerings 2020-2024 (bedragen in miljoenen €)	BVR 2020	B 2021	2022	2023	2024	Totaal 2020-2024
Netto investeringen vóór subsidies	62,5	69,4	51,5	44,3	42,2	270,0
-/- subsidies	-6,0	-11,8	-8,3	-3,1	-0,9	-30,0
Netto investeringen	56,5	57,7	43,2	41,3	41,3	240,0

Indicator: Absolute en relatieve netto schuld

Netto schuld (bedragen in miljoenen €)	JR 2018	JR 2019	B 2020 (primitief)	B 2021	2022	2023	2024	MJV 2026	MJV 2028	MJV 2030
Netto-schuld	430,8	445,4	480,4	509,2	518,0	521,0	521,1	521,3	530,1	542,1
Waterschapsbelastingen (incl. kwijscheldingen)	120,5	124,1	126,7	128,4	133,8	138,5	143,3	154,7	161,9	173,7
Relatieve netto schuld	358%	359%	379%	397%	387%	376%	364%	337%	327%	312%

Indicator: Absolute en relatieve omvang kapitaallasten

Kapitaallasten (bedragen in miljoenen €)	JR 2018	JR 2019	B 2020 (primitief)	B 2021	2022	2023	2024	MJV 2026	MJV 2028	MJV 2030
Kapitaallasten	37,7	38,3	40,5	42,4	45,3	46,7	48,4	51,7	52,2	56,8
Totale lasten (excl. toevoeging aan reserves)	131,1	137,8	143,7	149,6	152,7	155,1	158,8	169,6	176,9	188,7
Kapitaallasten relatief (in percentages)	28,8%	27,8%	28,2%	28,3%	29,7%	30,1%	30,5%	30,5%	29,5%	30,1%

Indicator: Gemiddelde jaarlijkse lastendrukontwikkeling huishoudens en bedrijven

Lastendrukontwikkeling huishoudens en bedrijven (in percentages)	Mutatie 2021-2020	Mutatie 2022-2021	Mutatie 2023-2022	Mutatie 2024-2023
Gewogen gemiddelde lastendrukontwikkeling	3,4%	3,4%	3,4%	3,4%

Indicator: Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen	JR 2018	JR 2019	JR 2020 (verwacht)	B 2021
Weerstandsvermogen (ratio)	1,1	1,2	1,2	1,2

Financiën 2021-2024

Net als voorgaande jaar nemen we in dit hoofdstuk, aanvullend op de indicatoren, op hoofdlijnen een aantal financiële overzichten op. In hoofdstuk 4 en 5 wordt daar een uitgebreidere toelichting op gegeven.

Bruto-exploitatielasten

Het totaal aan exploitatielasten (excl. toevoegingen reserves) wordt in 2021 geraamd op € 149,5 miljoen. Ten opzichte van de begroting 2020 bedraagt dit - inclusief een doorgevoerde taakstelling van € 1,0 miljoen - een stijging van 4%. De stijging ontstaat door hogere afschrijvingen, autonome ontwikkelingen in personeelskosten alsmede uit beleids in- en extensiveringen. De lastendrukstijging bedraagt in 2021 conform het kader uit het bestuursakkoord 3,4%, na onttrekking van per saldo € 6,1 miljoen (toevoeging € 2,3 miljoen; onttrekking € 8,4 miljoen) uit de bestemmingsreserves tariefsegalisatie.

Bruto-lasten 2018 tot en met 2024 <i>(bedragen in miljoenen €)</i>	JR 2018	JR 2019	B 2020	B 2021	2022	2023	2024
Kapitaallasten	37,7	38,3	40,5	42,4	45,3	46,7	48,4
Personeelslasten	39,7	43,7	45,5	47,6	49,4	51,1	52,9
Goederen en diensten van derden	40,3	42,5	46,1	48,1	46,7	45,9	46,2
Bijdragen aan derden	10,6	11,0	9,9	9,5	9,3	9,4	9,2
Overige kosten	2,8	2,2	1,7	1,9	2,0	2,0	2,1
Totaal lasten	131,1	137,7	143,7	149,5	152,7	155,1	158,8
Toevoegingen aan reserves	1,7	4,0	3,7	7,3	7,4	7,6	7,7
Totaal bruto-lasten	132,8	141,7	147,4	156,8	160,1	162,7	166,5

Verloop van de reserves

In onderstaand overzicht is het verloop van de algemene reserves, de overige bestemmingsreserves en de bestemmingsreserves tariefseglisatie opgenomen. De algemene reserve blijft stabiel. De mutaties in de overige reserves zijn conform besluiten. De bestemmingsreserves tariefseglisatie dalen tot en met 2023. Als de taakstellingen van € 4,8 miljoen en het nadelige effect ten opzichte van de MJV 2021-2030 van per saldo € 0,35 miljoen zijn ingevuld, ontstaat een sluitende begroting en daarna is geen inzet vanuit de bestemmingsreserves tariefseglisatie nodig. Dat is een stap in duurzaam financieel beleid.

Verloop reserves 2020-2024 <i>(bedragen in miljoenen €)</i>	BVR 2020	B 2021	2022	2023	2024
<i>Algemene reserves</i>	<i>8,1</i>	<i>8,1</i>	<i>8,1</i>	<i>8,1</i>	<i>8,1</i>
<i>Overige bestemmingsreserves</i>	<i>14,7</i>	<i>15,4</i>	<i>16,0</i>	<i>16,5</i>	<i>16,8</i>
<i>Bestemmingsreserve tariefseglisatie systeem</i>	<i>6,0</i>	<i>4,1</i>	<i>2,5</i>	<i>2,1</i>	<i>2,1</i>
<i>Bestemmingsreserve tariefseglisatie zuiveren</i>	<i>9,5</i>	<i>5,4</i>	<i>3,3</i>	<i>2,5</i>	<i>2,5</i>
Totaal reserves	38,3	33,0	29,9	29,2	29,5

2.1 Belangrijkste programma-indicatoren

Van bestuurlijk dashboard naar indicatoren per programma

In samenspraak met een bestuurlijke werkgroep is het oorspronkelijke “Dashboard in één oogopslag” doorontwikkeld naar een aantal indicatoren per programma. Deze indicatoren geven een beter inzicht in hoeverre we op koers liggen om de ambities uit het bestuursakkoord te realiseren, welke ontwikkeling/trend we volgen en in hoeverre we de doelen uit programmabegroting realiseren. Het doel is om hiermee het bestuurlijke debat over de programmabegroting beter te faciliteren.

De ontwikkeling van de indicatoren is een continue proces: een indicator kan worden aangepast als er nieuw beleid wordt vastgesteld. Op dat moment zal ook een bijpassend doel worden voorgelegd en vastgesteld.

Soms vraagt dit ook om een scherpere definitie van de bestuurlijke doelen. Er zijn verschillende manieren van presentatie van de indicatoren mogelijk. Bij de huidige opzet is tevens rekening gehouden met de benodigde inspanning die nodig is voor de ambtelijke organisatie om de benodigde data aan te leveren.

In de hierna volgende figuur zijn 12 indicatoren opgenomen die in overleg met de bestuurlijke werkgroep zijn opgesteld. Bij de behandeling van de verschillende programma's worden deze indicatoren nader toegelicht.

Daarnaast zijn bij de uitwerking van de Financiën een aantal financiële indicatoren toegevoegd (niet in dit overzicht weergegeven).

Dit hoofdstuk gaat per programma in op de doelen voor 2020 van de belangrijkste onderwerpen. Daarnaast wordt per programma op hoofdlijnen inzicht gegeven in de benodigde financiële middelen.

Door middel van zogenaamde doelenbomen per programma is inzichtelijk gemaakt hoe de opgaven (thema's) uit het bestuursakkoord 2019-2023 in de programmabegroting 2021 zijn uitgewerkt in (eind)doelen en inspanningen. Doelen die in de programmabegroting 2021-2024 zijn uitgewerkt zijn in de doelenboom onder het thema in een blauw vlak weergegeven. Dit betreft ook doelen die in de meerjarenverkenning (MJV) 2021-2030 bepaald zijn. Na vaststelling van de programmabegroting 2021-2024 wordt over de voortgang van deze doelen gerapporteerd in het kader van de bestuurlijke planning en control cyclus. De resterende witte vlakken worden bij een volgende meerjarenverkenning en programmabegroting verder concreet gemaakt.

In de oranje vlakken zijn bijbehorende tussendoelen voor 2021 aangegeven en in het lichtblauwe vlak de belangrijkste inspanningen die in 2021 worden uitgevoerd om de doelen te bereiken.

3.1 Programma Watersysteem

In de volgende paragrafen wordt eerst de doelenboom voor het programma watersysteem gepresenteerd. Deze is onderverdeeld in de thema's klimaat, waterkwaliteit, duurzaamheid en organisatie.

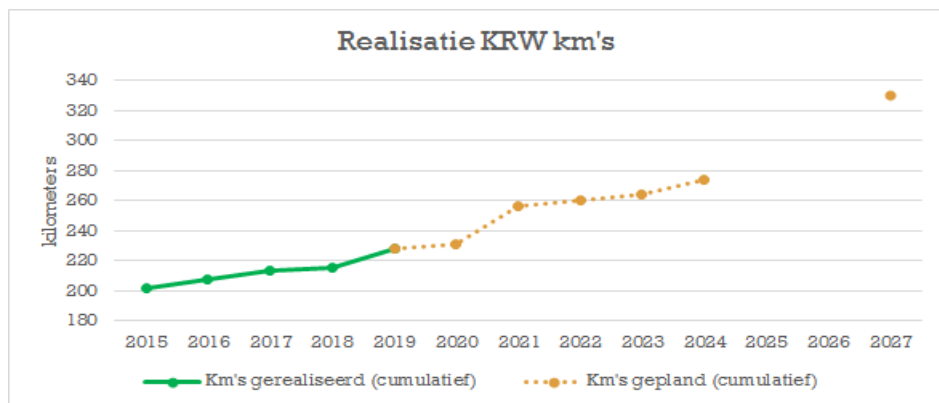
Het thema klimaat is verder onderverdeeld in vier einddoelen. Hiervan zijn de 'witte doelen' nog in ontwikkeling en vergen nadere uitwerking. Voor het thema waterkwaliteit zijn twee einddoelen geformuleerd waarvan er één nog nader moet worden uitgewerkt. Dit geldt ook voor het thema duurzaamheid. Organisatie kent één einddoel. Bij elk einddoel zijn één of meerdere tussen doelen geformuleerd en in het lichtblauwe deel onderaan de doelenboom zijn de belangrijkste inspanningen per thema weergegeven.

Voor de belangrijkste doelen worden indicatoren voorgesteld, die onder de doelenboom zijn weergegeven. Per indicator is kort toegelicht hoe deze moet worden gelezen.

Een blauw groene toekomst, waaraan iedereen kan meedoen.

Thema	Klimaat				Waterkwaliteit		Duurzaamheid		Organisatie
Einddoel	We richten ons watersysteem beter in om klimaatverandering op te vangen (1.1)	We streven ernaar om samen met onze partners water minder snel af te voeren en meer vast te houden (1.2)	In het hele beheergebied wordt voldaan aan de normen voor wateroverlast (1.3)	Samen met partners werken aan gezamenlijke investeringsagenda DPRA (1.4)	We voldoen in 2027 aan de eisen die de Kaderrichtlijn Water stelt. (2.4)	We willen samen met partners de waterkwaliteit aanpakken bij de bron (2.5)	We willen meer aandacht geven aan ecologie en biodiversiteit (3.1)	Uitvoering geven en synergie voordelen behalen in de uitvoering van N2000 (3.2)	We willen assetmanagement door ontwikkelen om te komen tot een professioneel beheer van onze infrastructuur (5.2)
Tussendoelen	In 2021 voeren we twee pilots uit tbv een klimaat-robust water-systeem	Uitvoering geven aan de programma's DAW, LoP, NoP, ZON en Lumbricus	In 2021 wordt een plan opgesteld t.a.v. de knelpunten vanuit de toetsing NBW	In 2021 geven we een vervolg aan de risico-dialogen	Herinrichten waterlopen conform KRW: 23 km. in 2021. (cum. t/m 2024: 274 km.)	In 2021 stellen we een uitvoeringsagenda op naar aanleiding van de beleidslijn bronaanpak	In 2021 beschikken we over een uitvoeringsagenda vergroeningssstrategie	In 2021 wordt een start gemaakt met de uitvoeringsfase van KRW/ Natura 2000 projecten Dinkel en Regge	Verdere implementatie werkwijze assetmanagement door meerjarige planningen te ontwikkelen
Inspanningen t/m 2024	• Beleid ontwikkelen voor klimaatrobuste inrichting • Diverse projecten in het kader van ZON, onder andere aanpassing en renovatie van kunstwerken • Project Landbouw op Peil en Natuur op Peil • Project Lumbricus incl kennisdisseminatie • Opstellen uitvoeringsagenda nav toetsing normen NBW • Risicodialogen voeren in het kader van DPRA en het opstellen van een maatregelenpakket • Een bijdrage leveren aan koploperprojecten van partners (DPRA)				• Uitvoeren diverse KRW projecten rondom Vecht, Dinkel, Nieuwe Drostendiep • Opstellen beheer- en onderhoudsplannen voor waterlichamen met de maatregel aangepast beheer • Opstellen uitvoeringsagenda beleidslijn bronaanpak		• Opstellen nota onderhoud en maaibeeld • Start uitvoeringsfase N2000 / KRW projecten • Opstellen uitvoeringsagenda vergroeningsstrategie • Project bloemrijke akkerranden bij intensieve teelten		• Renovatie van kunstwerken • Baggeren van diverse watergangen • Opstellen business case PA watersysteem • Opstellen en uitvoeren implementatieplan assetmanagement

Onderstaand de belangrijkste indicatoren waarmee het programma Watersysteem wordt bestuurd.

In 2021 worden een aantal projecten opgeleverd waarbij in totaal 23 kilometer KRW heringerichte watergang wordt gerealiseerd. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld de Glanerbeek, Ruenbergerbeek en de Vechtrajecten Rheezermaten en Karshoek-Stegeren. Daarnaast vindt de voorbereiding plaats van diverse projecten die later deze periode worden uitgevoerd.

In het kader van het programma Zoetwatervoorziening Oost Nederland (ZON) worden diverse maatregelen uitgevoerd die bijdragen aan het vasthouden van zoetwater in de hoge zandgronden. Het gaat daarbij om aanpassingen van diverse stuwen en gemalen, als ook herinrichtingsmaatregelen om afvoeren te vertragen en het water langer in het gebied te houden. Eind 2021 loopt het huidige ZON programma ten einde. Vanaf 2022 wordt gestart met een nieuw maatregelenprogramma.

Inleiding

Binnen het programma watersysteem staat het beheer en onderhoud van onze assets centraal. We willen de verschillende functies in ons werkgebied zo goed mogelijk bedienen door te komen tot een optimum in kosten, prestaties en risico's van bijvoorbeeld stuwen, gemalen en watergangen. De ontwikkeling en implementatie van deze werkwijze (assetmanagement) is binnen het waterschap in volle gang. Met de blauwgroene koers vanuit het bestuursakkoord en de meerjarenverkenning 2021-2030 worden een aantal duidelijke accenten gezet op de thema's klimaat, waterkwaliteit en duurzaamheid. Met deze Begroting 2021 wordt daar een invulling aan gegeven voor het komende begrotingsjaar. In de doelenboom van het programma watersysteem is een nadere duiding van de opgaven gegeven specifiek voor dit programma. De uitdaging is om de verschillende ambities op een effectieve en efficiënte manier te combineren en te stapelen.

Speerpunten 2021

Beheer op orde

In 2021 werken we volop verder aan het thema beheer op orde. Zo worden diverse vijvers en watergangen gebaggerd, onder andere de Hammerwetering en diverse vijvers en wateren in Hengelo en Haaksbergen. Vanuit de koers van de meerjarenverkenning vindt een inhaalslag plaats bij het vervangen van beschoeiing.

Ook worden diverse stuwen en gemalen gerenoveerd zodat deze weer voldoen aan de gestelde eisen.

Een extra accent ligt op het toekomstbestendig maken van de procesautomatisering van het watersysteem. In 2021 wordt een business case opgesteld met als doel dat de betreffende assets weer goed kunnen communiceren met de hoofdpst en het aantal storing wordt verminderd.

Klimaat

In 2021 geven we uitvoering aan de pilot klimaat robuust werken naar aanleiding van de evaluatie droogte uit 2019. Met de pilots willen we de waarde ontdekken van (hydrologische) maatregelen in specifieke watersystemen, bedoeld om te komen tot een veerkrachtiger en klimaat robuuster watersysteem. Een deel van de pilot wordt uitgevoerd in het noordelijk deel van ons beheergebied, en een deel in noordoost Twente. We werken in 2021 ook verder aan projecten als Water Collectief Twente 2 waarbij lokale maatregelen worden genomen om water langer vast te houden, Landbouw op Peil en Lumbricus.

Waterkwaliteit

We werken de komende jaren volop door aan de realisatie van de maatregelen ten behoeve van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Waar de afgelopen jaren veel projecten in voorbereiding waren, komen veel projecten nu in de uitvoeringsfase. In 2021 denken we dan ook ca. 23 kilometer aan heringerichte watergangen op te leveren. Het betreft dan bijvoorbeeld projecten rondom de Vecht zoals Rheezermaten en Karshoek-Stegeren, Archemermaten (Regge) en de Glanerbeek. Daarnaast wordt naar aanleiding van eerder uitgevoerde verkenningen een strategie en uitvoeringsplan opgesteld voor toekomstige waterlichamen, zodat tijdig kan worden gestart met de voorbereiding. Bij een aantal projecten die we de komende jaren gaan oppakken wordt naar aanleiding van de vergroening uit de meerjarenverkenning 2021-2030 budget gereserveerd voor biodiversiteitsmaatregelen.

Duurzaamheid

Ten aanzien van de in 2020 opgestelde vergroeningsstrategie wordt het komend jaar gewerkt aan een uitvoeringsagenda. Bekeken zal worden welke maatregelen het meest effectief en kansrijk zijn om in het licht van de blauwgroene koers op te pakken. Een onderdeel daarvan is het maaibeeld. Hierover worden in 2021 diverse gesprekken gevoerd met interne en externe stakeholders. Daarnaast werken we verder in diverse Natura 2000 gebieden om de wateropgaven (KRW) te realiseren.

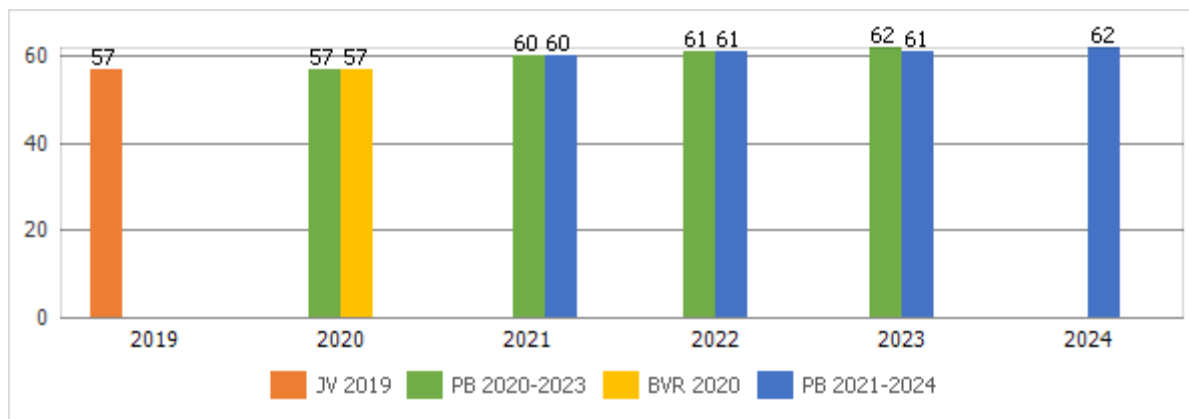
Risico's en kansen

Onze ambities pakken we bij voorkeur op in gebiedsprocessen. Dit heeft als risico dat de voorbereiding veel meer tijd en inzet vraagt dan voorzien. Dit kan op gespannen voet komen te staan met bijvoorbeeld de deadline voor de realisatie van de maatregelen KRW.

Het Europese GLB transitieprogramma, een vervolg op het aflopende POP-programma, en het nieuwe ZON-programma biedt kansen om subsidies te verwerven vanuit de thema's klimaatadaptatie, waterkwaliteit, innovatie en plattelandontwikkeling.

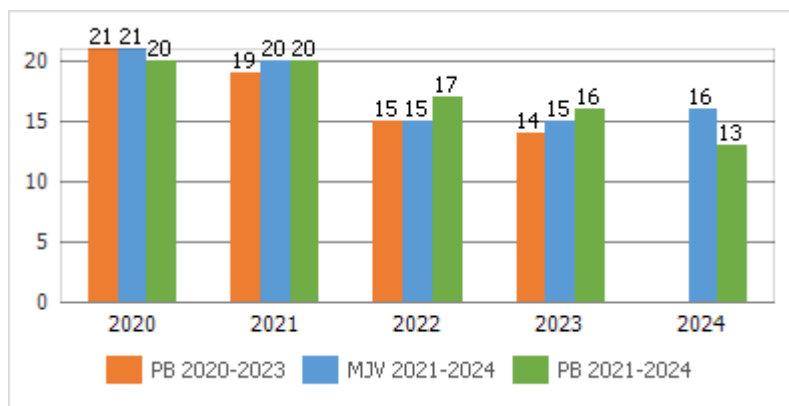
Programma Watersysteem: wat mag het kosten?

Netto kosten
(bedragen in miljoenen €)

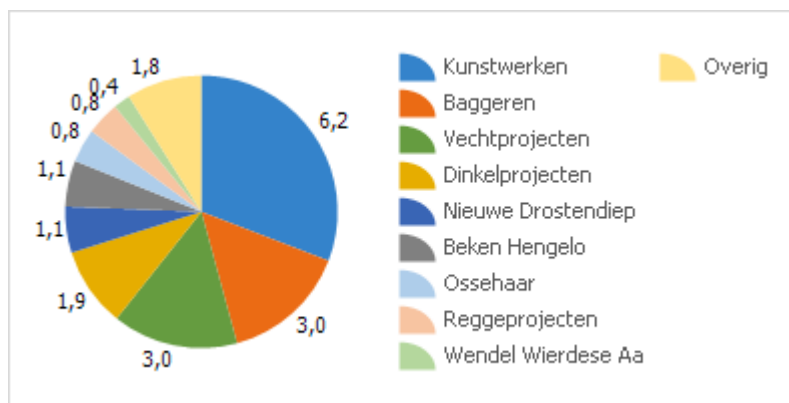
Netto-kosten zijn kosten die aan het programma worden toegerekend en waarvan zijn afgetrokken de baten (met uitzondering van de belastingopbrengsten en andere algemene opbrengsten) die aan het programma worden toegerekend en bestaan voor afgerond 1/3 uit kapitaallasten (rente- en afschrijvingskosten), 1/3 uit toegerekende personeelskosten (personeelslasten) en 1/3 uit overige uitgaven (beïnvloedbare externe kosten). Bij de overige uitgaven is voor 2021 in verband met de taakstelling geen inflatiecorrectie toegepast. Ten opzichte van de vorige programmabegroting blijven de netto kosten gelijk inclusief een incidentele bate van € 400.000 voor de vergroeningsstrategie (zie pag. 49 van de Meerjarenverkenning 2021-2030).

Netto investeringen 2020-2024
(bedragen in miljoenen €)

Investeringsprojecten 2021

(bedragen in miljoenen €)

Toelichting grootste investeringen

De grootste investeringen worden hieronder toegelicht:

- Diverse kunstwerken in ons hele beheergebied (met name stuwen en gemalen) worden, onder andere in bouwteamverband, gerenoveerd. Ook worden een aantal bruggen gerenoveerd zodat deze weer voldoen aan de gestelde eisen.
- In 2021 worden diverse watergangen gebaggerd (bijvoorbeeld een aantal wateren in Haaksbergen en Hengevelde) en zullen we op een aantal locaties de beschoeiing vervangen, zoals bijvoorbeeld langs de Hammerwetering en de Lutterhoofdijk.
- Aan de Vecht wordt in 2021 verder gewerkt aan de uitvoering van de deelprojecten Rheezermaten en Karshoek-Stegeren. Daarnaast wordt gestart met de uitvoering van het traject Gramsbergen.
- Rondom de Dinkel wordt in 2021 gestart met de uitvoering van de N2000 / KRW opgave in het gebied Dinkel-zuid. Daarnaast vindt uitvoering plaats van de maatregelen aan de Ruenbergerbeek en de Glanerbeek.

Ten opzichte van de jaarschijf 2021 in de MJV 2021-2030 zijn er een aantal verschuivingen voorgesteld. Het betreft bijvoorbeeld de versnelling van de renovatie van een aantal kunstwerken. Daarnaast wordt vanuit 2020 de renovatie van een brug doorgeschoven naar 2021 in verband met langere voorbereidingstijd en afstemming met de gemeente.

Bij het project N2000 / KRW Dinkel zuid is een deel van het budget doorgeschoven naar 2022 doordat de plan uitwerkingsfase wat meer tijd vraagt dan verwacht. Ook het project Beken Hengelo schuif een deel van het budget door naar 2022. De oorzaak hiervan is dat in verband met Corona geen participatiebijeenkomsten konden worden georganiseerd en het planproces hierdoor is vertraagd.

3.2 Programma Waterketen

In de volgende paragrafen wordt eerst de doelenboom voor het programma waterketen gepresenteerd. Deze is onderverdeeld in de thema's waterkwaliteit, duurzaamheid en organisatie.

Het thema waterkwaliteit kent 4 aandachtsgebieden, welke voortkomen uit de desbetreffende paragrafen van het bestuursakkoord; 2.1 de maatregelen om de rwzi's te laten voldoen aan de KRW, 2.2 de maatregelen om de rwzi's te laten voldoen aan het activiteitenbesluit om zo maatwerkbesluiten te voorkomen, 2.3 het ontwikkelen van kennis om voorbereid te zijn op het verwijderen van micro verontreinigingen en 5.2 de uitvoering van maatregelen om alle assets in goede orde te brengen en houden.

Het thema duurzaamheid wordt binnen het programma waterketen verbijzonderd vanwege de grote invloed die het energiegebruik in de waterketen heeft op het bereiken van de bedrijfsdoelstellingen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in enerzijds 3.3 CO₂- en energieneutraliteit en anderzijds in 3.5 circulariteit.

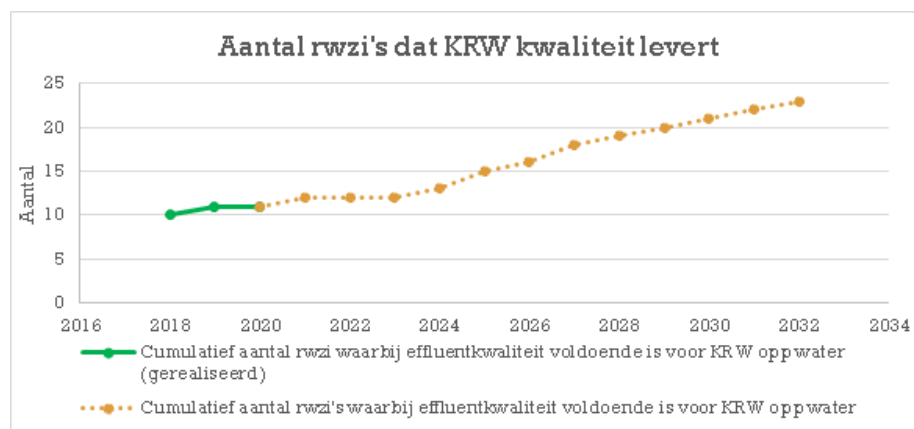
Onder het thema organisatie wordt vooral aandacht gegeven aan het organiseren van informatie die voor 5.2 assetmanagement in de waterketen cruciaal is.

De (tussen) doelen zijn uitgewerkt in de doelenboom. Voor de belangrijkste doelen worden indicatoren voorgesteld, die onder de doelenboom zijn weergegeven. Per indicator is kort toegelicht hoe deze moet worden gelezen.

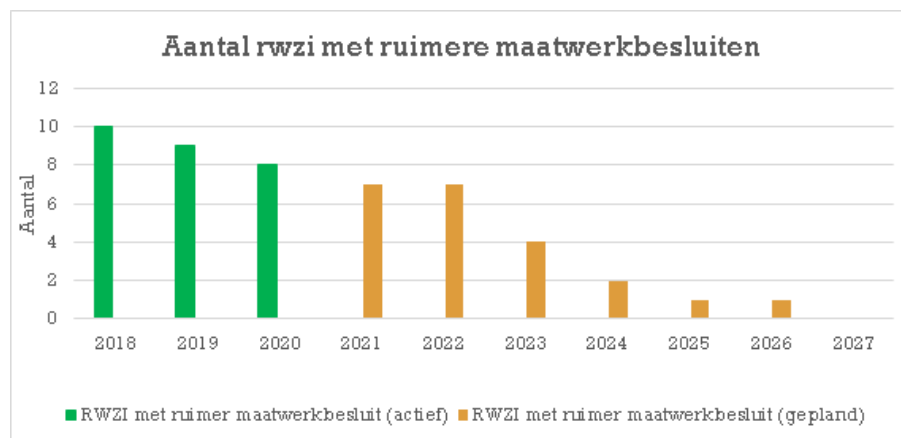
Programma Waterketen: wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Een blauw groene toekomst, waaraan iedereen kan meedoen. Programma waterketen							
Thema	Waterkwaliteit				Duurzaamheid		Organisatie
Einddoel	In 2032 is het maatregelenpakket KRW op RWZI's uitgevoerd en voldoen de installaties aan de norm (2.1)	Alle installaties voldoen vanaf 2027 minimaal aan de eisen uit het Activiteitenbesluit (2.2)	We werken samen om meer kennis te ontwikkelen over verwijderen microverontreiniging (2.3)	We brengen en houden de installaties in veiliger, effectievere en efficiëntere toestand (5.2)	We bereiken CO2 neutraliteit in 2050 (3.3)	We werken binnen circulaire economie aan meer grondstoffen terugwinning (3.5)	De informatie over het functioneren van de installaties is in 2023 op orde om assetmanagement te implementeren (5.2)
Tussen doelen	In 2021 is het maatregelenpakket KRW op RWZI's vastgesteld	Eind 2024 zijn er geen verruimde maatwerkbesluiten meer voor rwzi's die op kwetsbaar water lozen	In 2021 werken we samen aan het realiseren van 1 pilotinstallatie voor verwijdering van microverontreiniging	In 2024 wordt het vanuit assetmanagement noodzakelijke werkprogramma gerealiseerd	In 2021 bepalen we welke maatregelen we zelf voor energieopwekking willen uitvoeren	In 2022 wordt een besluit genomen over de winning van Kaumera	In 2021 is het plan voor de uitrol van assetmanagement vastgesteld en in uitvoering
	In 2024 zijn bij 5 rwzi's waar maatregelen zijn voorzien, deze gereed of in uitvoering	Tot een andere indicator gereed is: Gebiedsrendement verwijdering stikstof > 85 % fosfaat > 83%	In 2024 bereiden we de aanleg voor van 2 installaties voor verwijdering van micro's	In 2021 is een globaal overzicht gereed van toekomstige investeringen in beheer op orde	In 2030 komt onze CO2 reductie overeen met de reductie bij 100% energieneutraliteit	Eind 2021 is duidelijk via welke route we fosfaat gaan terugwinnen uit asresten van slib	In 2023 is het raamcontract voor de nieuwe procesautomatisering (PA) aanbesteed en gereed voor uitrol
Inspanningen 2021	Vernieuwen rwzi Vriezenveen (Beheer op orde en Activiteitenbesluit); Voorbereiden aanpassing rwzi Ootmarsum (Beheer op orde, Activiteitenbesluit en KRW); Voorbereiden vernieuwing rwzi Tubbergen (Beheer op orde, Activiteitenbesluit en KRW); Voorbereiding van de aanpassing van de waterlijn Emmen (Beheer op orde); Samenwerken aan het realiseren van een pilot installatie voor verwijdering van microverontreiniging Onderzoek vaststellen van normen of het gebruiken van streefwaarden voor KRW toetsing effluent; De voorbereiding en deels realisatie van de elektrische renovatie van de rwzi's Goor Realisatie van de renovatie van 5 rioolgemaal;en; Vernieuwing van de persleiding Emmen. Opstellen prognosebladen en optimalisatiestudies met gemeenten voor twee toekomstige verbeteringsprojecten.				Definiëren welke CO2 component wordt meegenomen in de bepaling van de ambities; Verdieping in welke mate en hoe we zelf energie willen opwekken; Aanleg aanvullende zonnepanelen; Ontwikkelen beleidskader inzet thermische energie; Uitwerken en implementeren vergroeningsstrategie rwzi terreinen door inzaaien en stimuleren biodiversiteit.		Uitrollen programma-plan Sturing Waterketen en PA Centrale Regiekamer 1.0 invoeren; Aanbesteding pilot procesautomatisering in voorbereiding; Uitvoeren discrepantie-onderzoek Almelo;

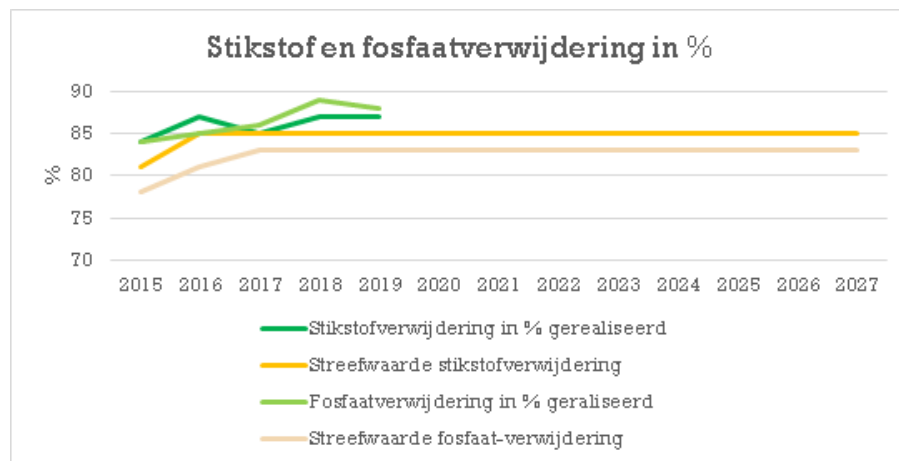
Onderstaand de indicatoren waarmee het programma Waterketen wordt bestuurd.

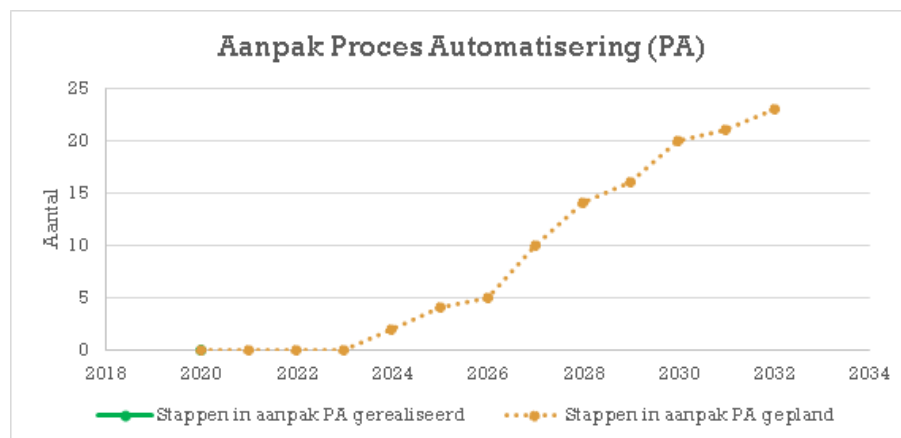
In groen is aangegeven het aantal rwzi's, geredeneerd vanuit het oppervlaktewater waarop wordt geloosd, dat aan de KRW waterkwaliteitseisen (2.1) voldoet. In oranje is de planning aangegeven voor het aantal rwzi's dat nog moet worden aangepast om de waterkwaliteitseis te bereiken.

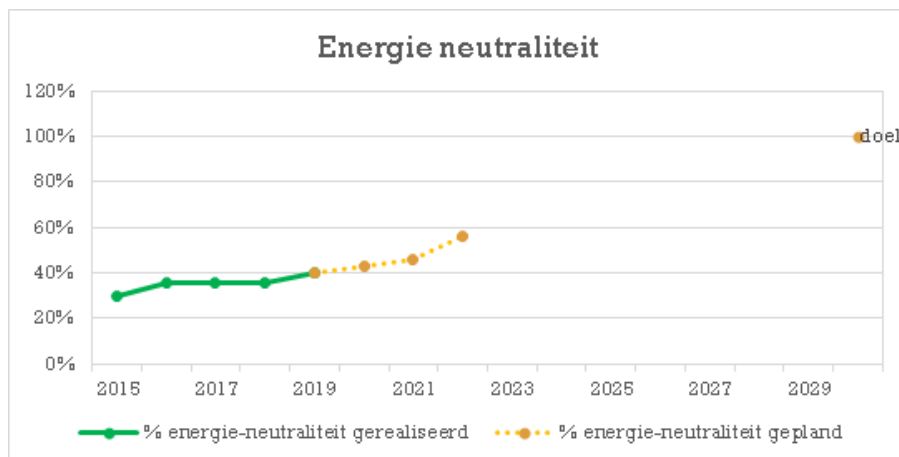
In groen is aangegeven het aantal rwzi's dat een ruimere maatwerkvergunning op grond van het Activiteitenbesluit (2.2) kent. In oranje is de planning aangegeven van het aantal rwzi's dat de komende jaren wordt aangepast om een ruimere maatwerkbesluit te stoppen.

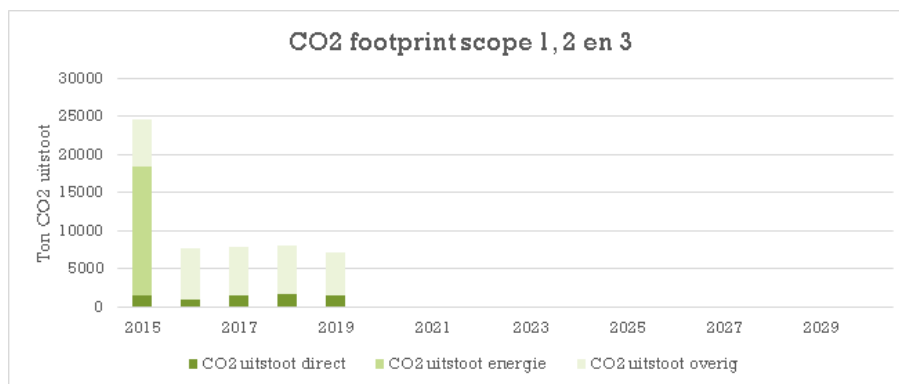
Hier worden de gerealiseerde gebiedsbrede verwijderingsrendementen (2.2) getoond.

De aanpak van PA (procesautomatisering) staat symbool voor een systematische assetmanagement (5.2) gerichte werkwijze. De stappen bestaan uit een marktverkenning waarin het technisch concept wordt bepaald, de inrichting van een centrale regie kamer en de aanpassing van 23 rwzi's welke in deze grafiek zijn uitgezet.

In groen is op basis van de gerealiseerde verbruiken en opwekking het % energieneutraliteit (3.3) bepaald. Waarden na 2022 zijn nog te bepalen want alleen lopende projecten zijn opgenomen.

Deze indicator moet verder worden ontwikkeld. Voor bovenstaande grafiek is gebruik gemaakt van de klimaatmonitor waarin onderscheid wordt gemaakt in 3 hoofdgroepen van CO2 uitstoot. De CO2 uitstoot energie valt in 2016 weg vanwege volledige inkoop van groene energie. Emissies van transport, gasgebruik, methaangas en metaalzouten zijn opgenomen. Tussendoelen moeten nog worden geformuleerd.

Inleiding

Het programma waterketen draagt primair bij aan de waterkwaliteitsdoelen die het waterschap stelt. Daartoe worden rioolwaterzuiveringsinstallaties bedreven die afvalwater reinigen tot een niveau dat het veilig geloosd kan worden op het oppervlaktewater. Het zuiveringsproces vraagt veel energie. De uitdaging voor de komende jaren is om het afvalwater nog beter te zuiveren en ook micro-verontreinigingen te verwijderen en dat energie-zuiniger te doen. Naast doelstellingen op waterkwaliteitsgebied is daarom duurzaamheid een belangrijk aandachtsgebied binnen het programma waterketen. Voor het zuiveringsproces is het cruciaal dat de installaties in veilige en betrouwbare toestand blijven, hiervoor is het uitvoeren van assetmanagement het werkproces. Goede informatie is daarbij een belangrijk hulpmiddel.

Speerpunten 2021

In 2021 zal volop worden gewerkt aan het vernieuwen van de rwzi Vriezenveen (doel: Beheer op orde en voldoen aan Activiteitenbesluit). Ook de voorbereiding van de aanpassing van de rwzi Ootmarsum (doel: Beheer op orde, voldoen aan Activiteitenbesluit en de KRW) en de vernieuwing van de rwzi Tubbergen (doel: Beheer op orde, voldoen aan Activiteitenbesluit en de KRW) zal in 2021 verder ter hand worden genomen.

Binnen het deelprogramma elektro- en procesautomatisering wordt gewerkt aan het verder ontwikkelen van de toekomstige standaard (doel: informatie op orde) én aan het voorbereiden en deels realiseren van de vervanging van de elektrische installatie van de rwzi Goor (doel: Beheer op orde).

De vernieuwing van de persleiding Emmen zal grotendeels in 2021 plaatsvinden (doel: Beheer op orde).

De voorbereiding tot aanpassing van de waterlijn Emmen zal in 2021 verder worden opgepakt. Een nieuwe configuratie voor de beluchtingsinstallatie en de (her)inrichting van de zuiveringsstraten zal nader worden bepaald. Aan de orde is ook de vervanging van de effluentdebietmetingen. (doel: Beheer op orde).

Met verschillende partijen zal worden samengewerkt aan het realiseren van pilot installaties voor verwijdering van microverontreiniging op de rwzi's Emmen en Enschede (doel kennis ontwikkelen over verwijdering van microverontreiniging).

In 2021 brengen we de CO2 footprint van Vechtstromen in beeld en wordt na een verdiepende studie een voorstel gedaan in welke mate en hoe we zelf energie willen besparen en opwekken (doel CO2/energie-neutraliteit). Deels vooruitlopend op die keuzes zullen, bij een positieve businesscase, nog enkele aanvullende zonnenvelden worden aangelegd op rwzi terreinen.

Ook zullen in 2021 enkele zuiveringsterreinen meer biodivers worden ingericht als uitvloeisel van werkzaamheden die op die rwzi plaatsvinden (doel: invullen vergroeningsstrategie).

Voor het verbeteren van de informatievoorziening rond het zuiveringsproces zal een Centrale Regiekamer 1.0 worden ingevoerd. Hierbij is een groeiscenario voorzien om te starten met enkele rwzi's en vervolgens verder uit te rollen (doel: informatie assetmanagement op orde).

Samen met gemeenten werken we aan een optimale werking van de waterketen (riolering én zuivering). In 2021 wordt met twee gemeenten zogenoemde prognosebladen opgesteld om in kaart te brengen hoe de ontwikkeling van het aanbod van afvalwater over de komende 10 jaar is. Aanvullende daarop worden ook optimalisatiestudies uitgevoerd om integrale keuzes te kunnen maken (doel waterkwaliteit).

Risico's en kansen

In het blauwgroene scenario is “draaiend houden” het leidende principe, waarbij hoog geprioriteerde assets als eerste worden aangepakt. Risicoanalyses vinden voortdurend plaats waardoor inzichten en prioriteiten periodiek zullen moeten worden bijgesteld.

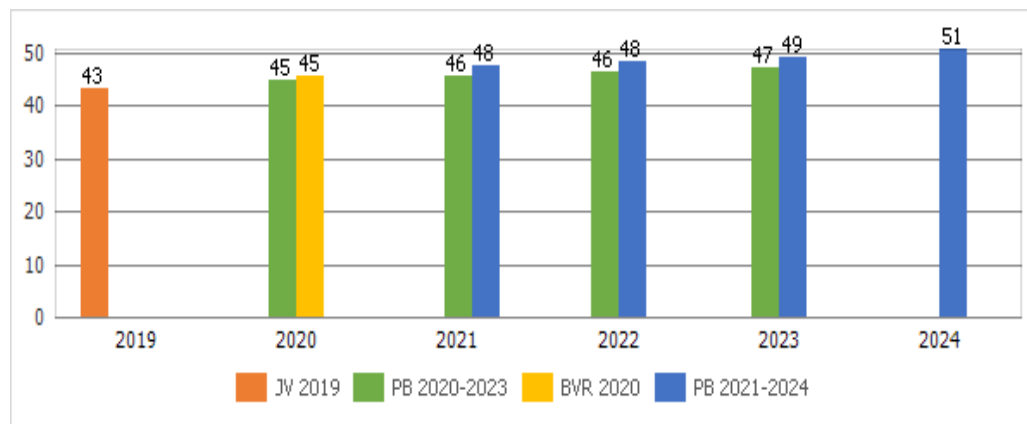
In de begroting is beperkt geld opgenomen voor het uitvoeren van zogenoemde industriële reiniging van tanks in het zuiveringsproces die droog worden gezet vanwege projecten en vervangingsinvesteringen. Mogelijk kan dit in de loop van 2021 tot een extra claim in de exploitatie leiden.

Voor de rwzi Emmen is de inventarisatie van knelpunten nog niet afgerond. De opgenomen investeringsruimte is een voorlopige, minimale reservering en kan op basis van de bevindingen nog substantieel muteren.

De centralisatie van de slibverwerking in Hengelo heeft invloed op de zuiveringsprestaties van de rwzi. Eind 2020 was met name het verwijderingsrendement van stikstof kritisch zodat hier naar verwachting naast de vernieuwing van de beluchting die in 2021 is gepland nog aanvullende maatregelen nodig zijn. Onderzoek hiervoor wordt opgestart.

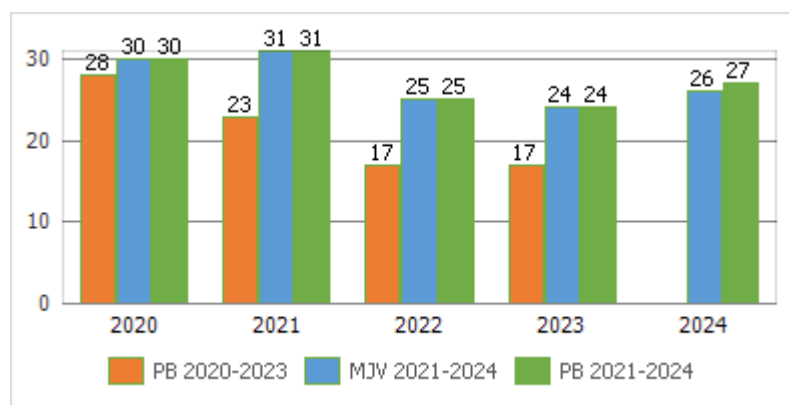
De Energiefabriek draait op dit moment goed. En wordt vanaf begin oktober volledig belast. Of de prestaties en de kosten van beheer en onderhoud na opschaling overeenkomen met de businesscase (laatste herijking is ultimo 2018 gedaan) is nog niet geheel zeker. Er kunnen technische optimalisaties worden geïdentificeerd, welke mogelijk een verdergaande verbetering van de bedrijfsvoering betekenen. Indien niet begrote investeringen ofwel exploitatiekosten mee zijn gemoeid zal dit bestuurlijk afgewogen worden.

Netto kosten
(bedragen in miljoenen €)

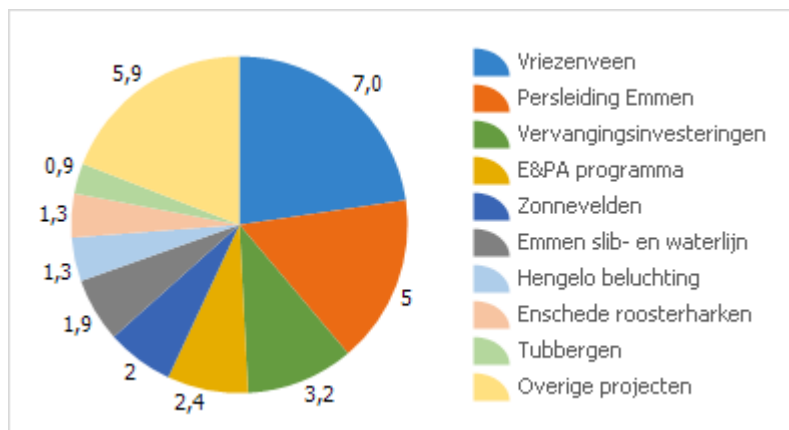
Netto kosten zijn de kosten die aan een programma worden toegerekend en waarvan zijn afgetrokken de opbrengsten (met uitzondering van de belastingopbrengsten en andere algemene opbrengsten) die aan het programma worden toegerekend. Op hoofdlijnen bestaan de netto kosten voor 1/3 deel uit kapitaallasten, 1/3 deel uit toegerekende personeelskosten en 1/3 deel uit overige lasten. Voor de overige lasten is in 2021 in verband met de taakstelling geen inflatiecorrectie toegepast. De stijging van de netto kosten in 2021 t.o.v. BVR 2020 is met name het gevolg van hogere afschrijvingslasten.

Netto investeringen 2020-2024
(bedragen in miljoenen €)

Investeringsprojecten 2021

(bedragen in miljoenen €)

Toelichting grootste investeringen

Ten opzichte van de jaarschijf 2021 uit de MJV 2021-2024 zijn slechts beperkte wijzigingen voorzien.

De belangrijkste investeringen zijn:

- De vernieuwing van de sterk verouderde rwzi Vriezenveen komt in 2021 goed op gang.
- De vernieuwing van de technisch afgeschreven persleiding Emmen wordt iets later afgerond waardoor geen € 5,5 miljoen in 2021 wordt geïnvesteerd, maar € 5 miljoen.
- Jaarlijks wordt ruim € 3 miljoen besteed aan vervangingen van diverse onderdelen van de rwzi's, gemalen en slibverwerkingsinstallaties. Omdat deze vervangingen meerjarig nut hebben worden deze aangemerkt als investeringen.
- Binnen de aanpak van elektro- en procesautomatisering (E&PA) is de centrale regiekamer (CRK 1.0) separaat in het programma opgenomen met een investering van circa € 400.000. Het programma omvat in 2021 onder andere ook de aanpak van de E-installatie rwzi Goor, de voorbereiding van de E-installatie in Enschede en Nijverdal en het opstellen van de nieuwe PA standaard.
- In 2021 wordt de aanleg van de 9 zonnevelden waarover reeds is besloten afgerond en is ruimte opgenomen voor de aanleg van enkele aanvullende zonnevelden.
- Op de rwzi Emmen wordt de aanpassing van de waterlijn (inclusief beluchting) verder voorbereid waarbij tevens nauwkeuriger zal worden bepaald welke (extra) investering nodig is.
- De beluchtingsinstallatie van de rwzi Hengelo zal worden aangepast.
- De roosterharkinstallatie van de rwzi Enschede zal worden vervangen.
- De aanpak van de rwzi Tubbergen is in 2021 nog beperkt in omvang omdat, zoals gemeld in de BVR, de onderzoeken over de gewenste capaciteit later worden opgeleverd. Door tijdige bijsturingsmaatregelen blijft de planning overigens dat de rwzi eind 2024 geheel vernieuwd is.

- De voorbereiding van de ombouw van de rwzi Ootmarsum (onderdeel van overige projecten) wordt iets versneld vanwege de knelpunten die zich in 2020 hebben voorgedaan. De knelpunten op zich hebben geen relatie met de plannen, maar het uitvoeren van de plannen leidt ook tot kansen in het integraal oplossen van de knelpunten.

3.3 Programma Besturen en organiseren

In de volgende paragrafen wordt eerst de doelenboom voor het programma besturen en organiseren gepresenteerd. Deze is onderverdeeld in de vier thema's duurzaamheid, samenwerking en communicatie, organisatie en financieel beleid.

Onder het thema duurzaamheid wordt beschreven hoe het waterschap een duurzame organisatie zal zijn en welke bijdrage het levert aan een duurzame regio.

Het thema samenwerking en communicatie beschrijft de uitvoering van het bestuurlijk ontwikkelprogramma, het educatieaanbod als onderdeel van de communicatievisie en de agenda voor internationale samenwerking inclusief de Blue Deal.

Het thema organisatie gaat in op een toekomstbestendig personeelsbestand, een moderne werkomgeving, werken volgens de omgevingswet en de werkwijze voor assetmanagement.

Het thema financieel beleid beschrijft hoe het waterschap duurzaam financieel beleid implementeert. En dat op concernniveau een taakstelling van € 4,8 miljoen wordt gerealiseerd.

De (tussen) doelen zijn uitgewerkt in de doelenboom. Voor de drie belangrijkste opgaven worden indicatoren voorgesteld, die onder de doelenboom zijn weergegeven.

Een blauwgroene toekomst, waaraan iedereen kan meedoen								
Thema	Duurzaamheid		Samenwerking en communicatie		Organisatie	Financieel beleid		
Einddoel	Vechtstromen is een duurzame organisatie en levert een bijdrage aan een duurzame regio		Vechtstromen heeft de uitvoering van het bestuurlijk ontwikkelprogramma gereed, het educatieaanbod vergroot conform plan en de communicatievisie herijkt en uitgevoerd. Tevens een agenda internationale samenwerking opgezet en invulling gegeven aan de Blue Deal		Vechtstromen heeft een toekomstbestendig personeelsbestand, moderne werkomgeving, werkt volgens de Omgevingswet en heeft de werkwijze assetmanagement geïmplementeerd. We versterken ons strategisch vermogen en vergroten onze realisatiekracht.	Vechtstromen heeft een duurzaam financieel beleid door beleidskaders te implementeren. Op concernniveau een taakstelling van € 4,8 miljoen gerealiseerd.		
Tussendoelen	Duurzaamheidskansen huisvesting en ICT benutten	Bestuurlijk ontwikkelprogramma gereed	Aanbod educatie basis/VO/MBO uitbreiden	We voldoen aan de wettelijke verpl. Omgevingswet	Modernisering huisv. en ICT fase2 gereed	Vanaf 2025 is de tariefstijging max 3% (t/m 2024 3,4%)		
	Kennis en innovatieagenda uitgevoerd		Nieuwe agenda internationale samenwerking gereed 2020	Invoeren werkwijze assetmanagement	Strat HR agenda uitgevoerd	Vaststellen kaders voor duurzaam financieel beleid		
	Concretiseren CO2 neutraliteit	Communicatie visie uitvoeren			Vergroten strat. vermogen			
	Concretiseren opgave vergroening	Doelbereik door grensoverschrijdende samenwerking		Realiseren participatiebanen	Vergroten dig. leiderschap	Vaststellen m/v 2021		
	Toepassen duurzaam GWW in proj.							
Inspanningen t/m 2024	• We doen onderzoek naar mogelijkheden energieneutraliteit bij alle vestigingen (3.3) • Verkenning van onze rol en positie mbt circulaire economie (3.5) • We geven input aan de kennis en innovatieagenda (3.6) • Op ICT gebied continueren we de proeftuin voor snelle ICT oplossingen (3.6)		• Opstellen doorlopend bestuurlijk ontwikkelprogramma (4.1) • Uitvoeren jaarplannen communicatievisie (4.2) • Aanbod educatie uitbreiden voor VO/MBO vanaf 2021 (4.3) • Continueren grens overschrijdende samenwerking (4.4) • Opstellen nieuwe agenda internationale samenwerking inclusief Blue Deal (4.5)		• Opstellen watervisie in de stijl van de nieuwe Omgevingswet (5.1) • Aansluiten op landelijke DSO (5.1) • Invoeren werkwijze assetmanagement 2023 (5.2) • Afronden project modernisering huisvesting en ICT (5.3) • Realiseren participatiebanen vanaf 2021 (5.4) • Opstellen organisatievisie incl. diversiteit en SPP (5.4) • Inventariseren assets huisvesting en ICT (5.2) • Implementeren werkwijze assetmanagement binnen P3 (5.2) • Opstellen plan dig transformatie (5.3)		• Opstellen meerjarenverkenning 2021 (6.1) • Opstellen beleid kostentoerekening en meerjarige lastendruk ontwikkeling (6.1) • Opstellen activa- en dividend beleid (6.1) • Opstellen beleid m.b.t. schuldpositie (6.1) • Opstellen plan taakstelling 2021 e.v. (6.1)	

Om beter overzicht te houden op de drie opgaven in dit programma: modernisering huisvesting, de werkwijze voor assetmanagement en de omgevingswet is een grafisch overzicht opgesteld dat aangeeft in welk jaar welke stappen worden genomen om de opgaven geheel af te ronden. De grafische weergaven geven inzicht in de geplande initiatieven per jaar en status van deze initiatieven.

Voortgang implementatie huisvestingstrategie

	Planvorming	Verbouwen	Facility en Terreinen	Verkoop, verhuizing en beveiliging	ICT Voorzieningen
2020 / 2019	Huisvestingstrategie	Verbouwing Emmen	Vervanging AV middelen	Verkoop Coevorden	Vervangen WiFi
	Verbindend Werken Fase 1	Verbouwing Sleen	Vervangen meubilair	Verkoop Vriezenveen	Implementatie thuiswerkplekken
	Eindopdracht Huisvesting	Verbouwing Almelo verdiepingen			BYOD/CYOD regeling
			Inrichting Parkeerpark		Samenwerkings-omgeving
2021		Verbouwing Hardenberg	Inrichting Parkeerpark	Toegangs-beveiliging	Samenwerkings-omgeving
		Verbouwing Almelo BG	Verbouwing voorlichtings-ruimtes	Verhuizing Vriezenveen – Hardenberg	
2022			Aanplanting Parkeerpark		

Legenda
gepland
onderhanden
gereed

De implementatie van de huisvestingsstrategie zal einde 2021 worden afgerond. Ook het nieuwe parkeerterrein naast het gebouw Almelo zal grotendeels gereed zijn; de aanplanting van het groen in het parkeerpark zal echter doorlopen tot in 2022.

Voortgang implementatie Assetmanagement

Planvorming	2020 / 2019	Pilot Klein Vechtstromen	Ontwikkelpplan Asset-management	Bestuurs-opdracht	Doorontwikkelpplan Assetmanagement in uitvoering				
		WP Strategisch Asset-management Plan	WP Integraal risicomanagement	WP lange termijn Asset Planning	WP AM plannen en Dienstverlenings-overeenkomsten	WP Informatie-voorziening			
Implementeren werkpakketten	2021	WP Strategisch Asset-management Plan	WP lange termijn Asset Planning	WP lange termijn Asset Planning	WP AM plannen en Dienstverlenings-overeenkomsten	WP Informatie-voorziening	WP Dashboard	WP Proces Landkaart	WP Grip op Projecten
	2022			WP lange termijn Asset Planning	WP AM plannen en Dienstverlenings-overeenkomsten				

WP = werkpakket

AM = assetmanagement

Legenda

gepland

onderhanden

gereed

Voor assetmanagement ligt de komende jaren het accent op invoering van een uniforme werkwijze. De uitvoering van de afgesproken werkwijze ligt in alle drie programma's. Zodra de werkwijze vastgesteld is zal over de voortgang van het beheer van de assets binnen elk programma worden gerapporteerd.

Voortgang implementatie omgevingswet

	Waterbeheer programma	Overige producten Omgevingswet	Digitaal Stelsel Omgevingswet	Gebruik en beheer omgevingswet
2020 / 2019	Watervisie	Waterschaps- verordening	Aansluiting op het DSO	Veranderopgave anders werken
	Waterbeheer- programma	Projectbesluit		
		Vergunning Eigen Dienst		
2021				Beheer van producten

Legenda

gepland

onderhanden

gereed

Alle geplande activiteiten voor implementatie van de omgevingswet zullen in 2020 worden afgerond. Om alle procedures te laten werken zal de lijnorganisatie het beheer van alle producten en procedures op zich nemen. Het jaar 2021 wordt gebruikt om alle afspraken te testen en waar nodig aan te passen zodat Vechtstromen per 1 januari 2022 geheel klaar is voor werken volgens de omgevingswet.

Inleiding

Programma Besturen & Organiseren zorgt ervoor dat de organisatie de bestuurlijke doelen kan blijven behalen; het is daarmee de motor van de organisatieontwikkeling en bestuurlijke vernieuwing. Vanuit het programma wordt de komende jaren specifiek aandacht gegeven aan de transformaties op het gebied van assetmanagement, de digitale transformatie en de omgevingswet. Daarbij is de blauwgroene koers doorvertaald naar de plannen voor de komende jaren. In de doelenboom aan het begin van het hoofdstuk, is vermeld welke opgaven specifiek in dit programma zijn opgenomen. Voor enkele opgaven zijn indicatoren weergegeven die meer inzicht geven in de voortgang op de betreffende maatregelen.

Speerpunten 2021

Om de ambities van het bestuur te kunnen realiseren zetten we in op het versterken van ons strategisch vermogen en het vergroten van de realisatiekracht. We zetten in op aanscherping van de sturingslijnen en het verbeteren van de interne communicatie om de bestuurlijke ambities om het handelingsperspectief van medewerkers beter te duiden. De organisatiebrede strategische personeelsplanning geeft inzicht in ons personeelsbestand, zowel kwalitatief als kwantitatief en wat we met het oog op de toekomstige ontwikkelingen nodig hebben.

In de MJV van 2021 zijn er een aantal nieuwe bestuurlijke afwegingen te maken die met name impact hebben op de exploitatielasten. De SPP, financiële taakstelling en de impact van de coronacrisis zijn hierop ook van invloed.

De Kennis en Innovatie agenda is vastgesteld. De eerste voorstellen zijn ingediend en worden beoordeeld door de daarvoor opgerichte innovatieraad. In 2021 worden de eerste innovatieprojecten uitgevoerd.

In 2021 zal de organisatie van alle omgevingswet producten het beheer op zich nemen zodat de organisatie per 1 januari 2022 voldoet aan de verplichting om op de voorgeschreven wijze te werken.

In 2021 zal de position paper circulariteit worden opgeleverd zodat verder richting wordt gegeven aan vervolgstappen om circulariteit een plek te geven in de organisatie.

In 2021 gaan we door met de implementatie van de Blue Deal en starten we met de uitvoering van de Agenda Internationale Samenwerking 2021-2026. Daarnaast zal de grensoverschrijdende samenwerking in 2021 gecontinueerd worden.

De inkoopstrategie wordt herijkt. Belangrijk aandachtspunt bij deze herijking is het (nog) beter borgen van duurzame inkoop en het werken aan circulariteit.

In 2021 werken we verder aan de ontwikkeling en implementatie van de werkwijze van assetmanagement zodat we op koers blijven om als gehele organisatie op 1 januari 2023 alle assets te beheeren zoals is vastgelegd.

De coronacrisis heeft geleid tot een versnelling op het gebied van digitaal samenwerken. Bij iedereen is de digitale vaardigheid toegenomen en in 2021 zal verder worden gewerkt aan de noodzakelijke vaardigheden.

Binnen het project modernisering huisvesting en ICT wordt in 2021 opgeleverd: de modernisering van de begane grond van locatie Almelo, de samenvoeging van de locaties Hardenberg en Vriezenveen, de modernisering van voorlichtingsruimtes en de oplossing van de parkeerproblematiek.

De geplande hardware vervanging van het eigen datacenter en de uitwijkvoorziening bij de gemeente Almelo worden samengevoegd tot één vervanging in 2021 zodat voor dezelfde hardwarelijn gekozen kan worden.

Risico's en kansen

Het beheer van alle omgevingswet producten komt in de lijn: het is nog niet bekend welke beheercapaciteit hiervoor benodigd is.

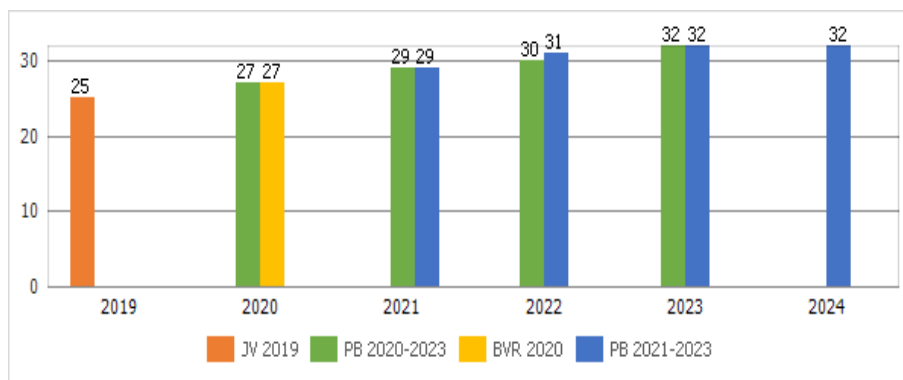
Er is onderzoek gestart naar de benodigde informatievoorziening voor assetmanagement. Vooralsnog is € 300.000 geprogrammeerd om de cruciale informatievoorziening voor de toepassing van de werkwijze in te richten.

We verkennen en benutten kansen die de Digitale Transformatie biedt om onze realisatiekracht te vergroten. Hiervoor is vooralsnog € 300.000 geprogrammeerd.

We benutten de impact van de coronacrisis om onze eigen digitale vaardigheden te verbeteren.

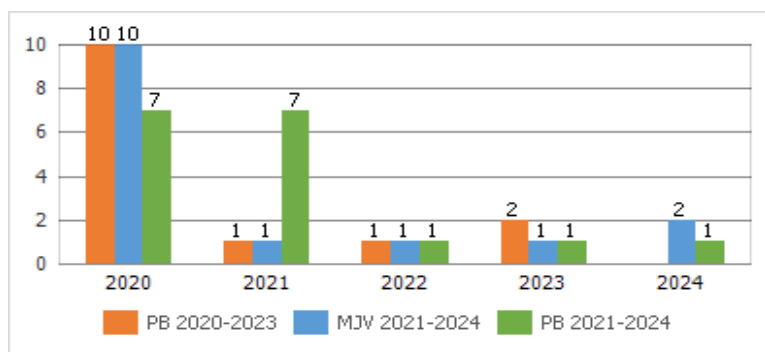
Binnen het primair proces wordt verouderde ICT gebruikt in de telemetrie en de proces automatisering. Langlopende vervangingsprojecten zijn gestart. Het in de lucht houden van oude systemen en de projectmatige vernieuwing zal nog meerdere jaren beslag leggen op de beheerorganisatie.

Netto kosten
(bedragen in miljoenen €)

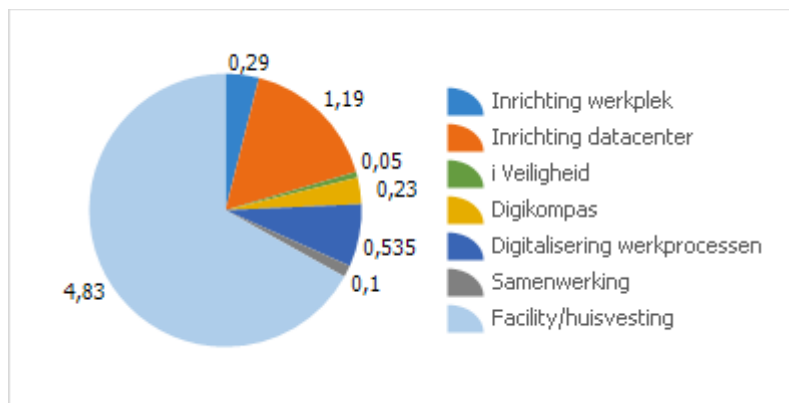
Netto kosten zijn de kosten die aan een programma worden toegerekend en waarvan zijn afgetrokken de opbrengsten (met uitzondering van de belastingopbrengsten en andere algemene opbrengsten) die aan het programma worden toegerekend. Op hoofdlijnen bestaan de netto kosten voor 1/3 uit kapitaallasten, 1/3 deel uit (toegerekende) personeelskosten en 1/3 deel uit overige kosten (beïnvloedbaar). Bij de overige kosten is voor 2021 in verband met de taakstelling geen inflatiecorrectie toegepast. Daarnaast is er een stijging van kosten ten opzichte van de PB2020 deze wordt onder meer veroorzaakt doordat in de PB2021 er budgetten zijn geraamd voor organisatie ontwikkeling op het gebied van Assetmanagement, Omgevingswet en Digitale transformatie.

Netto investeringen 2020-2024
(bedragen in miljoenen €)

De verhoging van de jaarschijf 2021 wordt grotendeels veroorzaakt door het doorschuiven van een aantal deelprojecten van het project modernisering huisvesting uit 2020. Tevens is in 2021 een aantal noodzakelijke ICT vervangingsinvesteringen geprogrammeerd.

Investeringsprojecten 2021 (bedragen in miljoenen €)

Toelichting grootste investeringen

De grootste investeringen worden hieronder toegelicht:

- Facility en huisvesting: Hieronder valt het project Modernisering huisvesting en ICT, dat vrijwel geheel eind 2021 zal worden afgerond. In 2021 worden gerealiseerd: de modernisering van de begane grond van locatie Almelo, het samenvoegen van de locaties Hardenberg en Vriezenveen, het moderniseren van voorlichtingsruimtes op de locaties Hengelo en Emmen, het toegangsbeleid en oplossen van parkeerproblematiek. Ook vallen hieronder kleine vervangingsinvesteringen op gebied van facility (€ 83.000).
- Inrichting datacenter: In 2021 worden de servers van ons eigen datacenter en die van onze uitwijkomgeving bij de gemeente Almelo vervangen. Tevens worden netwerkcomponenten vervangen die cruciaal zijn voor de werking van het bedrijfsnetwerk en belangrijk door de grotere afhankelijkheid van ICT.
- Digitalisering werkprocessen: In 2021 zal vanuit de Digitale transformatie een aantal werkprocessen verbeterd worden. Ook is voorzien livestreaming in de AB zaal te Almelo te implementeren. Tevens zal het verbeterproject Grip op Projecten ondersteund worden met de benodigde informatievoorziening.

Ten opzichte van de jaarschijf 2021 uit de MJV 2021-2024 is een aantal wijzigingen voorzien.

Vanuit het project modernisering huisvesting en ICT wordt een aantal activiteiten doorgeschoven naar 2021: dat leidt tot een wijziging van € 4,6 miljoen.

De geplande hardware vervanging van het eigen datacenter en de uitwijkvoorziening worden samen vervangen in 2021. Met de vervanging van netwerkonderdelen geeft dat een wijziging van € 888.000.

Een aantal oplossingen voor informatievraagstukken (digitalisering werkprocessen) in 2021 leidt tot een bijstelling van € 230.000.

Dit hoofdstuk betreft de wettelijk verplichte paragrafen bedrijfsvoering. Deze gaan onder meer in op de ontwikkelingen in de waterschapsbelastingen, het weerstandsvermogen, de financiering, de verbonden partijen en de omvang van de schuld.

4.1 Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar

De belangrijkste actuele ontwikkelingen zijn verwerkt in de programma's (hoofdstuk 3).

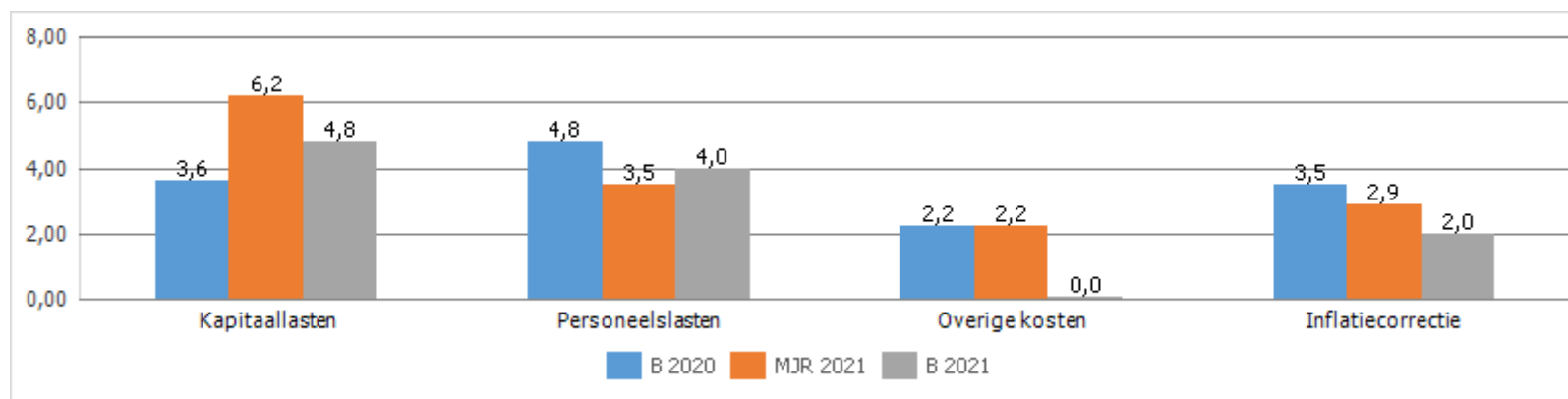
4.2 Uitgangspunten en normen

Deze paragraaf geeft inzicht in de financiële uitgangspunten van de programmabegroting 2021-2024 die aan de geraamde bedragen ten grondslag liggen. De volgende parameters wijzigen in 2021 (ten opzichte van de raming B 2020 en MJV 2021):

- **Kapitaallasten** (= rente- en afschrijvingslasten) van 3,6% naar 4,8% (bij de MJV 2021 was dit nog 6,2%).
 - Voor de *rentelasten* is dit gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage van alle aangegane langlopende geldleningen en een inschatting voor nieuw af te sluiten langlopende geldleningen in 2021 (zie ook § 4.8 'Financiering'). Met name dankzij het nog steeds zeer lage geldende rentepercentage voor langlopende geldleningen pakt dit voordeliger uit dan in de MJV 2021 is geraamd.
 - Voor de *afschrijvingslasten* is dit gebaseerd op de nieuwe meerjarenraming voor de investeringen, met inachtneming van het tijdstip dat het project gereed is voor gebruik (vanaf dan wordt er afgeschreven).
- **Personeelslasten** van 4,8% naar 4,0% (bij de MJV 2021 was dit nog 3,5%). Bij de MJV bestond dit nog uit de onderdelen: (i) 2,5% als inschatting voor de nog af te sluiten cao 2021 en (ii) 1,0% voor de reguliere jaarlijkse periodieken. Bij de B 2021 is hierbij nog als extra component bijgekomen: (iii) 0,5% vanuit de doorwerking naar 2021 van de cao 2020 (de loonstijging van 1,0% per 1 juli 2020 werkt voor 0,5% door naar 2021).
- **Overige kosten** van 2,2% naar 0,0% (bij de vorige MJV 2020 was dit nog 2,2%). In 2021 wordt eenmalig geen indexering voor de prijzen toegepast op de budgetten voor 'overige kosten' als incidentele invulling van de taakstelling van € 1 miljoen voor 2021 uit het bestuursakkoord. Normaliter worden voor het bepalen van dit stijgingspercentage de meest recente cijfers van het Centraal Planbureau geraadpleegd en was 1,9% het actuele stijgingspercentage voor de indexering geweest ¹.
- De **inflatiecorrectie** (het gemiddelde van de autonome stijging van de personeelslasten en overige kosten) gaat van 3,5% naar 2,0% (bij de vorige MJV 2021 was dit nog 2,9%). Aangezien op de overige kosten eenmalig geen indexering voor de prijzen is toegepast, daalt hiermee tevens de inflatiecorrectie.

Stijging parameters B 2021 (t.o.v. vorige raming B 2020)

(in procenten)

1 Hiervoor zijn als referentie gebruikt de: (i) 'inflatie geharmoniseerde consumenten-prijsindex' (1,4%: met weging 1/3^e) en (ii) de prijs 'intermediair verbruik overheid' (2,2%: met weging 2/3^e) voor 2021.

4.3 Incidentele baten en lasten

De paragraaf betreffende de incidentele baten en lasten bevat een overzicht van de baten en lasten die niet tot de gewone bedrijfsuitoefening worden gerekend en die als eenmalig moeten worden beschouwd ten opzichte van voorgaande jaren en komende begrotingsjaren.

<i>Bedragen in duizenden €</i>	B 2021	2022	2023	2024
Incidenteel geen inflatiecorrectie	-405	0	0	0
Subtotaal programma Watersysteem	-405	0	0	0
Incidenteel geen inflatiecorrectie	-445	0	0	0
Subtotaal programma Waterketen	-445	0	0	0
Waterschapsverkiezingen	0	20	230	0
Assetmanagement 2021-2023	250	250	250	0
Incidenteel geen inflatiecorrectie	-216	0	0	0
Subtotaal programma Besturen en Organiseren	34	270	480	0
Totaal	-816	270	480	0

4.4 Kostentoerekening

Kostentoerekening

De geraamde netto-kosten worden toegerekend aan de wettelijk voorgeschreven kostendragers 'watersysteembeheer' en 'zuiveringsbeheer'. De wijze van kostentoerekening is gebaseerd op de door de Unie van Waterschappen vastgestelde beleids- en beheerproductenstructuur en vindt plaats op basis van objectieve, bedrijfseconomische criteria.

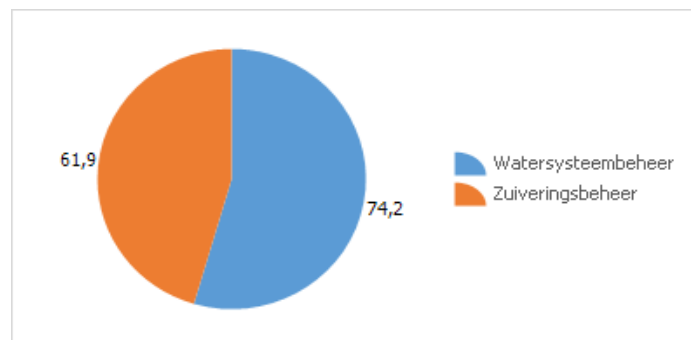
- Eerst vindt er een toerekening plaats aan de *primaire beheerproducten* en daarna volgt een verdeling naar de beide kostendragers. Hiervoor is per primair beheerproduct een verdeelsleutel voor de kostendragers toegepast zoals vastgesteld door de Unie.
- De *ondersteunende beheerproducten* worden voor 50% : 50% toegerekend aan 'watersysteembeheer' en 'zuiveringsbeheer'.

Kostentoedeling

- De bekostiging van het 'watersysteembeheer' geschiedt uit de verontreinigingsheffing voor directe lozers en de watersysteemheffing. De watersysteemheffing bestaat uit de heffingen voor: (i) ingezetenen, (ii) gebouwd, (iii) ongebouwd en (iv) natuur. De procentuele toerekening naar deze heffingen geschiedt conform de door het algemeen bestuur vastgestelde kostentoedeling. Daarnaast worden binnen de heffingen 'gebouwd' en 'ongebouwd' tariefdifferentiaties toegepast (zie tabel).
- Wettelijk is voorgeschreven dat de kostentoedeling voor de tarieven watersysteembeheer ten minste eens in de vijf jaar dient te worden herijkt. In de begroting 2017 was de laatste herijking, zodat in de begroting 2022 de volgende herijking zal plaatsvinden.
- De bekostiging van het 'zuiveringsbeheer' geschiedt uit alleen de zuiveringsheffing voor indirecte lozers. Voor het zuiveringsbeheer worden dus alle kosten toegerekend aan het zuiveringstarief en bestaat er geen nadere verdeling.

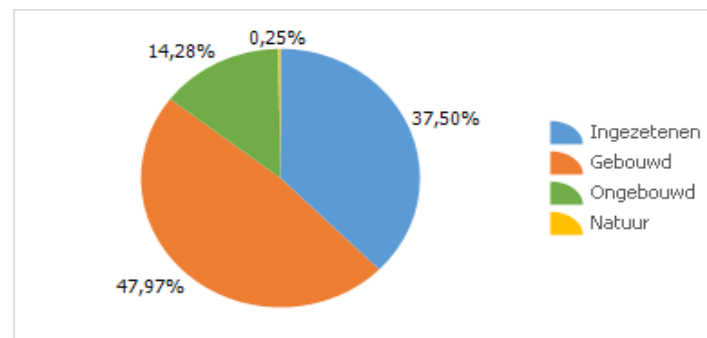
Verdeling kosten over kostendragers in B 2021

(bedragen in miljoenen €)

Kostentoedeling in B 2021

(in procenten)

Categorie	Tariefdifferentiatie	Categorie	Tariefdifferentiatie
Wegen	100%	Gebouwd buitendijks	-75%
Waterberging	-75%	Ongebouwd buitendijks	-75%

4.5 Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen

4.5.1 Overige bestemmingsreserves

Naast de bestemmingsreserves voor tariefseglisatie (zie hierna § 4.6) en de algemene reserves (zie hierna § 4.7) is er een aantal overige bestemmingsreserves. Onder deze bestemmingsreserves worden verstaan: reserves waaraan het algemeen bestuur een bepaalde bestemming heeft gegeven. In het algemeen houdt het instellen en opbouwen van een bestemmingsreserve verband met een gewenste ontwikkeling waarvoor het waterschap gedurende een aantal jaren geld opzij wil leggen. In zijn totaliteit stijgen de overige bestemmingsreserves in deze begroting 2021 met € 756.000. Het waterschap kent de volgende bestemmingsreserves:

Brede heroverweging

De bestemmingsreserve ‘brede heroverweging’ is voor zuiveringsbeheer ingesteld voor de opstartkosten van mogelijke vormen van samenwerking en opschaling. Hieruit wordt in 2021 vooralsnog niets onttrokken.

Dividenduitkering NieuWater

De bestemmingsreserve ‘dividenduitkering NieuWater’ wordt aangewend ten behoeve van matiging van de lastendruk. Hiervoor wordt er in 2021 € 418.000 onttrokken aan de bestemmingsreserve. Naar verwachting zal het dividend over 2020 van € 450.000 in 2021 aan deze bestemmingsreserve worden toegevoegd.

Per saldo stijgt deze reserve dus in 2021 met € 32.000.

Dividenduitkering NWB

De bestemmingsreserve ‘dividenduitkering NWB’ wordt aangewend ten behoeve van een jaarlijkse beleidsimpuls voor innovatie (€ 1.000.000), alsmede voor demping van de lastendruk (€ 1.836.000)² zoals dit in het bestuursakkoord is afgesproken. Hierdoor wordt er in 2021 dus € 2.836.000 onttrokken aan de bestemmingsreserve. Naar verwachting zal het dividend over 2020 van € 3.560.000 in 2021 aan deze bestemmingsreserve worden toegevoegd. Per saldo stijgt deze reserve dus in 2021 met € 724.000.

Innovatie

Via de bestemmingsreserve ‘innovatie’ nodigt het waterschap de samenleving actief uit om bij te dragen aan het realiseren van alle opgaven en ambities uit het bestuursakkoord. Hieraan wordt jaarlijks zowel € 1.000.000 toegevoegd als € 1.000.000 onttrokken. Per saldo muteert deze reserve dus in 2021 met € 0.

² Het bedrag voor demping van de lastendruk (dat wordt onttrokken aan deze bestemmingsreserve) loopt in 2024 op naar uiteindelijk jaarlijks € 2.254.000.

Totaaloverzicht: overige bestemmingsreserves

In onderstaande tabel volgt een totaaloverzicht van het verwachte verloop van de overige bestemmingsreserves in deze begroting 2021.

Bestemmingsreserves (bedragen in duizenden €)	Beginstand 1-1-2021	Toevoeging B 2021	Onttrekking B 2021	Prognosestand 31-12-2021
Brede heroverweging	4.688	0	0	4.688
Dividend Nieuwater	1.672	450	-418	1.704
Dividend NWB	8.342	3.560	-2.836	9.066
Innovatie	0	1.000	-1.000	0
Totaal	14.702	5.010	-4.254	15.458

4.5.2 Voorzieningen

Naast de reserves kent het waterschap een aantal voorzieningen. Voorzieningen zijn bedragen op de balans die worden gevormd om:

- verplichtingen, verliezen en risico's op te kunnen vangen, waarvan de omvang per balansdatum onzeker is, maar wel redelijkerwijs in te schatten;
- bepaalde jaar overstijgende uitgaven gelijkmatig te kunnen verdelen over verschillende begrotingsjaren.

In zijn totaliteit dalen de voorzieningen in deze begroting 2021 met per saldo € 787.000.

Het waterschap kent de volgende voorzieningen:

- *Pensioen/wachtgeld bestuurders*: Deze voorziening is gevormd ten behoeve van wachtgeld- en pensioenverplichtingen voor voormalige en huidige dagelijks bestuursleden (inclusief de voorzitter).
- *Arbeidsongeschiktheids- en WW-uitkeringen*: Deze voorziening is gevormd, vanwege het recht van medewerkers op een tijdelijke uitkering van het waterschap voor Arbeidsongeschiktheids- en WW-uitkeringen.
- *Reorganisatie/sociaal flankerend beleid*: Deze voorziening is bedoeld om aan de verplichtingen (wachtgeld/afkoopsommen) te kunnen voldoen van de lasten voor inactief personeel, zoals in 2013 is overeengekomen bij de fusie tussen de beide rechtsvoorgangers van het waterschap.
- *Doorontwikkeling organisatie*: Deze voorziening is bedoeld om aan de verplichtingen te kunnen voldoen die voortvloeien uit de doorontwikkeling van het waterschap (in 2014).
- *Persoonsgebonden opleidingsbudget*: Deze voorziening is (voor de periode 2016-2020) gevormd om de aanspraken op de cao-afpraak omtrent het persoonlijke ontwikkel budget per medewerker (€ 5.000 voor vijf jaar) af te dekken. Aangezien in de nieuwe cao 2021 mogelijk een verlenging van deze regeling wordt afgesproken voor één jaar loopt deze voorziening dus mogelijk door t/m 2021.
- *Oninbare vorderingen*: Deze voorziening is gevormd voor de belastingaanslagen die uiteindelijk oninbaar zijn. De benodigde toevoeging voor oninbaarheid van € 667.000 gaat op advies van GBLT uit van 0,5% van de belastingaanslagen die oninbaar zijn.

Totaaloverzicht: voorzieningen

In onderstaande tabel volgt een totaaloverzicht van het verwachte verloop van de voorzieningen in deze begroting 2021.

Voorzieningen <i>(bedragen in duizenden €)</i>	Beginstand 1-1-2021	Toevoeging B 2021	Onttrekking B 2021	Prognosestand 31-12-2021
Pensioen/wachtgeld bestuurders	5.185	366	-223	5.328
Arbeidsongeschiktheids- en WW-uitkeringen	180	101	-78	203
Reorganisatie/soc. flankerend beleid	746	8	-350	404
Doorontwikkeling organisatie	1.402	6	-367	1.041
Persoonsgebonden opleidingsbudget	250	0	-250	0
Subtotaal	7.763	481	-1.268	6.976
Oninbare vorderingen	1.110	667	-667	1.110
Totaal	8.873	1.148	-1.935	8.086

4.6 Waterschapsbelastingen

Inleiding

De wateropgaven en taken van het waterschap worden voor het grootste deel bekostigd door het heffen van belastingen. Deze belastingen bestaan uit de 'watersysteemheffing' en de 'zuiveringsheffing'. De heffing en inning van de waterschapsbelastingen wordt verzorgd door het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT). Voor het bepalen van de tarieven voor deze heffingen wordt gerekend met de door GBLT voorgestelde belastinggrondslagen. Via het aanwenden van de bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie kunnen ongewenste schommelingen in de lastendruk voor huishoudens en (agrarische) bedrijven meerjarig worden gedempt. In deze begroting is geraamd € 73,6 miljoen aan bruto-watersysteemheffing en € 59,7 miljoen aan bruto-zuiveringsheffing.

Mutaties belastinggrondslagen

In de raming voor de belastinggrondslagen doen zich op hoofdlijnen de volgende ontwikkelingen voor tussen de Begroting 2021 versus de Begroting 2020:

- het aantal ingezetenen (= aantal huishoudens) kent al jarenlang een trendmatige groei van circa 2.000 (+ 0,5%);
- de totale WOZ-waarde (= waarde onroerend goed) met peildatum 01-01-2020 voor 'woningen' en 'niet-woningen' stijgt naar verwachting met gemiddeld 6,5%³;
- het aantal hectares wegen daalt met 400 ha vanwege de laatste effecten van het Wegenarrest (verschuiving oppervlak wegen naar overige categorieën ongebouwd);
- het aantal vervuilingseenheden woonruimten stijgt in totaal met 3.300 ve's. Dit hangt met name samen met de geraamde stijging van het aantal geraamde ingezetenen;
- het aantal vervuilingseenheden bedrijfsruimten daalt naar verwachting in totaal met 43.500 ve's:
 - (i) bij de *meetbedrijven* daalt dit structureel voor de jaren 2021-2024 met 30.000 ve's. Dit betreffen niet zozeer corona gerelateerde risico's, maar dit vloeit voort uit bedrijfsvoeringsrisico's en is een gevolg van minder toevoer van vervuilingseenheden van meetbedrijven naar onze waterzuiveringen. De daling wordt enerzijds verklaard door één meetbedrijf dat eind 2020 een voorzuivering plaatst, terwijl de daling anderzijds wordt verklaard door diverse procesoptimalisaties binnen de andere meetbedrijven, hetgeen leidt tot een daling van de vuillast. Dit betekent een structureel nadelig effect van € 1,3 miljoen. Anderzijds zijn de rente- en de inflatieparameters al enige tijd erg laag en zijn bij het opstellen van de begroting gunstiger dan bij de MJV 2021-2030 is aangenomen (oplopend naar € 0,95 miljoen voordelig in 2024). Het saldo van de voor- en nadelen is € 0,35 miljoen nadelig. Bij de MJV 2022-2031 maken wij een integrale afweging met de inzichten die er dan zijn.
 - (ii) bij de *tabelbedrijven* daalt dit incidenteel voor 2021 met 11.100 ve's als gevolg van de coronacrisis en een inschatting van de impact hiervan op de vuillast voor bedrijven. Deze prognose moet als richtinggevend worden beschouwd, aangezien het uitermate lastig is om de invloed in te schatten van de coronamaatregelen en de daaropvolgende economische effecten op de ontwikkeling van de vervuilingseenheden. Voor 2022 en volgende jaren is het nu nog lastig uitspraken te doen. Vooralsnog wordt door GBLT uitgegaan van een herstel van de economie. Bij de volgende MJV 2022-2031 wordt dit opnieuw bezien.

3 Deze 7,3% waardestijging kan worden uitgesplitst naar: (i) 6,1% waarde-ontwikkeling en (ii) 0,4% woning-groei samenhangend met de stijging van het aantal ingezetenen.

Belastinggrondslagen watersysteemheffing	JR 2019	B 2020	BVR 2020	B 2021	Mutatie B 2021 versus B 2020
Aantal vervuilingseenheden directe lozers	8.484	6.400	6.800	6.800	400
Aantal ingezetenen (= huishoudens)	339.301	341.500	341.800	343.600	2.100
WOZ-waarde 'woningen' (in miljoenen euro's)	72.036	74.564	75.793	79.967	5.403
WOZ-waarde 'niet-woningen' (in miljoenen euro's)	16.346	17.559	18.175	18.175	616
Aantal hectare ongebouwd binnendijs	134.202	134.100	134.300	134.200	100
Aantal hectare ongebouwd buitendijs	807	800	800	800	0
Aantal hectare ongebouwd wegen	6.642	7.000	6.600	6.600	-400
Aantal hectare ongebouwd waterberging	639	600	700	700	100
Aantal hectare ongebouwd natuur	37.530	37.400	37.500	37.500	100
Aantal hectare meegetaxeerde oppervlakte	46.200	46.100	46.100	46.200	100
Belastinggrondslagen zuiveringsheffing	JR 2019	B 2020	BVR 2020	B 2021	Mutatie B 2021 versus B 2020
Aantal ve's woonruimten: eenpersoonshuishoudens (á 1 ve)	108.079	110.400	110.400	112.100	1.700
Aantal ve's woonruimten: meerpersoonshuishoudens (á 3 ve's)	690.831	689.500	691.100	691.100	1.600
Aantal ve's meetbedrijven	167.237	172.600	155.500	140.200	-32.400
Aantal ve's tabelbedrijven	154.289	160.000	141.800	148.900	-11.100
Totaal aantal vervuilingseenheden (ve's)	1.120.436	1.132.500	1.098.800	1.092.300	-40.200

Raming belastingopbrengsten

De doorrekening van de tarieven/lastendruk naar belastingopbrengsten gebeurt in zijn algemeenheid via de volgende stappen:

1. als vertrekpunt wordt genomen geraamde netto-kosten voor de begroting 2021-2024, uitgesplitst naar: 'watersysteembeheer' en 'zuiveringsbeheer' (zie paragraaf 4.4);
2. deze netto-kosten worden vervolgens verhoogd met de geraamde kwijtscheldingslasten en lasten voor oninbaar;
3. tot slot wordt dit verlaagd met de (tijdelijke) inzet van de bestemmingsreserves tariefsegalisatie. Dit betreffen:

- a. de inzet vanuit de bestemmingsreserves dividend-uitkeringen Nederlandse WaterschapsBank (NWB) en Nieuwater. Als beleid hiervoor is vastgelegd dat van de beschikbare reserves er jaarlijks € 1 miljoen beschikbaar wordt gesteld voor innovatie, terwijl de resterende beschikbare middelen over een periode van vier jaar worden ingezet voor matiging van de lastendruk. Eind 2020 is voorzien dat er € 10,0 miljoen beschikbaar is in de reserves dividend-uitkeringen NWB en Nieuwater. Hiervan wordt in 2021 een bedrag van € 1 miljoen onttrokken voor innovatie, zodat er € 9,0 miljoen beschikbaar is voor matiging lastendruk. Dit bedrag uitgesmeerd over vier jaar geeft een jaarlijkse onttrekking van in totaal € 2,25 miljoen (waarvan € 1,1 miljoen voor watersysteembeheer en € 1,1 miljoen voor zuiveringsbeheer (zie onderstaande tabel);
- b. de reguliere inzet van de bestemmingsreserves tariefseglisatie. Als beleid hiervoor is vastgelegd dat dit een tijdelijke inzet betreft, waarbij aan het eind van de vierjarige begrotingsperiode (dat is in de begroting 2021 het jaar 2024) geen onttrekking meer plaatsvindt, zodat er sprake is van een structureel sluitende begroting.

Belastingopbrengsten	B 2020	B 2021	2022	2023	2024
<i>(bedragen in duizenden €)</i>					
Netto-kosten watersysteembeheer	70.266	74.247	76.009	76.891	78.686
Kwijtschelding en oninbaar	2.197	2.462	2.389	2.483	2.568
Inzet reserve tariefseglisatie dividenden	-360	-1.127	-1.217	-1.285	-1.336
Inzet reserve tariefseglisatie regulier	-135	-1.971	-1.530	-470	0
Subtotaal bruto watersysteemheffing	71.968	73.611	75.651	77.620	79.918
Netto-kosten zuiveringsbeheer	58.782	61.864	63.225	64.611	66.535
Kwijtschelding en oninbaar	2.794	3.134	3.073	3.206	3.334
Inzet reserve tariefseglisatie dividenden	-360	-1.127	-1.217	-1.285	-1.336
Inzet reserve tariefseglisatie regulier	-2.166	-4.133	-2.120	-750	0
Subtotaal bruto zuiveringsheffing	59.050	59.738	62.961	65.782	68.533
Totaal waterschapsbelastingen (bruto)	131.018	133.349	138.612	143.401	148.451

De belastingopbrengsten kunnen als volgt worden uitgesplitst naar de verschillende belastingcategorieën.

Belastingopbrengsten <i>(bedragen in duizenden €)</i>	B 2020	B 2021	2022	2023	2024
Verontreinigingsheffing	334	372	388	405	422
Ingezetenenheffing	26.814	27.923	29.089	30.304	31.206
Heffing gebouwd (WOZ): woningen	28.621	28.858	29.184	29.374	30.250
Heffing gebouwd (WOZ): niet-woningen	6.740	6.559	6.595	6.632	6.814
Heffing ongebouwd	9.293	9.725	10.211	10.718	11.033
Heffing natuur	166	174	183	188	193
Subtotaal bruto watersysteemheffing	71.968	73.611	75.651	77.620	79.918
Zuiveringsheffing eenpersoonshuishoudens	5.757	6.131	6.490	6.850	7.192
Zuiveringsheffing meerpersoonshuishoudens	35.948	37.796	39.475	41.194	42.882
Zuiveringsheffing meetbedrijven	9.001	7.668	8.124	8.478	8.824
Zuiveringsheffing tabelbedrijven	8.344	8.143	8.872	9.259	9.636
Subtotaal bruto zuiveringsheffing	59.050	59.738	62.961	65.782	68.533
Totaal bruto heffingen	131.018	133.349	138.612	143.401	148.451

Bestemmingsreserve tariefseglisatie (regulier)

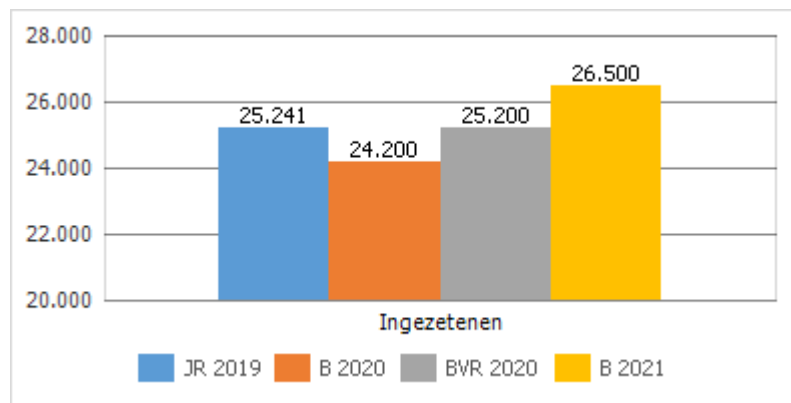
Onder de bestemmingsreserves voor tariefseglisatie worden verstaan: reserves die dienen om ongewenste fluctuaties in de belastingtarieven tussen de verschillende jaren tot een minimum te beperken. In zijn totaliteit dalen deze bestemmingsreserves in deze begroting 2021 met € 6,1 miljoen. Daarbij geldt als beleid dat aan het eind van de vierjarige begrotingsperiode minimaal nog 20% van deze reserves overblijft. Dit is een risicobuffer om in een volgende begroting (in het nieuwe laatste begrotingsjaar) te kunnen inzetten. Met een prognosestand eind 2024 van gemiddeld 30% voldoet dit (ruim) aan deze norm.

Bestemmingsreserves tariefseglisatie (bedragen in duizenden €)	Beginstand 1-1-2021	Mutatie B 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Prognosestand 31-12-2024	Prognosestand 31-12-2024 in % beginstand
Watersysteembeheer	6.022	-1.971	-1.530	-470	0	2.051	34%
Zuiveringsbeheer	9.520	-4.133	-2.120	-750	0	2.517	26%
Totaal	15.542	-6.104	-3.650	-1.220	0	4.568	30%

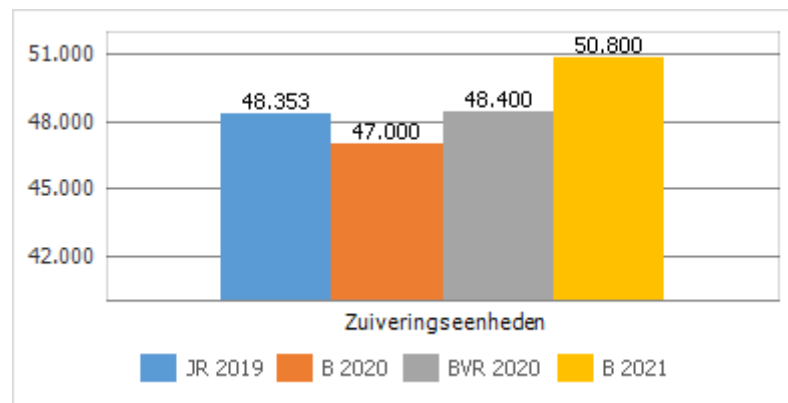
Kwijtscheldingsbeleid

In het kwijtscheldingsbeleid van het waterschap is vastgelegd dat alleen natuurlijke personen voor 100% kwijtschelding in aanmerking kunnen komen voor: (i) de verontreinigingsheffing, (ii) de zuiveringsheffing en (iii) de ingezetenenheffing. Voor de bepaling van de kosten wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm. In deze begroting 2021 wordt rekening gehouden met een totaalbedrag van € 4,9 miljoen aan kwijtschelding. Dit is incidenteel hoger dan de vorige begroting 2020, als gevolg van de coronacrisis en een inschatting van de impact hiervan op het aantal kwijtscheldingen. Voor 2022 en volgende jaren is het nu nog lastig uitspraken te doen. Vooralsnog wordt door GBLT uitgegaan van een herstel van de economie. Bij de volgende MJV 2022-2031 wordt dit opnieuw bezien.

Aantal kwijtscheldingen ingezetenen

Aantal kwijtscheldingen zuiveringseenheden

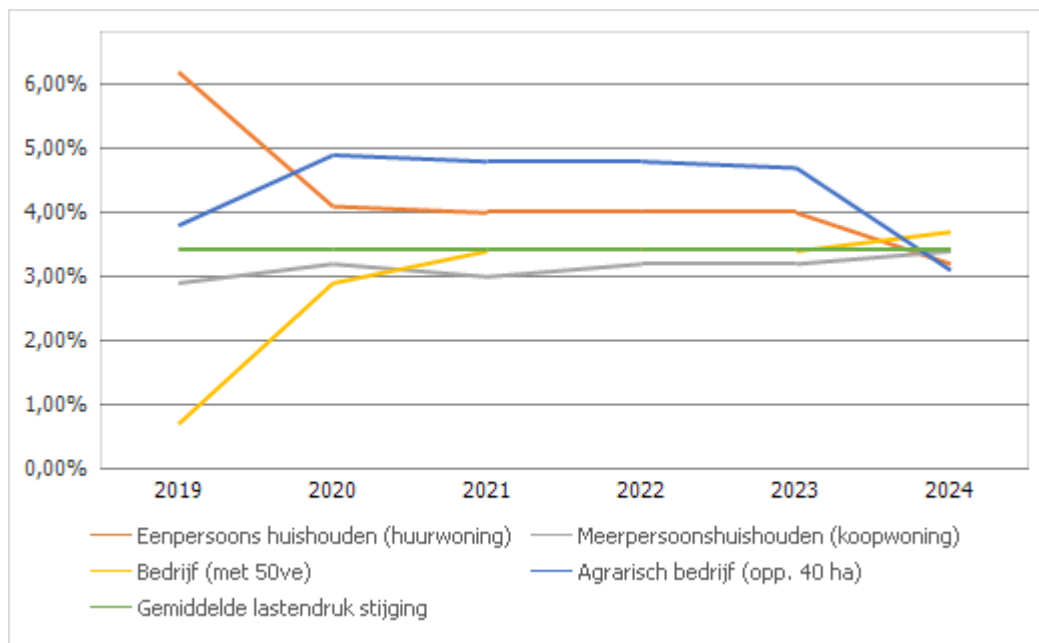

Tarieven en lastendruk

De doorrekening van de tarieven gebeurt via de volgende twee stappen:

- Voor de kostendrager 'watersysteembeheer' geldt dat hiervoor wettelijk vier hoofdcategorieën aan tarieven zijn vastgelegd, te weten: (i) ingezetenen (= aantal huishoudens), (ii) gebouwd (WOZ-waarde van: woning of bedrijf), (iii) ongebouwd (landbouwgronden) en (iv) natuur (natuurterreinen). De verdeling van de geraamde netto-kosten voor watersysteembeheer (verminderd met de [gedifferentieerde] inzet reserve tariefsegalisatie watersysteembeheer) over de vier hoofdcategorieën aan tarieven geschiedt via een bestuurlijk vastgestelde kostentoedeling (die geldt voor een periode van maximaal vijf jaar). Zie hiervoor paragraaf 4.5.
- Voor de kostendrager 'zuiveringsbeheer' geldt dat hiervoor wettelijk één tarief is vastgelegd, te weten: de vervuilingseenheden (ve's). Het uiteindelijke ve-tarief wordt bepaald door de netto-kosten zuiveringsbeheer (verminderd met de inzet reserve tariefsegalisatie zuiveringsbeheer) te delen door het aantal geraamde ve's voor huishoudens en bedrijven.

In de door het algemeen bestuur vastgestelde MJV 2021-2030 zijn aangepaste financiële kaders vastgelegd voor de komende vier jaren. De gemiddelde lastendruk voor 2021 t/m 2024 wordt gefixeerd op 3,4%, terwijl deze vanaf 2025 wordt gefixeerd op 3,0%. Om op een jaarlijks gelijke gemiddelde lastendruk uit te komen, zullen ook de bovenliggende netto-kosten een gelijkmatig patroon moeten laten zien. Aangezien deze netto-kosten soms een grillig patroon kennen (met name door de ontwikkeling van de kapitaallasten), zullen deze alsnog gelijkmatig dienen te worden gemaakt. Dit kan worden bereikt door hiervoor jaarlijkse een specifieke hoeveelheid in te zetten van de beschikbare bestemmingsreserves tariefsegalisatie en indien dit niet voldoende is zal er extra bespaard moeten worden.

Ogenschijnlijk lijken de eenpersoonshuishoudens en agrarische bedrijven procentueel meer te betalen dan de andere categorieën (het zogeheten “mandjes” concept). Echter, in deze percentages zit een korting verdisconteerd vanwege de toegepaste gedifferentieerde inzet van de reserve tariefegalisatie watersysteembeheer (tijdelijk ten gunste van de tarieven: ingezetenen, ongebouwd en natuur en ten laste van het tarief gebouwd).

Deze gedifferentieerde inzet van reserves is nodig omdat het gehanteerde beleid voor de meerjarige lastendrukontwikkeling uit de vorige bestuursperiode voor de individuele begrotingsjaren tot een andere kostentoedeling leidt dan bestuurlijk is afgesproken. Om uiteindelijk op de bestuurlijk afgesproken kostentoedeling te komen, is in de begroting 2020-2023 een inhaalslag (nog los van de inflatiestijging) noodzakelijk op de tarieven ‘ingezetenen’ (met + 6%) en ‘ongebouwd’/ ‘natuur’ (met + 4%). Daarbij speelt ook de uitspraak in het Wegenarrest van de Hoge Raad dat bermen (als onverhard deel van wegen) niet meer als ‘wegen’ (met dubbel tarief) mogen worden omgeslagen, maar als ‘ongebouwd’ (tegen het normale tarief). Alleen hierdoor stijgt het tarief ongebouwd met nog eens + 4% extra in 2020. Deze extra tariefstijging ‘ongebouwd’ als gevolg van het Wegenarrest speelt in meer of mindere mate bij alle waterschappen in Nederland. In totaal is er dus voor het tarief ‘ongebouwd’ een effect van + 8%.

Aangezien deze extra tariefstijgingen voor één jaar niet realistisch zijn, is in de programmabegroting 2020-2023 besloten om ook in de toekomstige jaren nog gebruik te maken van het instrument van de gedifferentieerde inzet van bestemmingsreserve tariefseglisatie watersysteembeheer. Hiermee kan de noodzakelijke inhaalslag over de komende vier begrotingsjaren worden uitgesmeerd en zal het tarief ingezetenen de komende vier jaar 1,5% en voor ongebouwd/natuur 2,0% hoger moeten zijn. Tot slot kan het tarief gebouwd relatief fors worden verlaagd omdat hiervoor een omgekeerde inhaalslag geldt en daarnaast is er sprake van een relatief forse stijging van de WOZ-waarde t.o.v. het vorige begrotingsjaar.

In de onderstaande tabel is aangegeven welke bedragen gemoeid zijn met de gedifferentieerde inzet van de bestemmingsreserve tariefseglisatie:

Gedifferentieerde inzet van bestemmingsreserve tariefseglisatie watersysteembeheer (bedragen in duizenden €)	B 2020	B 2021	2022	2023	2024
Ingezetenen	-1.250	-900	-430	0	0
Gebouwd	1.929	1.334	670	0	0
ongebouwd	-670	-430	-240	0	0
Natuur	-9	-4	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0

In de begroting 2020 is aangegeven dat zonder deze gedifferentieerde inzet een eenpersoonshuishouden in 2020 eigenlijk 3% extra lastendrukstijging moest hebben en een agrarisch bedrijf 7,0% extra lastendrukstijging (bovenop de gewogen gemiddelde lastendruk van 3,4%). De meeste andere waterschappen hebben de tarieven in de begroting 2020 wel ten volle aangepast. Vechtstromen heeft de keuze gemaakt om deze verhoging over de vier jaren 2020-2023 uit te smeren. Dus, dat verklaart dat de komende drie jaren de eenpersoonshuishoudens circa 0,8% hogere lastendruk hebben dan het gemiddelde en de agrarische bedrijven circa 1,4% meer dan het gemiddelde.

Vanaf 2024 is de procentuele lastendrukstijging nagenoeg gelijk voor alle categorieën. Daarnaast zal er in de Begroting 2022 een herijking van de kostentoedeling plaatsvinden (zie § 3.4). Afhankelijk van de uitkomsten van deze herijking is het mogelijk dat er tussentijdse verschuivingen in de procentuele lastendrukstijging tussen de categorieën ontstaan.

Overzicht tarieven	Heffingsmaatstaf	B 2020	B 2021	Mutatie
Watersysteemheffing: ingezetenen	woonruimte	€ 78,51	€ 81,26	3,5%
Watersysteemheffing: gebouwd binnendijs	% van WOZ-waarde	0,0384%	0,0361%	-6,0%
Watersysteemheffing: gebouwd buitendijs	% van WOZ-waarde	0,0096%	0,0090%	-6,0%
Watersysteemheffing: ongebouwd binnendijs	hectare	€ 62,60	€ 65,81	5,1%
Watersysteemheffing: ongebouwd buitendijs/waterberging	hectare	€ 15,65	€ 16,45	5,1%
Watersysteemheffing: ongebouwd wegen	hectare	€ 125,20	€ 131,62	5,1%
Watersysteemheffing: ongebouwd wegen in waterberging	hectare	€ 31,30	€ 32,91	5,1%
Watersysteemheffing: natuurterreinen	hectare	€ 4,43	€ 4,65	5,0%
Watersysteemheffing: verontreinigingsheffing	vervuilingseenheid	€ 52,15	€ 54,69	4,9%
Zuiveringsheffing	vervuilingseenheid	€ 52,15	€ 54,69	4,9%

De bovenstaande tarieven zijn vervolgens omgerekend naar de effecten op de lastendruk voor huishoudens en bedrijven. Hieruit blijkt dat de gewogen gemiddelde lastendrukontwikkeling voor de komende vier jaren voldoet aan het hiervoor geldende nieuwe financiële kader. De gemiddelde lastendruk komt voor 2021-2024 daadwerkelijk uit op de afgesproken 3,4%. Vanaf 2025 bedraagt de lastendrukstijging in de blauwgroene koers 3,0%.

Lastendruk huishoudens en bedrijven (bedragen in €)	B 2020	% Mutatie B 2021 t.o.v. B 2020	B 2021	2022	2023	2024
Eenpersoonshuishouden (huurwoning + 1 ve)	€ 130,66	4,0%	€ 135,95	€ 141,43	€ 147,13	€ 151,91
Meerpersoonshuishouden (eigen woning + 3 ve)	€ 335,57	3,0%	€ 345,69	€ 356,60	€ 367,84	€ 380,26
Bedrijf (WOZ-waarde € 2,8 miljoen en 50 ve)	€ 3.612	3,4%	€ 3.737	€ 3.864	€ 3.994	€ 4.144
Agrarisch (bedrijf 40 ha.)	€ 2.842	4,8%	€ 2.977	€ 3.119	€ 3.266	€ 3.366
Gewogen gemiddelde lastendrukontwikkeling			3,4%	3,4%	3,4%	3,4%
Kader lastendrukontwikkeling (MJV 2021-2030)			3,4%	3,4%	3,4%	3,4%

4.7 Weerstandsvermogen

Inventarisatie risico's

Medio 2020 is er met verschillende teams gesprekken gevoerd over risico's en kansen binnen de werkprocessen en bedrijfsvoering van waterschap Vechtstromen. Daarbij zijn ook de risico's vanuit crisisbeheersing meegenomen om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen. Deze risico's zijn deels gekwantificeerd en financieel meegewogen. De samenhang met risicomanagement wordt meegenomen bij de verdere uitwerking van assetmanagement.

In het beleid rondom reserves en weerstandsvermogen is vastgelegd dat twee keer per bestuursperiode een risico-inventarisatie wordt uitgevoerd. In de praktijk gebeurt dit vaker, te weten: twee keer per jaar. Zowel bij de Begroting als bij het Jaarverslag wordt dit geactualiseerd. In de hierna volgende tabel zijn de voornaamste risico's voor waterschap Vechtstromen met de grootste financiële impact weergegeven (onderverdeeld naar de programma's Watersysteem, Waterketen en Besturen en Organiseren).

De geïnventariseerde risico's ter grootte van € 7,4 miljoen zijn in deze Begroting 2021 gelijk gebleven ten opzichte van de laatst uitgevoerde risico-inventarisatie bij het Jaarverslag 2019 (uitgevoerd medio 2020)

Coronacrisis

In het bijzonder besteden we in deze begroting aandacht aan de gevolgen van de coronacrisis. We kiezen ervoor om deze niet binnen een van de programma's te presenteren, maar voor een algemene toelichting. De crisis heeft veel gevolgen die niet allemaal financieel kunnen worden vertaald. Vanaf maart 2020 hebben wij de impact van de crisis op alle aspecten van de bedrijfsvoering bijgehouden en maatregelen genomen, waarbij de gezondheid van de medewerkers en continuïteit van de taken van het waterschap centraal staan. In het bestuur en het kernteam, bij interne overleggen en in de reguliere P&C cyclus houden wij blijvend aandacht voor de ontwikkeling van de risico's en de maatregelen. De financiële risico's kunnen naar voren komen bij vertragingen van projecten en nieuw te starten projecten, met name met betrekking tot participatie, ter inzageleggingen en subsidietrajecten. Het financiële effect is ook zichtbaar binnen de belastingopbrengsten. Door GBLT is een inschatting gemaakt, die ook in paragraaf § 4.6 Waterschapsbelastingen is aangegeven. Zoals ook in de MJV 2021-2030 is aangegeven hebben wij de incidentele effecten die nu voorzien worden opgenomen in de begroting 2021 en worden in 2021 incidenteel verwerkt door een onttrekking uit de bestemmingsreserve tariefsegalisatie. Vooralsnog wordt door GBLT uitgegaan van een herstel van de economie. Een tweede golf en aanvullende maatregelen kunnen leiden tot het moeten bijstellen van die verwachting. Ook zijn de economische gevolgen van de coronacrisis de reden dat de Europese Centrale Bank (ECB) terughoudendheid vraagt aan banken in het uitkeren van dividenden. De NWB volgt het advies van de ECB, en dat betekent dat in 2021 de uitkering van het dividend 2019 van de NWB wordt verwacht, waar in 2020 al een besluit over is genomen. Over het dividend 2020 moet nog een besluit worden genomen en daarmee is er sprake van een onzekerheid. Bij de volgende MJV 2022-2031 wordt dit opnieuw bezien, tenzij ontwikkelingen aanleiding geven om effecten van ontwikkelingen eerder bestuurlijk te behandelen.

Weerstandscapaciteit

De 'weerstandscapaciteit' omvat alle middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt om substantiële financiële tegenvallers af te dekken, zodra risico's werkelijkheid worden. Concreet betreft de weerstandscapaciteit van waterschap Vechtstromen de optelsom van de algemene reserve en de post onvoorzien. In deze Begroting 2021 is de weerstandscapaciteit bepaald op € 8,9 miljoen, bestaande uit: € 8,1 miljoen algemene reserve en € 0,8 miljoen post onvoorzien.

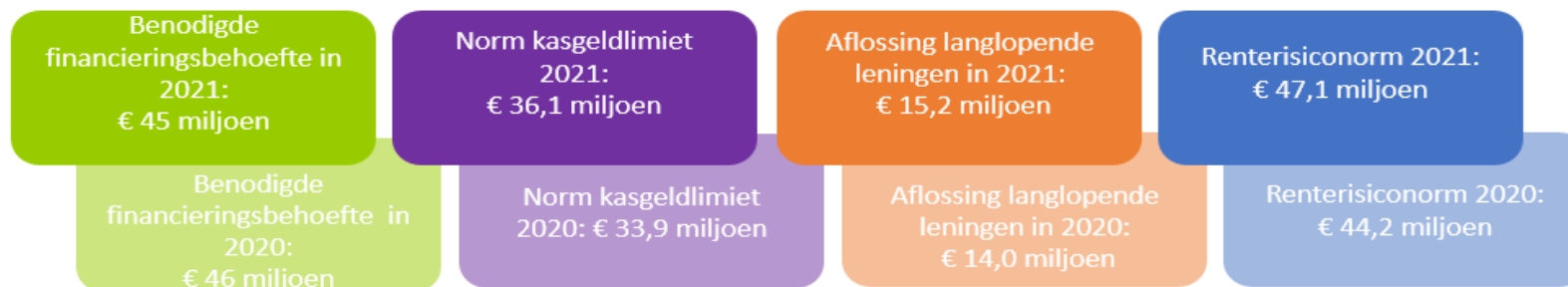
Weerstandvermogen

Het 'weerstandvermogen' is het vermogen van het waterschap om (financiële) tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van het waterschap in gevaar komt. De paragraaf weerstandvermogen in de begroting en het jaarverslag bevat een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, de eerder geïnventariseerde risico's, alsmede het beleid van het waterschap omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandvermogen is in deze Begroting 2021 gelijk gebleven op 1,2. Dit is vanwege de gelijk gebleven risico's t.o.v. het Jaarverslag 2019. Dit voldoet aan het bestuurlijk vastgestelde beleid, waarbij als norm voor het weerstandvermogen is vastgelegd een factor van tussen de 1,0 en 1,4.

De 3 grootste geïnventariseerde risico's per programma (bedragen in duizenden €)	Korte toelichting risico's	JVSL 2019	B 2021
Programma Watersysteem		2.547	2.547
1. Geen of minder subsidie	Het verkrijgen van geen of minder subsidies waardoor overschrijdingen van projectkrediet(en)		
2. Geen goed inzicht staat van onderhoud (uitval/beschadiging kunstwerk(en) watersysteem)	Onvoldoende inzicht herstel- en/of investeringskosten in assets, risico's van overstromingen of watertekort		
3. Onjuist peilbeheer	Schade(vergoedingen) of herstelkosten als gevolg van vernatting/overstroming of juist verdroging van het beheergebied		
Programma Waterketen		2.393	2.395
1. Uitval van procesautomatisering	De processturing van assets is niet optimaal wat een hoger risico op storing en/of uitval van assets met zich meebrengt.		
2. Onvoldoende inzicht in staat van onderhoud en (technische) levensduur van assets	Door onvoldoende inzicht in staat van onderhoud neemt het risico op storingen en/of uitval van assets toe. Daarnaast kan onnodig onderhoud aan en/of onnodige vervanging van assets plaatsvinden met onnodige kosten tot gevolg.		
3. Niet (volledig) geslaagde innovatieve projecten	Innovatieve projecten, die niet (volledig) geslaagd zijn, verdienen zichzelf niet (volledig) terug.		
Programma Besturen en Organiseren		2.475	2.475
1. I-veiligheid, hacken en datalekken	Processen zijn nog niet optimaal geborgd, en ICT -ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Door steeds verder gaande digitalisering ontstaan er ook hogere risico's op een aanval van buitenaf.		

De 3 grootste geïdentificeerde risico's per programma (bedragen in duizenden €)	Korte toelichting risico's	JVSL 2019	B 2021
2. Onjuist inflatiepercentage	Financiële risico's door het hanteren van een lager inflatiepercentage		
3. Verbonden partijen (garantstelling en bijdragen)	Door samenwerking tussen meerdere partijen verminderd de directe invloed op een verbonden partij. Afgegeven garantstellingen kunnen worden ingeroepen.		
Totaal		7.415	7.417

4.8 Financiering

Inleiding

Het treasurybeleid van waterschap Vechtstromen is vastgelegd in de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie en het treasurystatuut. Beide beogen het financieringsbeleid transparant te maken waarbij de risico's zo goed mogelijk worden beheerst binnen de vastgestelde kaders. Daarbij sturen we op:

- de kasgeldlimiet voor het beperken van het renterisico op de kortlopende financiering.
- de renterisiconorm voor het beheersen van fluctuaties in de rentelasten op de langere termijn.

Benodigde financieringsbehoefte

In 2021 zal er naar verwachting voor een bedrag van ongeveer € 45 miljoen aan nieuwe langlopende leningen aangetrokken worden. Dit bedrag bestaat uit het EMU tekort van € 29,7 miljoen (zie paragraaf 4.11) plus de geplande aflossing van langlopende geldleningen ad € 15,2 miljoen.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De kasgeldlimiet en de renterisiconorm hebben allebei als doel de leningenportefeuille van decentrale overheden te behoeden voor een onverantwoord grote gevoeligheid voor rentefluctuaties. Ze stellen dus een grens aan de structuur van de leningen, niet aan de hoogte. De kasgeldlimiet richt zich hierbij op leningen met een looptijd van maximaal een jaar (ook wel korte leningen, of kort geld genoemd). De renterisiconorm betreft leningen met een looptijd van één jaar of langer (lange leningen, lang geld).

De kasgeldlimiet stelt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld van een decentrale overheid (ofwel openbaar lichaam) in een bepaald kwartaal niet hoger mag zijn dan een wettelijk bepaald percentage (voor waterschappen 23%) van het begrotingstotaal. Voor waterschap Vechtstromen bedraagt de kasgeldlimiet in 2021 € 36,1 miljoen.

De renterisiconorm is opgesteld met als doel de rentegevoeligheid van de portefeuille van leningen met een looptijd van een jaar of langer te beperken. Dit komt er op neer dat het renterisico - dat voortvloeit uit een renteherziening en/of de herfinanciering van lopende langlopende geldleningen of gedeeltelijke aflossing daarvan - in een bepaald jaar niet meer mag bedragen dan een wettelijk bepaald percentage (voor waterschappen 30%) van het begrotingstotaal. Voor waterschap Vechtstromen bedraagt de renterisiconorm in 2021 € 47,1 miljoen. Aangezien de geplande aflossingen in 2021 slechts € 15,2 miljoen bedragen en er geen renteherzieningen van toepassing zijn, blijft waterschap Vechtstromen ruimschoots binnen de renterisiconorm.

4.9 Verbonden partijen

De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de bestuurlijke participaties van waterschap Vechtstromen. Verbonden partijen zijn externe organisaties waarin we een bestuurlijk en financieel belang hebben. We werken samen met andere partijen voor het gezamenlijk uitvoeren van soortgelijke taken om maatschappelijke kosten en kwetsbaarheid te verminderen en de klantgerichtheid te bevorderen. We werken ook samen ter versterking van gezamenlijke beleidsvorming, kennisuitwisseling en belangenbehartiging.

In deze paragraaf is de lijst van verbonden partijen opgenomen in lijn met het AB-besluit van 1 juli 2020 “Beleidskader verbonden partijen”. Conform het beleidskader wordt onderstaand overzicht jaarlijks geactualiseerd voor alle verbonden partijen van waterschap Vechtstromen en toegevoegd aan de begroting.

In deze paragraaf is per verbonden partij een aantal relevantie criteria opgenomen. In bijlage I zijn alle criteria conform het beleidskader uitgewerkt.

GBLT, Zwolle	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (gemeenschappelijk openbaar lichaam)
Doel verbonden partij (openbaar belang)	GBTL zorgt voor een efficiënte en effectieve heffing en invordering van belastingen van de deelnemers, de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken voor de gemeentelijke deelnemers en eventueel de inrichting en/of het beheer van andere basisregistraties.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen € 2,1 miljoen (jaarrekening 2019) Vreemd vermogen € 6,3 miljoen (jaarrekening 2019) Resultaat 2019 € 2,1 miljoen (positief) (jaarrekening 2019) Begroting 2020 € 23,7 miljoen Begroting 2021: € 24,2 miljoen
Financieel belang Vechtstromen	Begroting 2020: € 3,3 miljoen Bij de verdeling van de generieke kosten bedraagt het aandeel van Vechtstromen 22,45% Begroting 2021: € 3,4 miljoen
Risico's	Het waterschap is voor de uitvoering van haar taken afhankelijk van de belastingopbrengsten die GBLT genereert om deze uitvoering te bekostigen. De deelnemers zijn in zijn algemeenheid verplicht de gemeenschappelijke regeling van (financiële) middelen te voorzien om haar taken te kunnen uitvoeren.

Het Waterschapshuis, Amersfoort

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (gemeenschappelijk openbaar lichaam)
Doel verbonden partij (openbaar belang)	Het Waterschapshuis is het expertinstituut en serviceorganisatie van de waterschappen op het gebied van kennis over opzet, regie- en uitvoeringsorganisatie met als doel het realiseren van renderende samenwerking op het gebied van informatie- en bedrijfsprocessen tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de watersector.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen: € 262.000 (jaarrekening 2018) Vreemd vermogen: € 10,6 miljoen (jaarrekening 2018) Resultaat verbonden partij: € 0 (jaarrekening 2018) Begroting 2020 € 28,5 miljoen Begroting 2021 € 25,4 miljoen (formeel) + € 2.200 (geprognostiseerde nieuwe projecten)
Financieel belang Vechtstromen	Bijdrage Vechtstromen begroting 2020 € 1,1 miljoen Bijdrage Vechtstromen begroting 2021 € 1,2 miljoen Het aandeel van Vechtstromen bedraagt 4,5%
Risico's	De deelnemers zijn in zijn algemeenheid verplicht de gemeenschappelijke regeling van (financiële) middelen te voorzien om haar taken te kunnen uitvoeren. Vechtstromen loopt alleen (financiële) risico's in de programma's en projecten waarin het deelneemt. Door een 'loden deur' tussen elke opdracht te plaatsen liggen kosten, opbrengsten en risico's alleen bij de opdrachtgevers van die opdrachten.

Aqualysis, Zwolle

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling (Bedrijfsvoeringsorganisatie)
Doel verbonden partij (openbaar belang)	De gemeenschappelijke uitvoering van laboratoriumactiviteiten voor de deelnemende waterschappen. Aqualysis kan, binnen zijn taken, fungeren als aankoopcentrale voor de waterschappen.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen: € 0 (jaarrekening 2019) Vreemd vermogen: € 7,9 miljoen (jaarrekening 2019) Resultaat: € 0 (jaarrekening 2019) Begroting 2020: € 6,8 miljoen Begroting 2021: € 7,2 miljoen
Financieel belang Vechtstromen	Bijdrage Vechtstromen in begroting 2020 € 1,9 miljoen (27,6%) Bijdrage Vechtstromen begroting 2021 € 1,9 miljoen (27,2%)

Aqualysis, Zwolle

Risico's	De individuele deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling kunnen hun onderzoeksvraag aan Aqualysis op enig moment reduceren. Dit heeft gevolgen voor de kostenverdeling tussen het totaal van de deelnemers. Dit risico wordt ondervangen door de verplichting bepaalde onderzoeken bij Aqualysis af te nemen en deze niet uit te besteden aan de markt en een dempingsregeling die mede de verdeling van de kosten tussen de deelnemers bepaalt. De deelnemers zijn in zijn algemeenheid verplicht de gemeenschappelijke regeling van (financiële) middelen te voorzien om haar taken te kunnen uitvoeren. Vechtstromen staat, samen met de andere deelnemende waterschappen, garant voor de financiële verplichtingen die Aqualysis met de NWB aangaat. Voor Vechtstromen bedraagt het percentage van de garantstelling 32,1%. Aandachtspunt hierbij is dat de garantstelling uit gaat van meerjarige vaste percentages, terwijl de feitelijke bijdragen van de deelnemende waterschappen aan Aqualysis per begrotingsjaar kunnen verschillen.
----------	---

EUREGIO, Gronau (D)

Rechtsvorm	Grensoverschrijdende gemeenschappelijke regeling (op basis van het Verdrag van Anholt) (Duits-Nederlands openbaar lichaam)
Doel verbonden partij (openbaar belang)	De EUREGIO heeft als taak de regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar leden te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen: € 2,2 miljoen (begroting 2020) Vreemd vermogen: € 789.000 (begroting 2020) resultaat verbonden partij: € 15.000 (begroting 2020) Begroting 2020 € 4,5 miljoen Begroting 2021 wordt pas begin 2021 bekend (tijdens AB EUREGIO in januari)
Financieel belang Vechtstromen	Bijdrage Vechtstromen begroting 2020 € 9.000 (jaarlijks vaste bijdrage) Het aandeel van Vechtstromen bedraagt 0,91% Zie financiële situatie verbonden partij
Risico's	In het geval van ontbinding van de EUREGIO, zou Vechtstromen een belangrijke ingang tot Duitse partnerorganisaties kunnen verliezen. De nodige contacten zijn weliswaar in de account Duitsland en op bestuurlijk niveau geborgd, maar is er een verlies aan efficiëntie wanneer de EUREGIO-gremia ophouden te bestaan. De deelnemers zijn in zijn algemeenheid verplicht de gemeenschappelijke regeling van (financiële) middelen te voorzien om haar taken te kunnen uitvoeren.

De Nederlandse Waterschapsbank (NWB), Den Haag

Rechtsvorm Naamloze vennootschap (N.V.)

Doel verbonden partij (openbaar belang) Het uitoefenen van het bankbedrijf ten behoeve van de publieke sector.

Financiële situatie verbonden partij Eigen vermogen: € 1.779 miljoen (bron halfjaarbericht 2020 stand 30-06-2020)
Vreemd vermogen: € 112.988 miljoen (bron halfjaarbericht 2020 stand 30-06-2020)

Financieel belang Vechtstromen Het belang van Vechtstromen in de NWB Bank is gewaardeerd op € 1,7 miljoen. Vechtstromen is voor 12,85% gerechtigd in het aandelenkapitaal en de reserves van NWB Bank en heeft binnen de vergadering van aandeelhouders een stemrecht van 10,47%.

Risico's Ontwikkelingen op financiële markten worden in hoge mate beïnvloed als gevolg van mondiale economische gebeurtenissen. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de reële economie in Europa en hierdoor ook op de toegang tot de financiële markten en de beschikbaarheid van financieringsmiddelen. In de begroting van Vechtstromen wordt structureel rekening gehouden met een jaarlijkse dividenduitkering. Aangezien de dividendbaten afhankelijk zijn van het resultaat van de bank kunnen deze van jaar tot jaar fluctueren. Vechtstromen loopt het risico op een exploitatietekort wanneer het dividend lager uitvalt. Gelet hierop is het van belang om deze baten in de begroting terughoudend in te zetten. De terughoudende inzet van de dividendopbrengsten wordt bereikt doordat deze eerst worden gespaard in een specifieke bestemmingsreserve en pas daarna in latere begrotingsjaren geleidelijk worden aangewend.

Slibverwerking Noord Brabant (SNB), Moerdijk

Rechtsvorm Naamloze vennootschap (N.V.)

Doel verbonden partij (openbaar belang) Het tot stand brengen van en het in stand houden van de duurzame exploitatie van een slibverwerkingsinstallatie voor de verwerking van zuiveringsslib dat in beginsel afkomstig is van waterschappen.

Financiële situatie verbonden partij Eigen vermogen: € 48,0 miljoen (per 30-06-2020)
Vreemd vermogen: € 4,7 miljoen (per 30-06-2020)
Prognose 2020 (netto-kosten voor aandeelhouders): € 21,4 miljoen (per 30-06-2020)
Geprognosticeerde resultaat 2020: € -1,1 miljoen (per 30-06-2020)
Conceptbegroting 2021 (netto-kosten voor aandeelhouders): € 20,6 miljoen

Slibverwerking Noord Brabant (SNB), Moerdijk

Financieel belang Vechtstromen	Aandeel Vechtstromen in eigen vermogen SNB: € 6,5 miljoen (13,59%). Aandeel Vechtstromen in prognose 2020 SNB (netto-kosten voor aandeelhouders): € 3,7 miljoen (o.b.v. huidige/oude kostenverdelingssystematiek) Aandeel Vechtstromen in geprognosticeerde resultaat 2020 SNB: €-751.000 (o.b.v. huidige/oude kostenverdelingssystematiek) Aandeel Vechtstromen in conceptbegroting 2021 SNB (netto-kosten voor aandeelhouders): € 3,9 miljoen (o.b.v. nieuwe kostenverdelingssystematiek excl. garantieregeling)
Risico's	Als SNB (om welke reden dan ook) het zuiveringsslib niet kan ontvangen dan zijn er onvoldoende alternatieven voor slibeindverwerking, waar Vechtstromen een beroep op kan doen. Dit kan grote financiële consequenties hebben voor Vechtstromen.

NieuWater, Emmen

Rechtsvorm	Besloten Vennootschap (B.V.)
Doel verbonden partij (openbaar belang)	NieuWater B.V. heeft volgens haar statuten als doel het verrichten van activiteiten met enige relatie tot de waterketen in de brede zins des woords. In de praktijk richt het zich alleen op de exploitatie van de Puurwaterfabriek. Deze Puurwaterfabriek maakt van effluent uit de rioolwaterzuiveringsinstallatie Emmen ultra-puur water. Dit ultra-puur water wordt geleverd aan de NAM die het omzet in stoom om daarmee olie onder Schoonebeek op te kunnen pompen.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen: € 0,2 miljoen (jaarrekening 2019) Vreemd vermogen: € 30,1 miljoen (jaarrekening 2019) Resultaat: € 0,7 miljoen (jaarrekening 2019) Begroting 2020 (lasten) € 5,3 miljoen (financieel plan 2020) Begroting 2021 (lasten) € 5,1 miljoen (financieel plan 2020)
Financieel belang Vechtstromen	Aandeel Vechtstromen in eigen vermogen NWTR: € 0,1 miljoen (50%). Garantstelling Vechtstromen voor langlopende geldlening: € 13,6 miljoen (per ultimo 2019)
Risico's	NieuWater is 100% gefinancierd met twee langlopende geldleningen van in totaal € 43,8 miljoen. Watermaatschappij Drenthe NV en Vechtstromen staan garant voor deze twee leningen. De jaarlijkse aflossing van deze geldleningen bedraagt ongeveer € 0,9 miljoen en de leningen lopen tot 2034. Op 1 januari 2020 bedroeg de resterende schuld in totaal nog € 27,3 miljoen. Vechtstromen staat op 1 januari 2020 nog garant voor een bedrag van € 13,6 miljoen. Het risico dat NieuWater haar verplichtingen niet kan nakomen is echter zeer gering. Met de NAM is namelijk een langjarige overeenkomst afgesloten waarin sprake is van een vaste jaarlijkse vergoeding. Het

NieuWater, Emmen

risico dat NieuWater in gebreke blijft en geen ultrapuur water kán leveren is ondervangen door de fabriek in te richten met meerdere straten, een dagvoorraad, een back-up van de WMD en in het uiterste geval het gebruik van oppervlaktewater. Een ander risico is de relatie met de afvalwaterinjecties van de NAM in noordoost Twente. Hoewel NieuWater daar formeel niets mee van doen heeft is er een risico dat NieuWater en dus Vechtstromen door de publieke opinie in relatie worden gebracht met de afvalwaterinjecties in Twente.

Stichting Bodembeheer Schoonebeek, Emmen

Rechtsvorm Stichting

Doel verbonden partij (openbaar belang) De Stichting heeft als doel: Het versterken van de milieu hygiënische kwaliteit van het gebied (Schoonebeek) in relatie met de landinrichting, door het uitvoeren van het Bodembeheerplan en Saneringsplannen; Het beheer van de fondsen die hiertoe zijn gevormd.

Financiële situatie verbonden partij Eigen vermogen (voorziening) is € 2,0 miljoen (jaarrekening 2019)
Vreemd vermogen (balans: activa-passiva) is € 11.000 (jaarrekening 2019)
Begroting 2020 € 117.000

Financieel belang Vechtstromen Eenmalige storting € 38.750

Risico's In het herinrichtingsgebied Schoonebeek is sprake van vele historische dempingen in voormalige vaarten (wijken). In diverse gevallen is hierbij bodemverontreiniging ontstaan. Als eigenaar in het gebied is Vechtstromen mede verantwoordelijk voor de sanering. Er is geen directe verplichting voor het waterschap tot het aanvullen van het vermogen van de Stichting wanneer dit ontoereikend zou zijn voor het uitvoeren van de doelen van de Stichting en het Convenant. Wel zou een moreel bestuurlijk appel kunnen worden gedaan om bij te springen bij eventuele tekorten. Het al dan niet voldoen aan een dergelijk verzoek kan dan plaatsvinden op basis van een eigen bestuurlijke afweging, zonder juridische verplichting.

Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA), Amersfoort

Rechtsvorm	Stichting
Doel verbonden partij (openbaar belang)	STOWA is het kenniscentrum van de regionale waterbeheerders in Nederland. STOWA ontwikkelt, vergaart, verspreidt en implementeert toegepaste kennis die de waterbeheerders nodig hebben om de opgaven waar zij in hun werk voor staan, goed uit te voeren. Deze kennis kan liggen op toegepast technisch, natuurwetenschappelijk, bestuurlijk-juridisch of sociaalwetenschappelijk gebied.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen is € 8,7 miljoen (jaarrekening 2019) Vreemd vermogen is € 3,9 miljoen (jaarrekening 2019) resultaat verbonden partij: € 20,8 miljoen (jaarrekening 2019) Begroting 2020 € 24,1 miljoen Begroting 2021 nog niet beschikbaar
Financieel belang Vechtstromen	Verwachte bijdrage 2021 afgerond € 448.500 (op basis van de definitieve bijdrage 2020 € 431.186 en rekening houdend met de in 2020 gehanteerde ambitiepercentage van 1% en 3% inflatiecorrectie) Deelname Vechtstromen betreft 5%
Risico's	De kosten worden jaarlijks gedekt uit de bijdragen van de deelnemende partijen en van derden, er wordt niet geïnvesteerd en er is dus nauwelijks sprake van een financieel risico.

Unie van Waterschappen (UvW), Den Haag

Rechtsvorm	Vereniging
Doel verbonden partij (openbaar belang)	De vereniging behartigt op nationaal en internationaal niveau de belangen van de waterschappen. De Unie ontwikkelt gezamenlijke visies, bepaalt gezamenlijke standpunten van haar leden en stimuleert kennisuitwisseling en samenwerking.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen is € 1,1 miljoen (jaarrekening 2018) Vreemd vermogen is € 11,3 miljoen (jaarrekening 2018) Resultaat € 97.477 (jaarrekening 2018) Begroting 2020 € 10,6 miljoen Begroting 2021 € 11,0 miljoen
Financieel belang Vechtstromen	€ 462.000 (begroting 2020) € 469.073 (begroting 2021)

Unie van Waterschappen (UvW), Den Haag

deelname 4,3%

Risico's Waterschappers zijn op ambtelijk en bestuurlijk niveau vaak betrokken bij beleidsthema's die de vereniging oppakt. Toch kunnen in verenigingsverband gemaakte afspraken afwijken van eigen beleid en/of extra druk op de organisatie leggen.

Vechtstromen staat (naar rato van het aandeel van waterschap Vechtstromen in de totale contributiebetalings aan de vereniging) garant voor een lening van de Nederlandse Waterschapsbank aan de vereniging voor een bijdrage van €5,8 miljoen. Deze lening loopt tot en met 2 mei 2042.

Vereniging Werken voor de Waterschappen (VWvW), Den Haag

Rechtsvorm Vereniging

Doel verbonden partij (openbaar belang) De VWvW behartigt het werkgeversbelang van de gemeenschappelijke sociale en sociaaleconomische belangen van de leden van de vereniging die activiteiten verrichten binnen de sector waterschappen.

Financiële situatie verbonden partij De leden van de vereniging zijn per verenigingsjaar een contributie verschuldigd.

De vereniging is in 2019 opgericht en tijdens het opstellen van dit document zijn de gegevens uit de jaarrekening 2019 niet beschikbaar. Hierdoor kunnen de bedragen voor het eigen vermogen, vreemd vermogen en het resultaat niet worden ingevuld.

Begroting voor 2020 is € 530.000

Begroting 2021 nog niet beschikbaar

Financieel belang Vechtstromen Begroting 2020: € 20.600

deelname 3,9%

Begroting 2021 nog niet beschikbaar

Risico's De vereniging onderhandelt namens de leden met de vakbonden over de arbeidsvoorwaarden. Er is een risico dat de onderhandelingen voor een nieuwe cao niet op tijd klaar zijn voordat de huidige cao af loopt. Als dat het geval is zal de huidige cao nog verder door lopen.

Een ander risico is dat de vereniging een cao sluit die ons als waterschap niet past. We zijn als werkgever gebonden aan de besluiten die de vereniging als werkgeversvereniging neemt.

4.10 Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering wordt inzichtelijk gemaakt hoe de personeelskosten en toegerekende overheadkosten zich ontwikkelen ten opzichte van voorgaand jaar. Hierbij wordt aangegeven wat het effect van deze ontwikkelingen op programmaniveau is. Onder toegerekende overheadkosten verstaan we de verzameling van algemene kosten die het waterschap maakt om het werk te faciliteren. De in deze paragraaf opgenomen overzichten maken integraal onderdeel uit van de netto-kosten per programma (zie de programma hoofdstukken).

Daarnaast wordt in deze paragraaf de stand van zaken met betrekking tot de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Informatiebeveiliging toegelicht.

Doorbelaste kosten per programma

In onderstaande tabellen wordt op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt welke kostencomponenten er zijn bij de doorbelasting van overhead- en personeelskosten en wat het aandeel hiervan is per programma. In totaal gaat het om ongeveer 36% van de gehele exploitatiebegroting.

Personeelskosten en overhead <i>(bedragen in duizenden €)</i>	B 2020	B 2021
Personeelsbudgetten teams/eenheden	40.927	42.411
Geactiveerde kosten	-7.646	-7.929
Toegerekende overhead	12.848	13.546
Totaal aan programma's toegerekende kosten	46.129	48.028

Personeelskosten en overhead per programma <i>(bedragen in duizenden €)</i>	B 2020	B 2021
Programma 1	17.577	18.234
Programma 2	11.349	11.935
Programma 3	17.203	17.859
Totaal	46.129	48.028

Toelichting

De decentrale personeelsbudgetten (€ 42,4 miljoen bestaan grotendeels uit het saldo van de salariskosten en sociale lasten, overige personeelskosten, inhuur en personeelsbaten (bijv. detacheringsofbrengsten) die zijn begroot op teamniveau. De formatie op de teams is in 2021: 487 fte (2020: 488 fte). De stijging ten opzichte van 2020 wordt met name veroorzaakt door loonontwikkelingen en het begroten van opleidingsbudget (in verband met het beëindigen van de voorziening persoonsgebonden opleidingsbudget).

De geactiveerde lasten (€ 7,9 miljoen) betreffen het deel van de personeelsbudgetten wat op basis van een urenraming wordt toegerekend aan de investeringsbudgetten van programma 1 en programma 2. Deze kosten worden niet toegerekend aan het huidige exploitatiejaar, maar komen in de toekomstige jaren als kapitaallasten terug in

de begroting. In 2021 worden er 90.958 uur toegerekend aan investeringen (ongeveer: 65 fte). De stijging van de geactiveerde lasten ten opzichte van 2020 wordt veroorzaakt door de eerder genoemde loonontwikkelingen. Een nader onderzoek naar de realisatie van geactiveerde lasten, moet er toe bijdragen dat de voorspelbaarheid hiervan zal verbeteren. Dit kan begin 2021 leiden tot aanpassingen in het activabeleid.

Onder toegerekende overheadkosten (€ 13,5 miljoen) verstaan we de verzameling van algemene kosten die nodig zijn om het werk te faciliteren. Het gaat hier onder andere om centrale directie en centrale personeelsbudgetten, kosten voor huisvesting, interne faciliteiten en ict/ automatisering. Deze kosten worden op basis van de vastgestelde formatie begroting toegerekend aan de verschillende teams.

De stijging van de toegerekende overhead ten opzichte van 2020 wordt grotendeels veroorzaakt doordat in 2021 het budget voor inhuur ter vervanging van langdurig zieke medewerkers is gecentraliseerd bij de afdeling P&O.

Privacy persoonsgegevens: Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Waterschap Vechtstromen is wettelijk verplicht te voldoen aan de Europese privacyregels op de grond van de AVG. Daarnaast zijn we als organisatie intrinsiek gemotiveerd om het doel van deze wet, bewust omgaan met persoonsgegevens, na te streven. We laten hiermee zien dat ingezetenen en betrokkenen zoals burgers, agrariërs en medewerkers kunnen vertrouwen op voldoende bescherming van hun privacy wanneer zij gegevens verstrekken aan Waterschap Vechtstromen. We willen een betrouwbare partner zijn en imagoschade (bijvoorbeeld als gevolg van datalekken) voorkomen.

De AVG kent een aantal basisvereisten waaraan binnen onze organisatie in de afgelopen periode invulling is gegeven. Zo is er een Functionaris Gegevensbescherming aangesteld, wordt er een verwerkingsregister bijgehouden, worden verwerkersovereenkomsten afgesloten met derden en zijn AVG-procesbeschrijvingen geïmplementeerd. Medio 2020 heeft een interne evaluatie plaatsgevonden over de stand van zaken van de implementatie van de AVG en is een stappenplan in gang gezet voor een verdiepingsslag. Gedacht moet worden aan onder andere het verder uitwerken van onderwerpen als Informatieveiligheid, de Wet Politiegegevens en het vertalen van het Privacybeleid van Vechtstromen naar handige tools in de praktijk. Ook sectorafspraken, die binnen het Waterschapshuis zijn gemaakt op het gebied van privacy, zijn in het stappenplan verwerkt.

In 2021 zal het accent liggen op het borgen van privacy van persoonsgegevens in het dagelijks handelen van de medewerkers van onze organisatie. Zodat de bescherming van persoonsgegevens een onmiskenbaar, integraal aandachtspunt zal zijn in ieders werk.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging of Informatieveiligheid beschouwen we binnen ons waterschap als een onderdeel van onze bedrijfsidentiteit. We bedoelen hiermee dat alle medewerkers dit onderdeel herkennen en hieraan een (actieve) bijdrage leveren. De doelstelling van Informatieveiligheid is het adresseren van de risico's m.b.t. de bedrijfscontinuïteit van ons waterschap en deze te beperken tot een voor ons waterschap aanvaardbaar niveau. Hiervoor gebruiken we wetgeving, normen en (afgesproken) standaarden. Een belangrijke norm voor waterschappen is de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). Vechtstromen wil op basis hiervan een veilige digitale omgeving bieden.

Het komende jaar leggen we het accent op het informatiebeveiligingsplan, toegangsbeveiliging en bewustwording. Hierbij zoeken we de samenwerking actief op door bijvoorbeeld gebruik te maken van reeds geplande activiteiten zoals de oefening "Stroomversnelling" van het PCWMN (Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden-Nederland). Daarna zullen we de bewustwording specifiek richten op bepaalde onderdelen van de bedrijfsvoering. De BIO en een planning van aandachtspunten n.a.v. de resultaten van de in 2019 uitgevoerde onderzoeken zullen hierbij een houvast bieden.

4.11 EMU-saldo

Het EMU-saldo is het totaal van de inkomsten minus de uitgaven van de Rijksoverheid, sociale fondsen en decentrale overheden. In het zogenoemde Stabiliteits- en Groeipact is per EU-lidstaat een EMU-tekort afgesproken van maximaal 3% van het bruto binnenlands product.

Op 23 mei 2018 hebben de Unie van Waterschappen, het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten met het kabinet afspraken gemaakt over de ruimte voor de decentrale overheden in het Nederlandse EMU-saldo in de periode 2019 tot en met 2022. Deze ruimte bedraagt 0,4% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) en is als volgt onderverdeeld: 0,27% gemeenten, 0,08% provincies en 0,05% waterschappen. De ruimte voor de waterschappen van 0,05% BBP leidt met de meeste recente raming van het BBP voor 2021 tot een maximaal EMU-tekort van € 410,8 miljoen (voor alle waterschappen tezamen) in dat jaar. Dit bedrag is met de vastgestelde verdeelsleutel van de 'geraamde netto-exploitatiekosten van het voorgaande jaar' (2020 dus) verdeeld over de waterschappen. Voor Vechtstromen leidt dit in 2021 tot een referentiewaarde van € 17,5 miljoen.

Het EMU-tekort is tevens de graadmeter voor de jaarlijkse mutatie van de absolute schuld van het waterschap. In absolute zin is sprake van een steeds verder oplopende schuld, terwijl in relatieve zin (schuld t.o.v. belastingopbrengsten) sprake is van een dalende schuldpositie.

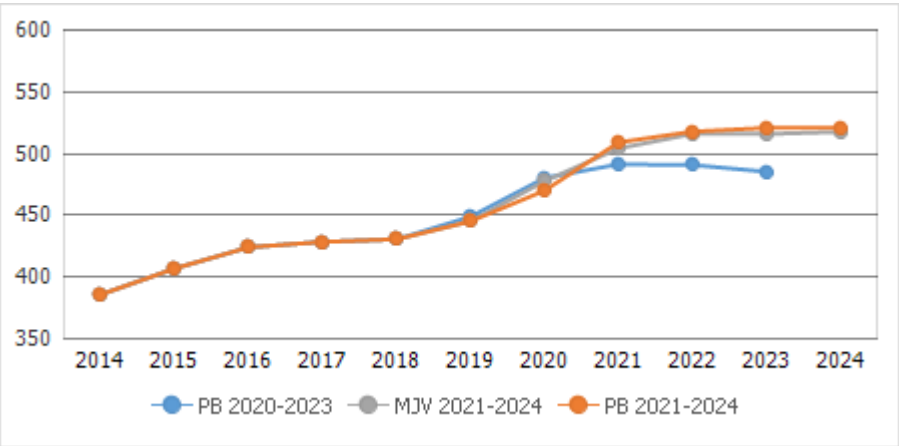
Uit de hiernavolgende tabel blijkt voor 2021 een EMU-tekort van € 29,7 miljoen. Hiermee wordt de referentiewaarde van € 17,5 miljoen met € 12,2 miljoen overschreden. Op basis van de huidige inzichten zullen vanaf 2022 de EMU-tekorten sterk teruglopen en weer binnen de referentiewaarde passen.

EMU-saldo (bedragen in duizenden €)	B 2020	BVR 2020	B 2021	2022	2023	2024	2025
EMU-exploitatiesaldo							
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-3.104	812	-5.348	-3.074	-780	338	0
Invloed investeringen							
Bruto-investeringsuitgaven	-66.909	-62.480	-69.429	-51.506	-44.349	-42.208	-42.713
Investeringssubsidies	7.792	5.961	11.759	8.322	3.052	875	0
Afschrijvingen	31.727	31.285	34.112	36.950	38.336	40.094	42.519
Invloed voorzieningen							
Toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	227	876	481	484	485	482	482
Onttrekkingen aan voorzieningen t.g.v. exploitatie	0	-600	0	0	0	0	0
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-1.811	-1.467	-1.268	-777	-589	-474	-474
Invloed reserves	0	0	0	0	0	0	0
Deelnemingen en aandelen	0	0	0	0	0	0	0
EMU-saldo	-32.078	-25.613	-29.693	-9.601	-3.845	-893	-186
Referentiewaarde	-18.300	-18.300	-17.500	-17.800	-18.100	-18.400	-18.700
Verschil EMU-saldo en Referentiewaarde	-13.778	-7.313	-12.193	8.199	14.255	17.507	18.514

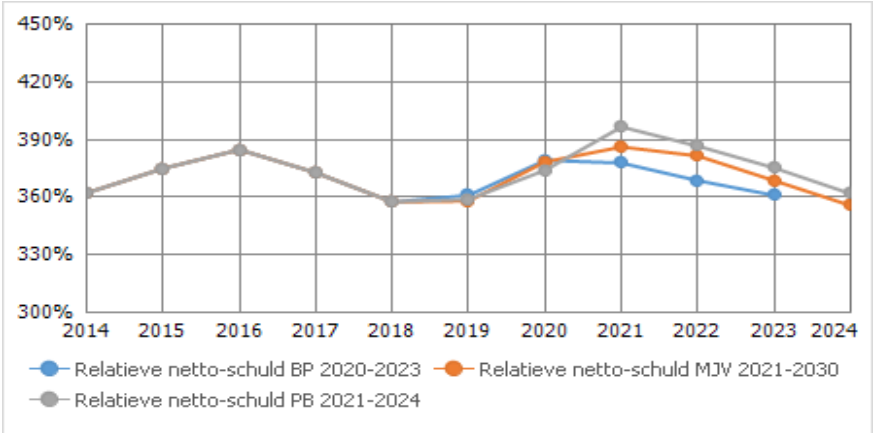
De hierboven vermelde EMU tekorten werken in de komende jaren door in de ontwikkeling van netto-schuld. In onderstaande grafiek is dit verder inzichtelijk gemaakt. In deze begroting 2021-2024 is sprake van een stijging van de schuldpositie naar € 521 miljoen in 2024 en daarna verder oplopend naar uiteindelijk € 542 miljoen eind 2030. Dit wordt veroorzaakt door de eenmalige verhoging van het investeringskader met € 32 miljoen in de jaren 2021 t/m 2023 waartoe bij de MJV 2021-2030 besloten is. Aangezien hier vanaf 2022 t/m 2030 ook extra afschrijvingslasten tegenover staan (cumulatief € 12 miljoen), stijgt de schuldpositie eind 2030 niet met € 32 miljoen, maar per saldo met € 20 miljoen ten opzichte van de vorige begroting 2020-2029.

Naast de absolute netto-schuld is ook de relatieve netto-schuld van belang. Dit is de absolute netto-schuld uitgedrukt in een percentage van de waterschapsbelastingen in een jaar. In 2021 zal de relatieve netto-schuld pieken op bijna 400%. Bij de MJV 2021-2030 was reeds voorzien dat er na 2021 sprake zal zijn van een daling. Het streven is om rond 2030 in de buurt van de 300% uit te komen. Op basis van de huidige uitgangspunten en omstandigheden is dat een realistisch scenario.

Ontwikkeling netto-schuld
(bedragen in miljoenen €)

Ontwikkeling relatieve netto-schuld
(netto-schuld in % van de waterschapsbelastingen)

In het Waterschapsbesluit is voorgeschreven dat de begroting dient te worden gepresenteerd naar programma's, kostendragers en naar kosten- en opbrengstensoorten. Voor Vechtstromen gelden als kostendragers: "Watersysteembeheer" en "Zuiveringsbeheer". Omdat de netto-kosten⁴ van het waterschap via de opbrengsten van belastingheffing worden gedekt, dienende netto-kosten aan deze kostendragers te worden toegerekend.

⁴ Conform de Waterschapswet zijn netto-kosten, kosten die aan een programma, een product of een kostendrager worden toegerekend en waarvan zijn afgetrokken de baten (met uitzondering van de belastingopbrengsten en andere algemene opbrengsten) die aan hetzelfde programma of product dan wel dezelfde kostendrager worden toegerekend.

5.1 Begroting naar programma's

Begroting naar programma's

Programma 1 Watersysteem (bedragen in duizenden €)	JR 2019	B 2020 (primitief)	B 2020 (na 2e wijzig.)	B 2021	2022	2023	2024
---	---------	-----------------------	---------------------------	--------	------	------	------

Watersysteem

Netto-kosten programma's (exclusief reservemutaties)	56.841	60.031	59.165	59.814	60.502	60.907	62.417
Toevoegingen aan reserves (binnen programma's)	1.050	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (binnen programma's)	-1.154	-3.044	-2.462	0	0	0	0
Totaal Watersysteem	56.737	56.987	56.703	59.814	60.502	60.907	62.417

Programma 2 Waterketen (bedragen in duizenden €)	JR 2019	B 2020 (primitief)	B 2020 (na 2e wijzig.)	B 2021	2022	2023	2024
---	---------	-----------------------	---------------------------	--------	------	------	------

Waterketen

Netto-kosten programma's (exclusief reservemutaties)	43.334	45.336	45.487	47.560	48.264	49.119	50.757
Toevoegingen aan reserves (binnen programma's)	350	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (binnen programma's)	-454	-440	0	0	0	0	0
Totaal Waterketen	43.230	44.896	45.487	47.560	48.264	49.119	50.757

Programma 3 Besturen en organiseren (bedragen in duizenden €)	JR 2019	B 2020 (primitief)	B 2020 (na 2e wijzig.)	B 2021	2022	2023	2024
--	---------	-----------------------	---------------------------	--------	------	------	------

Besturen en Organiseren

Netto-kosten programma's (exclusief reservemutaties)	25.098	26.735	27.062	29.737	31.786	32.873	33.454
Onttrekkingen aan reserves (binnen programma's)	0	0	-500	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Totaal Besturen en Organiseren	25.098	26.735	26.562	28.737	30.786	31.873	32.454

Totaal programma's (bedragen in duizenden €)	125.065	128.618	128.752	136.111	139.552	141.899	145.628
---	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Centraal (bedragen in duizenden €)	JR 2019	B 2020 (primitief)	B 2020 (na 2e wijzig.)	B 2021	2022	2023	2024
Centraal							
Bruto belastingopbrengsten (exclusief kwijtschelding)	128.620	131.028	130.130	133.349	138.580	143.448	148.508
Kwijtscheldingen en oninbaar	-5.172	-4.991	-5.064	-5.596	-5.462	-5.689	-5.902
Ontvangen dividend	2.561	2.960	7.460	4.010	4.010	4.010	4.010
Toevoegingen aan reserves (buiten programma's)	-2.561	-3.680	-10.256	-7.264	-7.444	-7.580	-7.682
Onttrekkingen aan reserves (buiten programma's)	4.949	3.301	6.482	11.612	9.518	7.360	6.344
Nader in te vullen taakstelling i.v.m. ve's meetbedrijven	0	0	0	0	350	350	350
Totaal Centraal	128.397	128.618	128.752	136.111	139.552	141.899	145.628
Eindtotaal	-3.332	0	0	0	0	0	0

5.2 Begroting naar kostendragers met toelichting

Begroting naar kostendragers

Begroting (bedragen in duizenden €)	B 2020 Watersysteem- beheer	B 2020 Zuiverings- beheer	B 2020 Totaal	B 2021 Watersysteem- beheer	B 2021 Zuiverings- beheer	B 2021 Totaal
Netto-kosten programma's (exclusief reservemutaties)	72.810	59.292	132.102	74.747	62.364	137.111
Onttrekkingen aan reserves (binnen programma's)	-2.764	-720	-3.484	-500	-500	-1.000
Netto-kosten programma's	70.046	58.572	128.618	74.247	61.864	136.111
Kwijtschelding en oninbaar	2.197	2.794	4.991	2.462	3.134	5.596
Dividenden	-1.480	-1.480	-2.960	-2.005	-2.005	-4.010
Bruto belastingopbrengsten (exclusief kwijtschelding)	-71.968	-59.060	-131.028	-73.611	-59.738	-133.349
Toevoegingen aan reserves (buiten programma's)	1.840	1.840	3.680	3.632	3.632	7.264
Onttrekkingen aan reserves (buiten programma's)	-635	-2.666	-3.301	-4.725	-6.887	-11.612
Nog te bestemmen resultaat	0	0	0	0	0	0
Resultaat (exclusief reservemutaties)	-1.559	-1.546	-3.105	-1.593	-3.755	-5.348

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 5.3.1 Toelichting op de kosten- en opbrengstensoorten.

5.3 Begroting naar kosten- en opbrengstensoorten

Begroting naar kosten- en opbrengstensoorten

Begroting naar kostensoorten (bedragen in duizenden €)	JR 2019	B 2020 (primitief)	B 2020 (na wijziging)	B 2021	2022	2023	2024
Rente en afschrijvingen	38.250	40.546	39.635	42.444	45.312	46.677	48.422
Personeelslasten	43.705	45.527	45.838	47.608	49.394	51.119	52.904
Goederen en diensten van derden	42.529	46.091	46.180	48.113	46.691	45.888	46.227
Bijdragen aan derden	11.034	9.894	9.696	9.463	9.312	9.363	9.214
Toevoegingen aan voorzieningen	2.242	872	1.523	1.148	1.170	1.192	1.214
Onvoorzien	0	802	1.142	802	818	834	850
Totaal lasten	137.760	143.732	144.014	149.578	152.697	155.073	158.831
Toevoegingen aan reserves	3.963	3.680	10.256	7.264	7.444	7.580	7.682
Totaal bruto-lasten	141.723	147.412	154.270	156.842	160.141	162.653	166.513

Begroting naar opbrengstensoorten (bedragen in duizenden €)	JR 2019	B 2020 (primitief)	B 2020 (na wijziging)	B 2021	2022	2023	2024
Financiële baten	2.977	3.015	7.493	4.015	4.015	4.015	4.015
Personeelsbaten	700	403	403	514	527	540	554
Goederen en diensten aan derden	2.546	2.258	2.342	2.335	2.328	2.322	2.315
Bijdragen van derden	792	624	590	1.017	1.017	1.017	1.017
Waterschapsbelasting	124.104	126.682	125.711	128.420	133.807	138.470	143.339
Onttrekkingen aan voorzieningen (vrijval)	888	0	600	0	0	0	0
Geactiveerde lasten	6.490	7.645	7.687	7.929	7.929	7.929	7.929
Totaal baten	138.497	140.627	144.826	144.230	149.623	154.293	159.169
Onttrekkingen aan reserves	6.558	6.785	9.444	12.612	10.518	8.360	7.344
Totaal bruto-baten	145.055	147.412	154.270	156.842	160.141	162.653	166.513

In deze paragraaf wordt voor afwijkingen groter dan € 0,15 miljoen per post de absolute en relatieve verandering ten opzichte van de primitieve begroting 2020 (en voor zover relevant ten opzichte van de in het bestuursakkoord opgenomen lastendrukstijging van 3,4%) weergegeven en toegelicht.

Kosten

Kapitaallasten (+ € 1,9 miljoen; + 4,7%)

Omdat de jaarlijkse investeringen hoger zijn dan de afschrijvingen (zie ook paragraaf 4.11 EMU-saldo), zullen de kapitaallasten - bestaande uit afschrijvingen en rentelasten - de komende jaren nog verder toenemen.

Personeelslasten (+ € 2,08 miljoen; + 4,6%)

De stijging bestaat uit de volgende onderdelen:

- € 1,6 miljoen stijging in verband met de verwachte cao stijging en autonome salarisontwikkelingen in 2021 (zie ook paragraaf 4.2 Uitgangspunten en normen)
- € 0,5 miljoen stijging voor opleidingsbudgetten (die tot en met de begroting 2020 als voorziening PBB waren geraamd)

Goederen en diensten van derden (+ € 2,02 miljoen; + 4,4%)

Ondanks dat deze post (bij wijze van taakstelling) niet is geïndexeerd in 2021 ten opzichte van 2020, is er sprake van een stijging van ruim € 2 miljoen welke met name wordt veroorzaakt door:

- een stijging van de diensten door derden met € 1,1 miljoen
- een stijging van de onderhoudskosten met € 0,5 miljoen
- een stijging van de energielasten met € 0,3 miljoen
- een stijging van de energiebelasting met € 0,3 miljoen
- een daling van de leasekosten auto's met € 0,2 miljoen

Bijdragen aan derden (- € 0,43 miljoen; - 4,4%)

In 2021 er ten opzichte van 2020 sprake van een lagere bijdrage (- € 0,2 miljoen) aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Daarnaast is er sprake van lagere uitgaven in verband met de verlening van anti-afhaaksubsidies (- € 0,2 miljoen).

Toevoegingen aan voorzieningen (+ € 0,28 miljoen; + 31,7%)

De stijging heeft met name betrekking op de pensioenverplichtingen ten opzichte van (voormalig) bestuurders.

Toevoegingen aan reserves (+ € 3,58 miljoen; + 97,4%)

De stijging heeft in hoofdzaak betrekking op:

- Een toevoeging aan de bestemmingsreserve Innovatiefonds ad € 1,0 miljoen (in de primitieve begroting 2020 nihil)
- Een hogere toevoeging ad € 1,0 miljoen aan de bestemmingsreserve dividenduitkering NWB Bank
- Een hogere toevoeging ad € 0,8 miljoen aan de bestemmingsreserve tariefseglisatie watersysteembeheer
- Een hogere toevoeging ad € 0,8 miljoen aan de bestemmingsreserve tariefseglisatie zuiveringsbeheer

Opbrengsten

Financiële baten (+ € 1,0 miljoen; + 33,2%)

Verwacht wordt dat de dividenduitkering van de NWB Bank vanaf 2021 jaarlijks € 1,0 miljoen (structureel) hoger zal uitvallen dan geraamd bij de primitieve begroting 2020.

Bijdragen van derden (+ € 0,39 miljoen)

Dit betreft een hogere raming rijksbijdrage voor de afzet van slib.

Waterschapsbelastingen (+ € 1,74 miljoen; + 1,4%)

Voor een nadere toelichting op de waterschapsbelastingen zie paragraaf 4.6.

Geactiveerde lasten (+ € 0,28 miljoen; +3,7%)

Deze verhoging komt voort uit de indexering van de interne uurtarieven waartegen de uren ten behoeve van investeringsprojecten worden geactiveerd.

Onttrekkingen aan reserves (+ € 5,83 miljoen; + 85,9%)

De stijging heeft in hoofdzaak betrekking op:

- Een hogere onttrekking ad € 2,6 miljoen aan de bestemmingsreserve tariefseglisatie watersysteembeheer
- Een hogere onttrekking ad € 2,7 miljoen aan de bestemmingsreserve tariefseglisatie zuiveringsbeheer
- Een hogere onttrekking ad € 1,5 miljoen aan de bestemmingsreserve dividenduitkering NWB Bank
- Een onttrekking aan de bestemmingsreserve Innovatiefonds ad € 1,0 miljoen (in de primitieve begroting 2020 nihil)
- Een lagere onttrekking ad € 2,0 miljoen aan de bestemmingsreserve brede heroverweging watersysteembeheer

Bijlage I: Lijst van verbonden partijen

In deze bijlage is de lijst van verbonden partijen opgenomen in lijn met het AB-besluit van 1 juli 2020 “Beleidskader verbonden partijen Waterschap Vechtstromen 2020”. Conform het beleidskader wordt onderstaand overzicht jaarlijks geactualiseerd voor alle verbonden partijen van waterschap Vechtstromen en toegevoegd aan de begroting.

In de paragraaf Verbonden partijen (§ 4.9) van deze begroting is per verbonden partij een aantal relevantie criteria opgenomen. In deze bijlage zijn alle criteria conform het beleidskader uitgewerkt.

GBLT, Zwolle	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (gemeenschappelijk openbaar lichaam)
Deelnemende partijen	Zes gemeenten: Zwolle, Bunschoten, Leusden, Nijkerk, Dronten en Dalfsen. Vijf waterschappen: Drents Overijsselse Delta, Rijn en IJssel, Vechtstromen, Vallei en Veluwe en Zuiderzeeland.
Doel verbonden partij (openbaar belang)	GBLT zorgt voor een efficiënte en effectieve heffing en invordering van belastingen van de deelnemers, de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken voor de gemeentelijke deelnemers en eventueel de inrichting en/of het beheer van andere basisregistraties.
Doel dat Vechtstromen nastreeft met deelname aan verbonden partij	Vechtstromen heeft de uitvoering van de heffing en inning van belastingen overgedragen aan GBLT met als doel kwaliteitsverbetering, kostenverlaging en het verminderen van de eigen kwetsbaarheid.
Prestaties	De prestatieafspraken zijn vastgelegd in een Dienstverleningsovereenkomst met daarnaast een lijst met prestatie-indicatoren.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen € 2,1 miljoen (jaarrekening 2019) Vreemd vermogen € 6,3 miljoen (jaarrekening 2019) Resultaat 2019 € 2,1 miljoen (positief) (jaarrekening 2019) Begroting 2020 € 23,7 miljoen Begroting 2021: € 24,2 miljoen
Bestuurlijke betrokkenheid Vechtstromen	Iedere deelnemer heeft zitting in het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur bestaat daarmee uit 11 leden. Ieder lid heeft 1 stem. Vechtstromen wordt vertegenwoordigd door de heer Stegeman. De kostenverdeling tussen de deelnemers kan alleen bij unanimititeit worden gewijzigd.
Financieel belang Vechtstromen	Begroting 2020: € 3,3 miljoen Bij de verdeling van de generieke kosten bedraagt het aandeel van Vechtstromen 22,45% Begroting 2021: € 3,4 miljoen
Risico's	Het waterschap is voor de uitvoering van haar taken afhankelijk van de belastingopbrengsten die GBLT genereert om deze uitvoering te bekostigen. De deelnemers zijn in zijn algemeenheid verplicht de gemeenschappelijke regeling van (financiële) middelen te voorzien om haar taken te kunnen uitvoeren.

GBLT, Zwolle

Exit strategie	Vechtstromen kan uit GBLT treden. Het algemeen bestuur van GBLT bepaalt de gevolgen van de uittreding. Het algemeen bestuur van GBLT kan bepalen dat de uittredende deelnemer verplicht is tot betaling van een bijdrage voor de duur van ten hoogste tweemaal kalenderjaren na het moment van uittreding. In het eerste kalenderjaar na het moment van uittreding bedraagt deze bijdrage maximaal 60% van de bijdrage die de uittredende deelnemer betaalde in het laatste kalenderjaar van deelname. In het tweede kalenderjaar na het moment van uittreding bedraagt deze bijdrage maximaal 30% van de bijdrage die de uittredende deelnemer betaalde in het laatste kalenderjaar van deelname. Uittreden kan per 31 december van enig kalenderjaar met een opzegtermijn van tenminste twee kalenderjaren.
Ontwikkelingen/ bijzonderheden	Actueel is de wijziging van kwijtscheldingssysteem. GBLT heeft samenwerkingen hierover stopgezet per 1-1-2020. Het GBLT zal gevraagd worden om deze verandering te evalueren eind 2020. In 2019 heeft een strategische consultatie plaatsgevonden samen met de deelnemers. Dit heeft geleid tot een visie waarover de deelnemers geïnformeerd zullen worden.

Het Waterschapshuis, Amersfoort

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (gemeenschappelijk openbaar lichaam)
Deelnemende partijen	Alle 21 waterschappen
Doel verbonden partij (openbaar belang)	Het Waterschapshuis is het expertinstituut en serviceorganisatie van de waterschappen op het gebied van kennis over opzet, regie- en uitvoeringsorganisatie met als doel het realiseren van renderende samenwerking op het gebied van informatie- en bedrijfsprocessen tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de watersector.
Doel dat Vechtstromen nastreeft met deelname aan verbonden partij	Reductie van de kwetsbaarheid en een toename van kwaliteit op het gebied van ICT en Informatie Management door samenwerking en kennisuitwisseling. Daarnaast is een kostenreductie mogelijk.
Prestaties	Het Waterschapshuis levert producten en diensten op gebied van ICT en Informatie Management. Op programmaniveau worden de opdrachten aan Het Waterschapshuis gegeven door de Opdrachtgeverstafel, waarin de 21 secretarissen-directeuren van de waterschappen zitting hebben. Hiertoe worden dienstverleningsovereenkomsten getekend door de aan een programma deelnemende waterschappen.

Het Waterschapshuis, Amersfoort

Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen: € 262.000 (jaarrekening 2018) Vreemd vermogen: € 10,6 miljoen (jaarrekening 2018) Resultaat verbonden partij: € 0 (jaarrekening 2018) Begroting 2020 € 28,5 miljoen Begroting 2021 € 25,4 miljoen (formeel) + € 2.200 (geprognostiseerde nieuwe projecten)
Bestuurlijke betrokkenheid Vechtstromen	Iedere deelnemer heeft zitting in het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur bestaat daarmee uit 21 leden. Ieder lid heeft 1 stem. Vechtstromen is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door de heer Van Agteren. Vechtstromen is daarnaast vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur door de heer Van Agteren.
Financieel belang Vechtstromen	Bijdrage Vechtstromen begroting 2020 € 1,1 miljoen Bijdrage Vechtstromen begroting 2021 € 1,2 miljoen Het aandeel van Vechtstromen bedraagt 4,5%
Risico's	De deelnemers zijn in zijn algemeenheid verplicht de gemeenschappelijke regeling van (financiële) middelen te voorzien om haar taken te kunnen uitvoeren. Vechtstromen loopt alleen (financiële) risico's in de programma's en projecten waarin het deelneemt. Door een 'loden deur' tussen elke opdracht te plaatsen liggen kosten, opbrengsten en risico's alleen bij de opdrachtgevers van die opdrachten.
Exit strategie	Vechtstromen kan uit Het Waterschapshuis treden. In overleg met het uittredende waterschap wordt aan een onafhankelijke registeraccountant opdracht verleend een liquidatieplan op te stellen. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur van Het Waterschapshuis vastgesteld. De in het liquidatieplan omschreven financiële verplichtingen zijn voor het uittredende deelnemende waterschap bindend. Nadat het liquidatieplan is vastgesteld is het uittredende waterschap gehouden om binnen zes maanden de daarin voor hem omschreven financiële verplichtingen jegens Het Waterschapshuis na te komen. Uittreden kan met een opzegtermijn van tenminste één kalenderjaar. In de programma's en projecten waarin Vechtstromen deelneemt, wordt het contractueel verbonden door middel van een Dienstverleningsovereenkomst.
Ontwikkelingen/ bijzonderheden	Het Waterschapshuis maakt in de periode 2019/2020 de overstap van sturing op individuele projecten (multi-projectmanagement) naar een strategische programmasturing. Dit moet op termijn leiden tot een meer stabiele begroting van HWH.

Aqualysis, Zwolle

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling (Bedrijfsvoeringsorganisatie)
Deelnemende partijen	Waterschap Drents Overijsselse Delta, Waterschap Vechtstromen, Waterschap Rijn en IJssel, Waterschap Vallei en Veluwe en Waterschap Zuiderzeeland.

Aqualysis, Zwolle

Doel verbonden partij (openbaar belang)	De gemeenschappelijke uitvoering van laboratoriumactiviteiten voor de deelnemende waterschappen. Aqualysis kan, binnen zijn taken, fungeren als aankoopcentrale voor de waterschappen.
Doel dat Vechtstromen nastreeft met deelname aan verbonden partij	Het hebben van een eigen laboratorium. De analyse- en adviesfunctie kunnen zo nauw verbonden blijven met de primaire processen van de waterschappen. Kennis blijft behouden en kan verder worden opgebouwd. Een grotere organisatie biedt de mogelijkheid tot meer specialisatie, standaardisatie van processen en bundeling van werkvolumes. Hiermee kan een kwaliteitsverbetering worden gerealiseerd. Een grotere organisatie biedt tevens meer ontwikkelmogelijkheden voor de medewerkers.
Prestaties	Het verrichten van laboratoriumonderzoek. Er wordt gewerkt met een Producten- en dienstencatalogus. De deelnemers zijn verplicht de volgende typen-onderzoeken af te nemen van Aqualysis: a. metalenonderzoek; b. microbiologisch onderzoek; c. anorganisch onderzoek; d. organisch onderzoek; e. monsterneming, en f. hydrobiologisch onderzoek.
Financiële situatie verbonden partij	<i>Eigen vermogen: € 0 (jaarrekening 2019)</i> <i>Vreemd vermogen: € 7,9 miljoen (jaarrekening 2019)</i> <i>Resultaat: € 0 (jaarrekening 2019)</i> <i>Begroting 2020: € 6,8 miljoen</i> <i>Begroting 2021: € 7,2 miljoen</i>
Bestuurlijke betrokkenheid Vechtstromen	Iedere deelnemer heeft zitting in het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie. Het bestuur bestaat daarmee uit 5 leden. Ieder lid heeft 1 stem. De begroting wordt vastgesteld met twee derde van de uitgebrachte stemmen. Vechtstromen is vertegenwoordigd in het bestuur door de heer Lievers.
Financieel belang Vechtstromen	Bijdrage Vechtstromen in begroting 2020 AQL € 1,9 miljoen (27,6%) Bijdrage Vechtstromen begroting 2021 AQL € 1,9 miljoen (27,2%)

Aqualysis, Zwolle

Risico's	De individuele deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling kunnen hun onderzoeksvraag aan Aqualysis op enig moment reduceren. Dit heeft gevolgen voor de kostenverdeling tussen het totaal van de deelnemers. Dit risico wordt ondervangen door de verplichting bepaalde onderzoeken bij Aqualysis af te nemen en deze niet uit te besteden aan de markt en een dempingsregeling die mede de verdeling van de kosten tussen de deelnemers bepaalt. De deelnemers zijn in zijn algemeenheid verplicht de gemeenschappelijke regeling van (financiële) middelen te voorzien om haar taken te kunnen uitvoeren. Vechtstromen staat, samen met de andere deelnemende waterschappen, garant voor de financiële verplichtingen die Aqualysis met de NWB aangaat. Voor Vechtstromen bedraagt het percentage van de garantstelling 32,1%. Aandachtspunt hierbij is dat de garantstelling uit gaat van meerjarige vaste percentages, terwijl de feitelijke bijdragen van de deelnemende waterschappen aan Aqualysis per begrotingsjaar kunnen verschillen.
Exit strategie	Vechtstromen kan uit Aqualysis treden. Uittreden kan per 1 januari van enig kalenderjaar met een opzegtermijn van tenminste drie kalenderjaren. Het bestuur van Aqualysis bepaalt de financiële, personele en overige gevolgen van de uittreding voor Aqualysis. De gevolgen van de uittreding worden vastgesteld met een twee derde meerderheid.
Ontwikkelingen/bijzonderheden	De begrote omvang van de productie laat in meerjarig perspectief een stabiel verloop zien, met een (incidenteel) hogere vraag in 2023 (KRW-jaar). Mede door introductie van innovatief onderzoek neemt de verwachte vraag, ten opzichte van de meerjarenraming 2020-2022 (begroting 2019) structureel toe; met ca. 4,4% in 2022. In beperkte mate zal innovatie worden toegepast.

EUREGIO, Gronau (D)

Rechtsvorm	Grensoverschrijdende gemeenschappelijke regeling (op basis van het Verdrag van Anholt) (Duits-Nederlands openbaar lichaam)
Deelnemende partijen	De EUREGIO telt 129 lid gemeenten – 104 aan Duitse en 25 aan Nederlandse zijde. Een deel van de gemeenten is indirect lid via hun (Land-)Kreis. Naast Vechtstromen is ook Waterschap Rijn en IJssel lid van de EUREGIO. De volledige lijst: https://www.euregio.eu/sites/default/files/downloads/Gemeenten
Doel verbonden partij (openbaar belang)	De EUREGIO heeft als taak de regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar leden te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren.
Doel dat Vechtstromen nastreeft met deelname aan verbonden partij	Het versterken van de samenwerking met het Duitse grensgebied: - werken aan een (stedelijke) water-/milieu- en klimaat agenda; - INTERREG: dicht bij het vuur wat betreft programma-ontwikkelingen en besluitvorming projectaanvragen; - versterken samenwerking met steden, gemeenten/Kommunen en Kreise; - optimaal gebruik maken van het EUREGIO-netwerk; - waar mogelijk: meeliften in het versterken van de regionale economie en in (grensoverschrijdende) ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie. - zie ook onderdeel "Ontwikkelingen/bijzonderheden".

EUREGIO, Gronau (D)

Prestaties	Er zijn geen prestatieafspraken gemaakt. Op basis van het lidmaatschap heeft Vechtstromen rechten t.a.v. de EUREGIO. Voor alle leden geldt dat zij: - Door de EUREGIO dienen geïnformeerd te worden over actuele grensoverschrijdende thema's en ontwikkelingen; - Het recht hebben om gebruik te maken van diensten, programma's en voorzieningen van de EUREGIO.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen: € 2,2 miljoen (begroting 2020) Vreemd vermogen: € 789.000 (begroting 2020) resultaat verbonden partij: € 15.000 (begroting 2020) Begroting 2020 € 4,5 miljoen Begroting 2021 wordt pas begin 2021 bekend (tijdens AB EUREGIO in januari)
Bestuurlijke betrokkenheid Vechtstromen	De EUREGIO bestaat uit een - Algemeen bestuur bestaande uit ± 193 leden, zijnde de vertegenwoordigers van de deelnemers aan de EUREGIO. Vechtstromen heeft twee zetels in het algemeen bestuur en wordt vertegenwoordigd door de heren Lievers en Ensink. De hoogte van de lidmaatschapsbijdragen wordt vast-gesteld door het Algemeen Bestuur met een meerderheid van twee derde van de stemmen van de in de vergadering aanwezige stemgerechtigde leden. - EUREGIO-Raad, het politieke orgaan van de EUREGIO. De EUREGIO-Raad bestaat uit 84 vertegenwoordigers, 42 uit Duitsland en 42 uit Nederland. Vechtstromen heeft één zetel in de EUREGIO-Raad en wordt hier vertegenwoordigd door de heer Lievers. - Dagelijks bestuur, dat bestaat uit 11 bestuursleden, vijf Duitse, vijf Nederlandse. Vechtstromen is niet vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur. - Drie bestuurlijke commissies, bestaande uit leden van de EUREGIO-Raad. Vechtstromen is met een gedeelde zetel met waterschap Rijn en IJssel vertegenwoordigd in de commissie Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling door de heer Lievers.
Financieel belang Vechtstromen	Bijdrage Vechtstromen begroting 2020 € 9.000 (jaarlijks vaste bijdrage) Het aandeel van Vechtstromen bedraagt 0,91% Zie financiële situatie verbonden partij
Risico's	In het geval van ontbinding van de EUREGIO, zou Vechtstromen een belangrijke ingang tot Duitse partnerorganisaties kunnen verliezen. De nodige contacten zijn weliswaar in de account Duitsland en op bestuurlijk niveau geborgd, maar is er een verlies aan efficiëntie wanneer de EUREGIO-gremia ophouden te bestaan. De deelnemers zijn in zijn algemeenheid verplicht de gemeenschappelijke regeling van (financiële) middelen te voorzien om haar taken te kunnen uitvoeren.

EUREGIO, Gronau (D)

Exit strategie	Vechtstromen kan haar lidmaatschap van de EUREGIO beëindigen. Daartoe is een schriftelijke mededeling aan de directie noodzakelijk. Het lidmaatschap eindigt met de afloop van het tweede kalenderjaar na de datum van de schriftelijke mededeling betreffende de beëindiging van het lidmaatschap. Over de financiële en overige gevolgen van een lidmaatschapsbeëindiging beslist het Algemeen Bestuur van de EUREGIO.
Ontwikkelingen/ bijzonderheden	Eind 2020 wil de EUREGIO haar strategie EUREGIO 2030 bepalen. Hieraan zal een werkprogramma worden gekoppeld met speerpunten, prioritaire onderwerpen en beleidskeuzes. Dit proces heeft mede door maatregelen gerelateerd aan covid-19 vertraging opgelopen en zal naar verwachting duren tot (tenminste) medio 2021. Tijdens de periode, waarin de nieuwe werkwijze bij de EUREGIO wordt ontwikkeld, is het aan te raden om actief deel te nemen aan dit proces en waar zinvol en passend aanvullend advies aan te bieden. Insteek is het om de doelen en (bestuurlijke) speerpunten van de EUREGIO t/m 2030 zodanig aan te vullen dat de grote bestuurlijke opgaven van Vechtstromen (klimaatadaptatie, waterkwaliteit, duurzaamheid) voldoende zijn geborgd. Eén en ander wordt op dit moment samen met de accountbestuurders vormgegeven via de account Duitsland en de in ontwikkeling zijnde EUREGIO-strategie van Vechtstromen.

De Nederlandse Waterschapsbank (NWB), Den Haag

Rechtsvorm	Naamloze vennootschap (N.V.)
Deelnemende partijen	Alle 21 waterschappen, 9 provincies en de Staat der Nederlanden.
Doel verbonden partij (openbaar belang)	Het uitoefenen van het bankbedrijf ten behoeve van de publieke sector.
Doel dat Vechtstromen nastreeft met deelname aan verbonden partij	Toegang tot de geld- en kapitaalmarkt. Dankzij de NWB kan Vechtstromen vreemd vermogen aantrekken tegen een gunstige rente en gebruik maken van advisering door de NWB. Daarnaast is er sprake van dividenduitkering.
Prestaties	Vechtstromen trekt zowel langlopende als kortlopende leningen aan bij NWB Bank en heeft een rekening courant voor het betalingsverkeer.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen: € 1.748 miljoen (bron halfjaarbericht 2019 stand 30-06-2019) Vreemd vermogen: € 88.957.748 miljoen (bron halfjaarbericht 2019 stand 30-06-2019) resultaat verbonden partij: € 41,8 miljoen (resultaat over het 1e halfjaar 2019) Begroting 2020 € 154,1 miljoen

De Nederlandse Waterschapsbank (NWB), Den Haag

Bestuurlijke betrokkenheid Vechtstromen	Vechtstromen heeft stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) naar rato van haar aandelen (A en B), zijnde 10,47%. Voor het wijzigen van de statuten of het ontbinden van de vennootschap is een twee derde meerderheid van de uitgebrachte stemmen nodig. In de AvA wordt Vechtstromen vertegenwoordigd door de heer Stegeman.
Financieel belang Vechtstromen	Beschikt over een aandelen kapitaal van € 1,7 miljoen Het aandeel van Vechtstromen bedraagt 12,85%
Risico's	Ontwikkelingen op financiële markten worden in hoge mate beïnvloed als gevolg van mondiale economische gebeurtenissen. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de reële economie in Europa en hierdoor ook op de toegang tot de financiële markten en de beschikbaarheid van financieringsmiddelen. In de begroting van Vechtstromen wordt structureel rekening gehouden met een jaarlijkse dividenduitkering. Aangezien de dividendbaten afhankelijk zijn van het resultaat van de bank kunnen deze van jaar tot jaar fluctueren. Vechtstromen loopt het risico op een exploitatietekort wanneer het dividend lager uitvalt. Gelet hierop is het van belang om deze baten in de begroting terughoudend in te zetten. De terughoudende inzet van de dividendopbrengsten wordt bereikt doordat deze eerst worden gespaard in een specifieke bestemmingsreserve en pas daarna in latere begrotingsjaren geleidelijk worden aangewend.
Exit strategie	Beëindiging van de aandeelhoudersrelatie kan plaatsvinden door verkoop van aandelen.
Ontwikkelingen/bijzonderheden	Sinds 2019 is het dividend van NWB een belangrijke post om de begroting van Vechtstromen structureel sluitend te krijgen. Tevens is van belang dat NWB een partner is die graag samen wil optrekken bij het mogelijk maken van verduurzamingsprojecten en –trajecten.

Slibverwerking Noord Brabant (SNB), Moerdijk

Rechtsvorm	Naamloze vennootschap (N.V.)
Deelnemende aandeelhouders	Waterschappen Aa en Maas (29,42%), Brabantse Delta (22,56%), De Dommel (26,46%), Scheldestromen (7,97%) en Vechtstromen (13,59%)
Doel verbonden partij (openbaar belang)	Het tot stand brengen van en het in stand houden van de duurzame exploitatie van een slibverwerkingsinstallatie voor de verwerking van zuiveringsslib dat in beginsel afkomstig is van waterschappen.
Doel dat Vechtstromen nastreeft met deelname aan verbonden partij	Met het aandeelhouderschap van SNB heeft Vechtstromen zekerheid over de afzet van slib en dat het zuiveringsslib kosteneffectief en duurzaam wordt verwerkt.

Slibverwerking Noord Brabant (SNB), Moerdijk

Prestaties	Aan SNB is een uitsluitend recht toegekend voor het verwerken van zuiveringsslib. Met SNB is een Dienstverleningsovereenkomst afgesloten. SNB heeft een acceptatieplicht van het zuiveringsslib tegen een vooraf in de begroting van SNB afgesproken verwerkingstarief.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen: € 48,0 miljoen (per 30-06-2020) Vreemd vermogen: € 4,7 miljoen (per 30-06-2020) Prognose 2020 (netto-kosten voor aandeelhouders): €21,4 miljoen (per 30-06-2020) Geprognosticeerde resultaat 2020: € -1,1 miljoen (per 30-06-2020) Conceptbegroting 2021 (netto-kosten voor aandeelhouders): € 20,6 miljoen
Bestuurlijke betrokkenheid Vechtstromen	Het waterschap is vertegenwoordigd in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) en heeft zeggenschap naar rato van het aandeelhouderschap (13,59%). Belangrijke besluiten worden unaniem genomen, overige besluiten met een gekwalificeerde meerderheid van 70% of gewone meerderheid van 51%. In de AvA wordt Vechtstromen vertegenwoordigd door de heer Lievers. Het waterschap is daarnaast vertegenwoordigd in de raad van commissarissen (RvC) door de heer Stegeman.
Financieel belang Vechtstromen	Aandeel Vechtstromen in eigen vermogen SNB: € 6,5 miljoen (13,59%). Aandeel Vechtstromen in prognose 2020 SNB (netto-kosten voor aandeelhouders): € 3,7 miljoen (o.b.v. huidige/oude kostenverdelingssystematiek) Aandeel Vechtstromen in geprognosticeerde resultaat 2020 SNB: € -751.000 (o.b.v. huidige/oude kostenverdelingssystematiek) Aandeel Vechtstromen in conceptbegroting 2021 SNB (netto-kosten voor aandeelhouders): € 3,9 miljoen (o.b.v. nieuwe kostenverdelingssystematiek excl. garantieregeling)
Risico's	Als SNB (om welke reden dan ook) het zuiveringsslib niet kan ontvangen dan zijn er onvoldoende alternatieven voor slibeindverwerking, waar Vechtstromen een beroep op kan doen. Dit kan grote financiële consequenties hebben voor Vechtstromen.
Exit strategie	Vastgelegd is dat de dienstverleningsovereenkomst met SNB van rechtswege eindigt als Vechtstromen uittreedt als aandeelhouder van SNB. Beëindiging van de dienstverleningsovereenkomst om andere redenen dan uittreding als aandeelhouder is uitgesloten. Om uit te treden als aandeelhouder moet Vechtstromen zijn aandelen in SNB verkopen.
Ontwikkelingen/bijzonderheden	Op 28 mei 2020 heeft het DB ingestemd met het: -aanpassen van de governance; -verlagen van het maatschappelijk kapitaal/intrekken van aandelen; -toepassen van een nieuwe kostenverdeling vanaf 1 januari 2021; -een zelfstandige externe financiering door SNB. Op 1 juli 2020 heeft het AB ingestemd om SNB te belasten met het beheer van de Dienst van Algemeen Economisch Belang voor de verwerking van zuiveringsslib, inclusief het transport. Daarnaast heeft de Raad van Commissarissen van SNB in september 2020 het Ondernemingsplan 2021-2026 gepresenteerd.

NieuWater, Emmen

Rechtsvorm	Besloten Vennootschap (B.V.)
Deelnemende partijen	Waterschap Vechtstromen (50%) en Watermaatschappij Drenthe (50%)
Doel verbonden partij (openbaar belang)	NieuWater B.V. heeft volgens haar statuten als doel het verrichten van activiteiten met enige relatie tot de waterketen in de brede zins des woords. In de praktijk richt het zich alleen op de exploitatie van de Puurwaterfabriek. Deze Puurwaterfabriek maakt van effluent uit de rioolwaterzuiveringsinstallatie Emmen ultra-puur water. Dit ultra-puur water wordt geleverd aan de NAM die het omzet in stoom om daarmee olie onder Schoonebeek op te kunnen pompen.
Doel dat Vechtstromen nastreeft met deelname aan verbonden partij	De Puurwaterfabriek hergebruikt afvalwater. Het effluent vormt een duurzaam alternatief voor het gebruik van grond-, drink- en/of oppervlaktewater.
Prestaties	NieuWater B.V. levert ultrapuur water aan de NAM in Schoonebeek in lijn met een jaarlijks door de aandeelhouders goedgekeurd financieel plan. De winst wordt uitgekeerd als dividend aan aandeelhouders.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen: € 0,2 miljoen (jaarrekening 2019) Vreemd vermogen: € 30,1 miljoen (jaarrekening 2019) Resultaat: € 0,7 miljoen (jaarrekening 2019) Begroting 2020 (lasten) € 5,3 miljoen (financieel plan 2020) Begroting 2021 (lasten) € 5,1 miljoen (financieel plan 2020)
Bestuurlijke betrokkenheid Vechtstromen	Vechtstromen heeft stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) naar rato van haar aandelenkapitaal, zijnde 50%. In de AvA wordt Vechtstromen vertegenwoordigd door de heer Stegeman.
Financieel belang Vechtstromen	Aandeel Vechtstromen in eigen vermogen NWTR: € 0,1 miljoen (50%). Garantstelling Vechtstromen voor langlopende geldlening: € 13,6 miljoen (per ultimo 2019)

NieuWater, Emmen

Risico's NieuWater is 100% gefinancierd met twee langlopende geldleningen van in totaal €43,8 miljoen. Watermaatschappij Drenthe NV en Vechtstromen staan garant voor deze twee leningen. De jaarlijkse aflossing van deze geldleningen bedraagt ongeveer M€ 0,9 en de leningen lopen tot 2034. Op 1 januari 2020 bedroeg de resterende schuld in totaal nog €27,3 miljoen. Vechtstromen staat op 1 januari 2020 nog garant voor een bedrag van €13,6 miljoen. Het risico dat NieuWater haar verplichtingen niet kan nakomen is echter zeer gering. Met de NAM is namelijk een langjarige overeenkomst afgesloten waarin sprake is van een vaste jaarlijkse vergoeding. Het risico dat NieuWater in gebreke blijft en geen ultrapuur water kan leveren is ondervangen door de fabriek in te richten met meerdere straten, een dagvoorraad, een back-up van de WMD en in het uiterste geval het gebruik van oppervlaktewater. Een ander risico is de relatie met de afvalwaterinjecties van de NAM in noordoost Twente. Hoewel NieuWater daar formeel niets mee van doen heeft is er een risico dat NieuWater en dus Vechtstromen door de publieke opinie in relatie worden gebracht met de afvalwaterinjecties in Twente.

Exit strategie Beëindiging van de aandeelhoudersrelatie kan plaatsvinden door verkoop van aandelen. NieuWater B.V. heeft een contract voor de levering aan de NAM voor een periode van 25 jaar (tot 1-1-2036). Na afloop van het contract dient NieuWater alles in de oorspronkelijke staat terug te brengen. Mocht NAM tussentijds het contract willen beëindigen dan zijn hierin clausules opgenomen, die voorkomen dat er (financiële) schade ontstaat bij de aandeelhouders.

Ontwikkelingen/bijzonderheden Medeaandeelhouder Watermaatschappij Drenthe gaat de laatste jaren door een turbulente tijd. Door te grote risico's in Indonesië leed het drinkwaterbedrijf behoorlijke financiële schade. Onder druk van het Rijk en aandeelhouders maar ook om de solvabiliteit te verbeteren, heeft Watermaatschappij Drenthe besloten de industrie gerelateerde activiteiten, inclusief haar belang in NieuWater, op termijn af te stoten. Volgens de statuten van NieuWater is Watermaatschappij Drenthe in dat geval verplicht haar aandelen eerst aan medeaandeelhouder Vechtstromen aan te bieden. Vechtstromen heeft dan eerst de mogelijkheid om deze aandelen over te nemen. Een mogelijke beslissing voor het al dan niet overnemen van de aandelen van Watermaatschappij Drenthe wordt door het algemeen bestuur genomen. De innovatieve combinatie van zuiveringstechnieken in de Puurwaterfabriek bieden uitstekende gelegenheid om nieuwe technieken te testen om medicijnresten en andere microverontreiniging te verwijderen. Daarom doen Vechtstromen, Watermaatschappij Drenthe, twee laboratoria en NieuWater, met cofinanciering vanuit de STOWA, op dit moment onderzoek naar de effectiviteit van filters voor het verwijderen van medicijnresten.

Stichting Bodembeheer Schoonebeek, Emmen

Rechtsvorm Stichting

Deelnemende partijen Waterschap Vechtstromen, gemeente Emmen, gemeente Coevorden, provincie Drenthe, Dienst Landelijk Gebied, Landinrichtingscommissie Schoonebeek, NAM en eigenaren (oorspronkelijke partijen bij de Overeenkomst Bodemverontreiniging Schoonebeek)

Stichting Bodembeheer Schoonebeek, Emmen

Doel verbonden partij (openbaar belang)	De Stichting heeft als doel: -Het versterken van de milieu hygiënische kwaliteit in het gebied (Schoonebeek) in relatie met de landinrichting, door het uitvoeren van het Bodembeheerplan en Saneringsplannen; -Het beheer van de fondsen die hiertoe zijn gevormd.
Doel dat Vechtstromen nastreeft met deelname aan verbonden partij	Als eigenaar van gronden in het betreffende gebied en als betrokken overheid bij de landinrichting is Vechtstromen deelnemer aan het Convenant Gedempte Wijken. Het Convenant kent een uitvoeringsorganisatie: de Stichting Bodemsanering Schoonebeek. De Stichting beheert een fonds voor het saneren van gedempte wijken en ziet toe op de uitvoering van het Bodembeheerplan.
Prestaties	De Stichting richt zich op het wegnemen en voorkomen van verdere bodemverontreinigingen van de wijken bij Schoonebeek. Deze verontreinigingen zijn ontstaan met het dempen van wijken en een aantal andere locaties. In het Convenant Gedempte Wijken zijn afspraken gemaakt over het bodembeheer en is een financiële regeling getroffen. Het oogmerk is het wegnemen van belemmeringen voor grondtransacties.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen (voorziening) is € 2,0 miljoen (jaarrekening 2019) Vreemd vermogen (balans: activa-passiva) is € 11.000 (jaarrekening 2019) Begroting 2020 € 117.000
Bestuurlijke betrokkenheid Vechtstromen	De Stichting kent een directeur en staat onder toezicht van een Raad van Toezicht. In deze raad zijn vertegenwoordigd de gemeente Emmen (mede namens Coevorden), de provincie Drenthe, waterschap Vechtstromen en de gemeenschappelijke eigenaren. Vechtstromen is vertegenwoordigd in de Raad van Toezicht door mevrouw Aarnink.
Financieel belang Vechtstromen	Eenmalige storting € 38.750
Risico's	In het herinrichtingsgebied Schoonebeek is sprake van vele historische dempingen in voormalige vaarten (wijken). In diverse gevallen is hierbij bodemverontreiniging ontstaan. Als eigenaar in het gebied is Vechtstromen mede verantwoordelijk voor de sanering. Er is geen directe verplichting voor het waterschap tot het aanvullen van het vermogen van de Stichting wanneer dit ontoereikend zou zijn voor het uitvoeren van de doelen van de Stichting en het Convenant. Wel zou een moreel bestuurlijk appel kunnen worden gedaan om bij te springen bij eventuele tekorten. Het al dan niet voldoen aan een dergelijk verzoek kan dan plaatsvinden op basis van een eigen bestuurlijke afweging, zonder juridische verplichting.
Exit strategie	Een stichting heeft geen leden. In zoverre is er geen mogelijkheid om uit de Stichting te treden. Vechtstromen zou uit het onder de Stichting liggende convenant kunnen treden en uit de Raad van Toezicht.
Ontwikkelingen/bijzonderheden	In 2015 heeft de werkorganisatie de vermogens- en kostenopbouw geactualiseerd. Daaruit blijkt dat de baten (rente-inkomsten) de lasten (stichtings- en saneringskosten) niet meer kunnen compenseren. Dit betekent dat op de lange termijn de voorziening onvoldoende is om de

Stichting Bodembeheer Schoonebeek, Emmen

uitvoering van het takenpakket van de stichting te kunnen waarborgen. Bij tekorten zijn de overheden (provincie Drenthe en gemeente Emmen/Coevorden) aan te spreken, conform convenant
In 2019 heeft de stichting wederom een actualisatie van de vermogens- en kostenopbouw opgesteld. Deze is in de jaarvergadering door de Raad van Toezicht geaccordeerd.

Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA), Amersfoort

Rechtsvorm	Stichting
Deelnemende partijen	Alle 21 waterschappen en 12 provincies
Doel verbonden partij (openbaar belang)	STOWA is het kenniscentrum van de regionale waterbeheerders in Nederland. STOWA ontwikkelt, vergaart, verspreidt en implementeert toegepaste kennis die de waterbeheerders nodig hebben om de opgaven waar zij in hun werk voor staan, goed uit te voeren. Deze kennis kan liggen op toegepast technisch, natuurwetenschappelijk, bestuurlijk-juridisch of sociaalwetenschappelijk gebied.
Doel dat Vechtstromen nastreeft met deelname aan verbonden partij	STOWA is een belangrijke bron van toegepaste kennis voor Vechtstromen. Deze kennis wordt in nauwe samenwerking met de andere regionale waterbeheerders ontwikkeld waardoor Vechtstromen sneller over actuele toegepaste kennis kan beschikken op een breed palet aan watervraagstukken. Door samen te werken aan kennisontwikkelingen gebeurt dat bovendien tegen aanzienlijk lagere maatschappelijke kosten.
Prestaties	De onderzoeksprojecten van STOWA worden in de programmacommissies van STOWA besproken en door het bestuur vastgesteld. De waterschappen zijn in de programmacommissies vertegenwoordigd, waardoor zij de gewenste richting geven aan de prestaties van de STOWA.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen is € 8,7 miljoen (jaarrekening 2019) Vreemd vermogen is € 3,9 miljoen (jaarrekening 2019) resultaat verbonden partij: € 20,8 miljoen (jaarrekening 2019) Begroting 2020 € 24,1 miljoen Begroting 2021 nog niet beschikbaar
Bestuurlijke betrokkenheid Vechtstromen	Het bestuur van de STOWA bestaat naast de directeur van de STOWA en twee vertegenwoordigers van Rijkswaterstaat en het IPO, uit vijf waterschapbestuurders. Het bestuurslidmaatschap van de waterschappen rouleert. Op dit moment vaardigt Vechtstromen geen bestuurder af in het bestuur van de STOWA.

Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA), Amersfoort

Financieel belang Vechtstromen	Verwachte bijdrage 2021 afgerond € 448.500 (op basis van de definitieve bijdrage 2020 € 431.186 en rekening houdend met de in 2020 gehanteerde ambitiepercentage van 1% en 3% inflatiecorrectie) Deelname Vechtstromen betreft 5%
Risico's	De kosten worden jaarlijks gedekt uit de bijdragen van de deelnemende partijen en van derden, er wordt niet geïnvesteerd en er is dus nauwelijks sprake van een financieel risico.
Exit strategie	Een stichting heeft geen leden. In zoverre is er geen mogelijkheid om uit de Stichting te treden.
Ontwikkelingen/ bijzonderheden	In 2019 heeft het STOWA-bestuur haar strategienota voor de periode 2019-2023 vastgesteld.

Unie van Waterschappen (UvW), Den Haag

Rechtsvorm	Vereniging
Deelnemende partijen	Alle 21 waterschappen
Doel verbonden partij (openbaar belang)	De vereniging behartigt op nationaal en internationaal niveau de belangen van de waterschappen. De Unie ontwikkelt gezamenlijke visies, bepaalt gezamenlijke standpunten van haar leden en stimuleert kennisuitwisseling en samenwerking.
Doel dat Vechtstromen nastreeft met deelname aan verbonden partij	Nationale en internationale behartiging van het waterschapsbelang door middel van lobby, communicatie en regievoering. Daarnaast kennisuitwisseling en samenwerking over een veelheid aan onderwerpen.
Prestaties	Prestaties worden niet expliciet afgesproken. De vereniging voert jaarlijks een jaarplan uit.
Financiële situatie verbonden partij	Eigen vermogen is € 1,1 miljoen (jaarrekening 2018) Vreemd vermogen is € 11,3 miljoen (jaarrekening 2018) Resultaat € 97.477 (jaarrekening 2018) Begroting 2020 € 10,6 miljoen Begroting 2021 € 11,0 miljoen

Unie van Waterschappen (UvW), Den Haag

Bestuurlijke betrokkenheid Vechtstromen	Via de ledenvergadering en de bestuurlijke commissies hebben we als een van de leden zeggenschap over de UvW. Ieder lid heeft 1 stem. Zowel de ledenvergadering als de commissies hebben beslissingsbevoegdheid. Vechtstromen is in de ledenvergadering vertegenwoordigd door de heer Kuks.
Financieel belang Vechtstromen	€ 462.000 (begroting 2020) € 469.073 (begroting 2021) deelname 4,3%
Risico's	Waterschappers zijn op ambtelijk en bestuurlijk niveau vaak betrokken bij beleidsthema's die de vereniging oppakt. Toch kunnen in verenigingsverband gemaakte afspraken afwijken van eigen beleid en/of extra druk op de organisatie leggen. Vechtstromen staat (naar rato van het aandeel van waterschap Vechtstromen in de totale contributiebetaling aan de vereniging) garant voor een lening van de Nederlandse Waterschapsbank aan de vereniging voor een bedrag van € 5,8 miljoen. Deze lening loopt tot en met 2 mei 2042.
Exit strategie	Vechtstromen kan het lidmaatschap van de vereniging opzeggen.
Ontwikkelingen/ bijzonderheden	In 2021 gaat in het bijzonder aandacht naar: -Een gezamenlijke inzet richting het nieuwe kabinet samen met IPO en VNG. -De realisatie van waterveiligheidsbeleid -Versnelling in het verbeteren van de waterkwaliteit -Inzet op klimaat robuuste leefomgeving -Naar een duurzaam Nederland -Inzetten op een wettelijke verankering van de voorstellen tot aanpassing van het belastingstelsel -Verantwoord voortzetten van de digitale transformatie -De omgevingswet -Vergroten van het waterbewustzijn bij het publiek -Een vitale vereniging -Realiseren klimaatbestendige watersysteem -Impuls aan de droogtebestrijding -Visie op grondwaterbeheer

Vereniging Werken voor de Waterschappen (VWvW), Den Haag

Rechtsvorm	Vereniging
Deelnemende partijen	21 waterschappen en 14 aan de waterschappen gelieerde organisaties, waaronder de Unie van Waterschappen, STOWA, Het Waterschapshuis, GBLT en Aqualysis
Doel verbonden partij (openbaar belang)	De VWvW behartigt het werkgeversbelang van de gemeenschappelijke sociale en sociaaleconomische belangen van de leden van de vereniging die activiteiten verrichten binnen de sector waterschappen.
Doel dat Vechtstromen nastreeft met deelname aan verbonden partij	We nemen deel aan deze vereniging om tot een gezamenlijke cao te komen en daarmee uniforme arbeidsvoorwaarden.
Prestaties	De vereniging wil haar doel bereiken door onder meer: - Voeren van onderhandelingen en het sluiten van een collectieve arbeidsovereenkomst; - Het geven van advies, vertrekken van inlichtingen, het verzorgen van documentatie, geven van voorlichtingen en het verlenen van andere diensten aan de leden; - Verlenen van informatie aan haar leden betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten; - Bij wettelijke en andere maatregelen coördinerend, stimulerend en adviserend op te treden; - Onderhouden van contacten met landelijke, provinciale en gemeentelijke overheden; - Het behartigen van overige belangen van de leden in de ruimste zin van het woord.
Financiële situatie verbonden partij	De leden van de vereniging zijn per verenigingsjaar een contributie verschuldigd. De vereniging is in 2019 opgericht en tijdens het opstellen van dit document zijn de gegevens uit de jaarrekening 2019 niet beschikbaar. Hierdoor kunnen de bedragen voor het eigen vermogen, vreemd vermogen en het resultaat niet worden ingevuld. Begroting voor 2020 is € 530.000 Begroting 2021 nog niet beschikbaar
Bestuurlijke betrokkenheid Vechtstromen	Vechtstromen is vertegenwoordigd in de ledenvergadering van de vereniging. De leden zijn onderverdeeld in categorieën (afhankelijk van het aantal medewerkers) en aan de hand van de categorie heeft een lid 1, 2 of 3 stemmen. Vechtstromen heeft 3 stemmen. Totaal zijn 50 stemmen verdeeld over alle leden. Vechtstromen is in de ledenvergadering vertegenwoordigd door de heer Kuks.
Financieel belang Vechtstromen	Begroting 2020: € 20.600 deelname 3,9% Begroting 2021 nog niet beschikbaar

Vereniging Werken voor de Waterschappen (VWvW), Den Haag

Risico's De vereniging onderhandelt namens de leden met de vakbonden over de arbeidsvoorwaarden. Er is een risico dat de onderhandelingen voor een nieuwe cao niet op tijd klaar zijn voordat de huidige cao af loopt. Als dat het geval is zal de huidige cao nog verder door lopen. Een ander risico is dat de vereniging een cao sluit die ons als waterschap niet past. We zijn als werkgever gebonden aan de besluiten die de vereniging als werkgeversvereniging neemt.

Exit strategie Het lidmaatschap van de vereniging kan worden opgezegd.

Ontwikkelingen/
bijzonderheden De vereniging is opgericht in het kader van de Wnra. In 2019 heeft de vereniging de eerste cao onderhandelingen gevoerd.

Bijlage II: Afkortingen en bronvermeldingen

AB	Algemeen Bestuur
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BAW	Bestuursakkoord Water
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBVW	Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
CISO	Chief Information Security Officer
DAW	Deltaplan Agrarisch Waterbeheer
DB	Dagelijks Bestuur
DPRA	Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
E&PA	Electro- en Procesautomatisering
FG	Functionaris Gegevensbescherming
GPRW	Grensoverschrijdend Platform voor Regionaal Waterbeheer
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
IPO	Interprovinciaal Overleg
KRW	Kaderrichtlijn Water
MJV	Meerjarenverkenning
NAM	Nederlandse Aardolie Maatschappij
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
OOWS	Omvang en Onderhoud Waterlopen
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
PBB	Persoonsgebonden Basis Budget
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
PFAS	Poly- en Perfluoralkylstoffen
RES	Regionale Energie Strategieën
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SDE	Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie
SGT	Service Group Twente
SNB	Slibverwerking Noord Brabant
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VWvW	Vereniging Werken voor de Waterschappen
WKK	Warmte Krachtkoppeling
WNT	Wet Normering Topinkomens

WOZ Waarde Onroerende Zaken
WNRA Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren
WVS Waterschap Vechtstromen